

ശ്രീദേവീഹരണം

(ഭാഷാസാധനം)

കോങ്ങോട്ട് കൃഷ്ണൻ നായർ

കൊല്ലങ്കോട്.

ശ്രീദേവീഹരണം

(ഭാഷാസാഹസകം)

ഗുണകർത്താവ്

കോങ്ങോട്ട് കൃഷ്ണൻ നായർ

കൊല്ലങ്കോട്ട്.

1927-

(ഒന്നാം പതിപ്പ് 500 കോപ്പി)

Copy Right

Printed at The Mangalodayam Press

TRICHUR & CALICUT.

വില 0.8.0

അവതാരിക.

കോലത്തിരിരാജവംശവും സാമൂതിരിരാജവംശവും ആയി പല വിധത്തിലും ബന്ധപ്പെട്ടിരിക്കുന്ന ഒരു കുടുംബത്തിലെ അംഗമാണെന്നും, വടക്കെ മലബാറിൽ ജനിച്ചു വളർന്ന ഒരു തെക്കെ മലയാളിയാണെന്നും മറ്റുമുള്ള സ്ത്രയം കൊണ്ടായിരിക്കണം എന്റെ ഒരു സ്പെഷിതരും സാഹിത്യരസികരും സഹൃദയനുമായ ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവ് മ. രാ. രാ. കോങ്ങാട്ട് കൃഷ്ണൻ നായരവർകൾ ഈ പുസ്തകം അവതരിപ്പിക്കേണ്ട ഭാരം എന്നിൽ സമർപ്പിച്ചിട്ടുള്ളത്.

“കേരളത്തിലെ വലിയ രാജവംശങ്ങളായ നെടിയീരപ്പ് സ്വരൂപത്തിന്റെയും കോലസ്വരൂപത്തിന്റെയും അന്യോന്യബന്ധവും നിലേശ്വരം എന്ന മറ്റൊരു സ്വരൂപത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയും” ആണ് ഈ ഭാഷാനാടകത്തിന്റെ അടിസ്ഥാനമായ ചരിത്രം. ചരിത്രപ്രസിദ്ധമായ ഈ സംഭവത്തെപ്പറ്റി പലവിധമായ ഐതിഹ്യങ്ങളും മലബാറിൽ കേട്ടുവരുന്നുണ്ടെന്നു ചരിത്രാനുപാധികളായവർക്കൊക്കെ വിവരമുള്ളതാണ്. കേരളചരിത്രത്തിന്റെ ഒരു പ്രധാന അദ്ധ്യായമായി കരുതാവുന്ന ഈ സംഭവത്തെ ഒരു നാടകകർത്താവിന് അനുചരിച്ചു കൊടുത്തിട്ടുള്ള സ്വാതന്ത്ര്യം പ്രയോഗിച്ച്, സഹൃദയന്മാരെ രസിപ്പിക്കുത്തക്കവണ്ണം ആവശ്യമായ ചമൽക്കാരങ്ങളും ചേർത്ത് വേണ്ടുന്ന കഥാപാത്രങ്ങളെ സൃഷ്ടിച്ചു തന്നയത്വം വരുത്തി പണ്ഡിതപാമരന്മാരെ ഒരുപോലെ

രസിപ്പിക്കത്തക്കവണ്ണം ഒരു ഭാഷാനാടകമാക്കി എഴുതുകയാണു നല്ല പ്രതിഭാശക്തിയുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥകർത്താവ് ചെയ്തിട്ടുള്ളത്.

കോലരാജ്യം ഭരണസൗകര്യത്തിനുവേണ്ടി മൂന്നു ഭാഗമാക്കി, വടക്കെ ഭാഗം അടുത്ത അനന്തിരവനം, തെക്കെ ഭാഗം മൂന്നാമനം ഭരിപ്പാൻ ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തു മദ്ധ്യപ്രദേശങ്ങൾ മാത്രമാണു കോലത്തിരി നേരിട്ട ഭരിച്ചുവന്നിരുന്നത്. വടക്കെരാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നവർ വടക്കെ എളംകുറന്നും, തെക്കെ രാജ്യം ഭരിച്ചിരുന്നവർ തെക്കെ എളംകുറന്നുമാണു അറിയപ്പെട്ടിരുന്നത്. ഈ സീന്ത്യാകമ്പനിക്കാർ കേരളത്തിൽ വ്യാപാരികളായി വന്നു പാണ്ടികുശാലകൾ തുറന്ന കാലത്ത് “പ്രിൻസ് സ്റ്റീർജിങ്” എന്നു അവർ വിളിച്ചുവന്നതും ഈ എളംകുർ രാജാക്കന്മാരെയാണു്. ഇങ്ങിനെ പരമ്പരയായി ഉണ്ടായിരുന്ന എളംകുർ രാജാക്കന്മാരിൽ ഒരാളാണു നീലേശ്വരം കോവിലകം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളത്. തെക്കെ എളംകുറായിരുന്ന ഒരു കോലത്തിരിയുടെ സന്താനപരമ്പരയിൽ പെട്ടതാണു ഇന്നത്തെ കടത്തനാട് രാജസ്വരൂപം. നീലേശ്വരം കോവിലകം ഉണ്ടായതിന്നു കുറെ മുമ്പാണു കടത്തനാട് കോവിലകം സ്ഥാപിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നു ഈ ഗ്രന്ഥകാരൻ വിശദമാക്കിയിട്ടുണ്ട്.

നീലേശ്വരം രാജസ്വരൂപത്തിന്റെ കാരണഭൂതൻ വടക്കൻ പ്രദേശങ്ങൾ ഭരിച്ചിരുന്ന ഒരു എളംകുറാണെന്നും, ആ എളംകുറിനു മൂപ്പിൽസ്ഥാനം കിട്ടിയപ്പോൾ വടക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ ഒരു ഭാഗം നീലേശ്വരം കോവിലകത്തെക്കു് ദാനമായി കൊടുത്തതാണെന്നും ഈ ഹിപ്പാനാണു അധികം ന്യായമുള്ളത്. കോലത്തിരിയായി രാജ്യഭാരം ചെയ്യുന്ന മൂപ്പിന്നാണു സന്ധിസംസാരത്തിന്നായി സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലെ അതിഥിയായി കോഴിക്കോടു വന്നു താമസിച്ചതെന്നു പറയുന്നതിലും അല്പം

യുക്തിഭംഗമുണ്ട്. ഈ ആവശ്യത്തിന് അടുത്ത അനന്തിരവനെ സാമൂതിരിക്കോവിലകത്തെക്കയച്ചുവെന്നു വിശ്വസിച്ചാനാണല്ലോ അധികം ന്യായം. ഇങ്ങിനെ ചരിത്രദൃഷ്ട്യാ അല്പം ചില ന്യൂനതകൾ ഈ കഥാഖ്യാനയിൽ ചരിത്രജ്ഞന്മാർ കണ്ടുവെന്നു വന്നേക്കാമെങ്കിലും അതൊന്നും ഈ പുസ്തകത്തിനുള്ള ഗുണത്തെ ഇല്ലാതാക്കുന്നില്ല.

വടക്കെ മലബാറിലെ സ്രീകൾക്ക് കോരപ്പുഴ കടന്നു സാമൂതിരിയുടെ രാജ്യത്തിൽ കടന്നാൽ ഭൂമുണ്ടെന്നുള്ള ഒരു നിശ്ചയം വണ്ട് കൊലത്തിരി ചെയ്തിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. ഇന്നത്തെ ചില മുത്തശ്ശിമാർ ഈ നിശ്ചയത്തെ നിസ്സരിപ്പിക്കുവാൻ ഭയക്കുമല്ലെന്നു അന്വേഷിച്ചാൽ അറിയാവുന്നതാണ്. ഈ നിശ്ചയത്തിന്റെ ആഗമം ഈ ചരിത്രസംഭവത്തെ ആശ്രയിച്ചല്ലെങ്കിൽ ഇരിക്കുന്നതെന്നുംകൂടി ഞാൻ സംശയിക്കുന്നുണ്ട്. എന്നാൽ സാമൂതിരിയുടെ മുഷ്ഠി വടക്കൻപ്രദേശങ്ങളിൽ അത്ര കാണിച്ചിട്ടില്ലെന്നും തെക്കൻപ്രദേശങ്ങളിലെ രാജാക്കന്മാരെ കീഴടക്കുവാനാണ് സാമൂതിരി അധികം പ്രയത്നിച്ചിട്ടുള്ളതെന്നും പ്രസിദ്ധമായ സംഗതിയാണ്. തെക്ക് കൊടുങ്ങല്ലൂരിന്നപ്പൊത്തും ജയലക്ഷ്മിയെ പാഞ്ഞിയ സാമൂതിരി വടക്കൻദിക്കിൽ പോയി കൊലത്തിരിയെ ഉപദ്രവിക്കാതിരുന്നതിന്നു പ്രത്യേകമായ വല്ല കാരണവും ഈ സംഭവം കൊണ്ടുണ്ടായിട്ടുണ്ടോ എന്നറിയുന്നില്ല.

നീലേശ്വരം കോവിലകത്തുനിന്നു സാമൂതിരി കോവിലകത്തേക്കു 150 കൊല്ലംമുമ്പ് ഒരു ദിനം എടുത്തതായും ഈ രണ്ടു രാജവംശവും തമ്മിലുള്ള പുലബന്ധം ഇന്നും നിലനിന്നു പോരുന്നുതായും ഉള്ള സംഗതി പ്രത്യേകം പ്രസ്താവയോഗ്യമാണ്. കോട്ടക്കൽ കിഴക്കെ കോവിലകസ്ഥാപനത്തിന്നു കാരണഭൂതയായ സാക്ഷാൽ മനോരമാതമ്പുരാട്ടി, ഈ ദിനത്തു ചഴിയുണ്ടായ സന്താ

നമാണെന്ന പ്രസിദ്ധമാണ്. നാടകകർത്താവിന്റെ മേ
ട്ലൂനി, മേടവ്യാഴത്തെ അടിസ്ഥാനമാക്കി നോക്കുന്ന
തായാൽ ഈ ദിനത്തിന് 50 കൊല്ലം മുമ്പുതന്നെ നിലേ
ശ്ചരം കോവിലകം സ്ഥാപിച്ചു കഴിഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു വി
ശ്വസിക്കാവുന്നതാണ്.

ആഭിജാത്യചിന്തചെയ്യാൻ ഒരുക്കമുള്ളവർക്കു
തെ ഈ നാടകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിൽ വല്ല
ആക്ഷേപവും ചെയ്യാൻ വകയുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല.
സജാതീയവിവാഹത്തെപ്പറ്റി അധികമൊക്കെ കേട്ടുവ
രുന്ന ഇക്കാലത്ത് 'ശ്രീദേവീഹരണം' ശ്രീദേവീസ്വയം
വരമാക്കി ഏഴുതിരിയിരുന്നവെങ്കിൽ, തിരുവിതാംകൂറി
ലെ ക്ഷത്രിയസമുദായക്കാർ വലിയ സന്തോഷമായിത്തീ
ന്നേനെ. ജാതികൊണ്ടും ആഭിജാത്യംകൊണ്ടും അന്യോ
ന്യബന്ധത്തിന്നു വിരോധമില്ലാത്ത രാജവംശക്കാരും പ്ര
ഭുക്കുടുംബക്കാരും കേരളത്തിൽ ഇന്നു ധാരാളമുണ്ട്. മരുമ
ക്കത്തായികളായാലും ഇവർ തമ്മിൽ വിവാഹബന്ധം ഉ
ണ്ടാവുന്നതു നല്ലതാണെന്നു ഒരു അഭിപ്രായം ഈ വക
കോവിലകങ്ങളിലേയും കുടുംബങ്ങളിലേയും ചില അം
ഗങ്ങൾക്കുണ്ടെന്നു ഞാൻ സൂക്ഷ്മമായി അറിയും. അതു
കൊണ്ടു ഈ ചരിത്രനാടകത്തിന്റെ ആവിർഭാവം അവ
സരോചിതവുമാകട്ടെ ആയിട്ടുണ്ട്. പുരാണപ്രസിദ്ധമായ
സുഭദ്രാഹരണം, ശങ്കുന്തളയുടെ ഗന്ധർവ്വവിവാഹം, ത
മിണീസ്വയംവരം തുടങ്ങിയ സംഭവങ്ങൾ വലിയ ആ
ഭിജാത്യവഴക്കിന്നൊന്നും അന്നു കാരണമുണ്ടാക്കിയില്ല.
ഹൈന്ദി ഏതാമൻ, റിച്ചാർഡ്സ്, എന്നു തുടങ്ങി ബ്രി
ട്ടീഷ് രാജധാനിയെ സംബന്ധിക്കുന്ന പല നാടകങ്ങ

ളും ആംഗ്ലേയമഹാകവിയായ ഷെയ്ക്സ്പിയർ ചരിത്രങ്ങളെ അടിസ്ഥാനമാക്കി എഴുതിട്ടുണ്ടല്ലോ. ഇന്ത്യയിലെ രാജധാനികളെ സംബന്ധിക്കുന്ന കഥകളും നാടകങ്ങളും വേറെ പലതും കാണാനുള്ളതുകൊണ്ട് ഈ നാടകത്തിന്റെ പ്രസിദ്ധീകരണത്തിനു അനൗചിത്യമെന്ന ഒരു ഭോഷം ആരും പറയുമെന്നു തോന്നിയില്ല.

കേരളചരിത്രത്തെപ്പറ്റി ശരിയായ മാതൃത്തിൽക്കൂടി അന്വേഷണം നടത്തി പല റിക്കാർട്ടുകളും ശേഖരിച്ചു പ്രസിദ്ധം ചെയ്തിട്ടുള്ള ഒരു പ്രസിദ്ധചരിത്രജ്ഞനായ പരേതനായ മ. രാ. രാ. രാത്രിസാഹോബ് കണ്ണമ്പ്ര രാമനുണ്ണിമുപ്പിൽ നായരവർക്കളുടെ സമ്പർക്കത്തിനു അധികം അവസരം സിദ്ധിച്ചിട്ടുള്ള ഈ ഗ്രന്ഥകാരനും, മലബാറിലെ ചരിത്രസംഭവങ്ങളെപ്പറ്റി പല വിവരങ്ങളും സമ്പാദിപ്പാൻ പ്രത്യേകവ്യയവും സിദ്ധിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു പറയേണ്ടതില്ലല്ലോ. ഈ നാടകം എഴുതിക്കഴിഞ്ഞിട്ടു കാലം കുറച്ചായെങ്കിലും ഗ്രന്ഥകാരന്റെ അടുത്ത ബന്ധുക്കളായ മെസേർസ് കെ. രാമൻകുട്ടിനായരും (ബി. എ. പകുപാളി സബു റജിസ്ട്രാർ) കെ. കുഞ്ഞിശങ്കരൻ നായരും (എൽ. എച്ച്. ഗവണ്മെന്റ് ഹാൾ മാനേജർ കൊച്ചി) ശ്രമിച്ചു പ്രോത്സാഹിപ്പിച്ചിരുന്നില്ലെങ്കിൽ ഇന്നും ഈ കൃതി പ്രസിദ്ധമാവാതെ കിടക്കുമായിരുന്നു.

ഈ നാടകത്തെപ്പറ്റി ഇതിൽ അധികമായ ഒരു മുഖവുര ആവശ്യമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. മിസ്റ്റർ കൃഷ്ണ

ന്തായുടെ കഥാപാത്രങ്ങൾ കേവലം സങ്കല്പസൃഷ്ടികളല്ലെങ്കിലും; ആ കാരോ പാത്രങ്ങളുടേയും ചിത്രം വരച്ച അദ്ദേഹം നമ്മെ നല്ലപോലെ കാട്ടിത്തന്നുണ്ടെന്നു ഈ പുസ്തകം ഒരു പരിവൃത്തി വായിച്ചു കഴിയുമ്പോൾ ഏവനും ബോദ്ധ്യപ്പെടുന്നതാണ്. കോലത്തിരിയേയും ചെറുശ്ശേരിയേയും തമ്മിൽ കൂട്ടിക്കെട്ടി കാണുമ്പോൾ കൃഷ്ണഗാഥാകർത്താവായ സാക്ഷാൽ ചെറുശ്ശേരി തന്നെയാണോ ഇത് എന്നു ശങ്കിക്കേണ്ടതായ ഒരു വശ്യമില്ല. കോലത്തിരിരാജവംശത്തിൽ ഉദയവർമ്മനാഥം, ചെറുശ്ശേരി ഇല്ലത്ത് രാജസേവകനായ നമ്പൂതിരിമാരും പലരും ഉണ്ടായിട്ടുണ്ട്. ഇങ്ങിനെതന്നെ ചരിത്രപ്രസിദ്ധനായ മറ്റു കഥാപാത്രങ്ങളെപ്പറ്റിയും ചിന്തിച്ചാൽ മതിയാവുന്നതാണ്. ഈ പുസ്തകം വായിക്കാൻ തുടങ്ങിയാൽ അവസാനിക്കുന്നതുവരെ താഴത്തു വെക്കുവാൻ സമ്മതിക്കാത്തവിധം ഒരു ആകർഷണശക്തി രചനാവൈഭവംകൊണ്ടു ഗ്രന്ഥകാരൻ ഉണ്ടാക്കിത്തീർത്തിട്ടുണ്ട്. കേരളഭാഷാസാഹിത്യവിഷയമായി പരിശ്രമം ചെയ്തുവരുന്ന മിസ്റ്റർ കൃഷ്ണൻനായർ ഈ പുസ്തകത്തെ തുടൻ വേറെയും കൃതികൾ പ്രസിദ്ധംചെയ്തുകേരളഭാഷയെ പോഷിപ്പിച്ചു കാണാനുള്ള മോഹത്തോടു കൂടി ഈ പുസ്തകത്തെ സജ്ജനസമക്ഷം ഞാൻ അവതരിപ്പിച്ചുകൊള്ളുന്നു.

എന്ന്

തുല്ഗിവപേരൂർ. }
20—12—26 }

സി. കുഞ്ഞിരാമമേനോൻ

ശ്രീദേവീഹരണം.

ഭരണാനന്ദകം.

നാദി.

ശ്രീദേവികുള രാഗം മുഴുവനുമിളകാൻ

ഹേതുവായും സദാ ശ്രീ-

വേദവ്യാസാദിയാകും മന്ദികളുടെ മന-

സ്സിന്നൊരാനന്ദമായും

വേദാന്തത്തിന്നകത്തായ് വിലസുമൊരു ശര-

മുദ്രികാകല്പമായും

മേഘം ശ്രീകാന്തഹാരാഭാസായുധി സുചിരം

നിങ്ങളെക്കൂർത്തിടട്ടേ.

(1)

(നാദിയുടെ അവസാനത്തിൽ സൂത്രധാരൻ

പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സൂത്രധാരൻ - (സദസ്സിനെ നോക്കിട്ട് - ആത്മഗതം)

അമ്പാ! ഇതു വലിയ സദസ്സുതന്നെ.

ലജ്ജവിട്ടഭിനയങ്ങൾ കാട്ടുവാൻ

സജ്ജനായി മരുവുന്നവന്നഹൊ!

സജ്ജനങ്ങൾ നിറയും സഭാതലം

വജ്ജ്യമായി വരികില്ലാറികൾ.

(2)

പ്രണവമത്രമല്ല,

ചെൽക്കൊണ്ടിട്ടും ഭരതനാട്ടുമറിഞ്ഞൊരുത്ത -
 നിക്കണ്ടപോലൊരു സദസ്സതിമോദമേകും
 വാക്കിനമുണ്ടഭിനയത്തിനമുണ്ടവന്റെ
 നോക്കിനമുണ്ടൊരു വിശേഷമതാണു ധേതു. (3)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ലോകത്തെക്കുറി നല്ല കറുപ്പുതതിയായ്
 പ്രത്യക്ഷമാക്കുന്നു പാ -
 രാകെച്ചിത്രമെഴുത്തിലേറെ നിപുണൻ
 രൂപത്തിലാക്കുന്നുപോൽ
 ലോകത്തിൽ ശ്രുതിയേറാമുള്ള നടനോ
 വാഗ്മ്യപദാവലി -
 ലോകസ്തോലിവയൊക്കെയിന്നു സഭയിൽ
 പ്രത്യക്ഷമാക്കിപ്പയ്യോ? (4)

(പ്രകാശം) മഹാസദസ്സിനെ ഞാൻ വന്ദിക്കുന്നു.
 (അണിയറയിലേയ്ക്കു നോക്കിട്ട്) പ്രിയേ! ഒന്നു കാണ
 ടെ - ഇങ്ങോട്ടു വരൂ. (നടി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

നടി - ആയ്! എന്തിനാണു് അവിടുന്ന് എന്നെ ക്ഷ
 ണിച്ചത്. ഞാൻ ഇതാ വന്നല്ലോ. എന്താണു പ
 രവാൻ ഭാവിക്കുന്നതു് ?

സൂത്രധാരൻ - അതൊ; പറയാം

കാലം നല്ല വസന്തമാണു, സഭയോ
 വിദഗ്ദ്ധജനാവർത്തമാം
 കാലംതോറുമിതഭൂസിച്ച് പുകഴേ -
 റിട്ടം നടന്നാർ വയം

കാലത്തിന്നനുരൂപമായൊരു കഥാ

നാട്യം നടിച്ചിടണം

കോലം കെട്ടി ഞെളിഞ്ഞിരുന്നു വെറുതേ

കാലം കഴിച്ചിടൊലാ. (5)

നടി — കടുവിൽ അവിടത്തെ വാക്കു കറെ ശകാരമായി
പ്ലോയൊ? ഇനി ഞാൻ എന്താണു വേണ്ടത് എന്ന്
അങ്ങനത്തന്നെ കല്പിക്കണം. ഏതു നാടകമാണ് ആ
ടുവാൻ വിചാരിക്കുന്നത്? ഈ സഭയിൽ ഏല്പാവ
തം സംസ്കൃതവിഭാഗമാരാണെന്നു ഞാൻ വിചാരി
ക്കുന്നില്ല.

സു — വി കേന്ദ്രിയില്ലാത്ത ബലാജനങ്ങളി —

സ്വഭാവത്തികൾ മുണ്ടുനേകം.

സുഭാഷിണി! സംസ്കൃതമാക്കിയെങ്കിലി

സഭയ്ക്കു യോജിക്കുകയില്ല എന്നും. (6)

അതിനാൽ വല്ല ഭാഷാനാടകവും അഭിനയിച്ചാ
ലായിരിക്കും സാമാജികന്മാരെല്ലാവർക്കും ഒരുപോലെ ര
സകരമായിരിക്കുക.

നടി — ഭാഷാകവികളിൽ വല്ലവരും അഭിനയിക്കത്തക്ക
തായ വല്ല നാടകവും ഉണ്ടാക്കിട്ടുണ്ടോ? എനിക്കൊ
ന്നും തൃപ്തിയായിട്ടു തോന്നിയിട്ടില്ല. നാം അഭ്യസിച്ചിട്ടു
ള്ളതിൽ ഏതു വേണമെന്നാണു വിചാരിക്കുന്നത്?

സുത്രധാരൻ — ഭവതി പറഞ്ഞതുപോലെ ഭാഷയിൽ ന
ല്ല നാടകങ്ങൾ അധികം ഇല്ല. എന്നാൽ നാടകത്ര
വത്തിൽ അസംഖ്യം പുസ്തകങ്ങളുണ്ട്. അവയിൽ ഒന്നു

കൊ ഭേദമുള്ളതു നോക്കിയാണ് ഇന്നഭിനയിക്കുവാൻ
രീച്ചയാക്കിയിരിക്കുന്നത്.

നടി—അതേതാണെന്നു പറഞ്ഞാൽ നന്നായിരുന്നു.

സൂത്ര — ‘ശ്രീഭേവിഹരണം’ എന്നൊരു പുതിയ നാടക
മുണ്ട്. അതായത് കൊള്ളാമെന്നാണ് ഞാൻ വി
ചാരിക്കുന്നത്.

നടി—ഈ നാടകത്തെപ്പറ്റി പറഞ്ഞുകേട്ടതായി എ
നിക്ക് കാമം തോന്നുന്നില്ല. ഇതാരുണ്ടാക്കിയതാണെ
ന്നു പറഞ്ഞാൽ കേൾക്കാമായിരുന്നു.

സൂത്ര—ഭവതി കേൾക്കാത്തതുകൊണ്ട് നാടകത്തിന്റെ
പ്രസിദ്ധിയെപ്പറ്റി സംശയിപ്പാനില്ല. പ്രസിദ്ധിയി
ല്ലാത്തവർ പ്രസിദ്ധിയുള്ളവരെ അറിഞ്ഞിരിക്കേണ
മെന്നില്ല. ഇതിന്റെ കർത്താവാരാണെന്നു ചേണമെ
ങ്കിൽ പറയാം.

സ്തായാലങ്കാരവൈദുഷ്യമൊടിക്കലരം

സത്യധർമ്മദിയോടും

ശ്രീയോടും കൂടിവാണാകവികലമണിയാ-

മീശപരാവൃന്തൻ പുത്രൻ

മായംകൂടാതെ ഭാഷാകവികളിലധികം

കീർത്തിയുള്ളൊരു കൃഷ്ണൻ

നായർ പ്രാചീനവൃത്തപ്രിയനഭിനവമീ

നാടകത്തെച്ചമച്ചാൻ.

(7)

നടി—ഈ കവിയെ ഞാൻ നല്ലവണ്ണം അറിയും. പ
ക്ഷെ ഈ നാടകത്തെക്കുറിച്ചു കേട്ടിട്ടില്ല. അത്രമാ

ത്രമേയുള്ളൂ. ഈ നാടകത്തിലെ കഥാവസ്തു എന്താണ്?

സു.—കേരളത്തിലെ വലിയ രാജവംശങ്ങളായ നെടിയിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിന്റെയും കോലസ്വരൂപത്തിന്റെയും അന്ത്യോന്ത്യബന്ധവും, നീചീശപരം എന്ന മറ്റൊരു സ്വരൂപത്തിന്റെ ഉല്പത്തിയും ആണ് ഇതിൽ പ്രതിപാദിച്ചിരിക്കുന്നത്. അതിനാൽ ഈ നാടകം കേരളീയർക്കു വളരെ രസകരമായിരിക്കും.

നടി.—ഇപ്പോഴെല്ലാം മനസ്സിലായി അഭ്യസിക്കുന്ന കാലത്തു് ഈ നാടകത്തെ ഞാൻ ശ്രദ്ധചെച്ചു വായിച്ചിട്ടുണ്ട്. എന്നാൽ ഇനി നാം വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കുകയല്ലേ?

സുത്രധാരൻ.—മഹികളുടെ മൊഴിക്കു പൂർ്വ്വരബന്ധം വേണമെന്നില്ലല്ലോ? മറ്റുള്ള കാര്യങ്ങൾക്കു മുമ്പായി ഈ വസന്തകാലത്തെ വണ്ണിച്ചു് കന്നു ഗാനംചെയ്യേണ്ടതല്ലേ? ഹാ! നോക്ക! എത്ര ആഹ്ലാദജനകമായ കാലമാണിതു്.

പൂപ്പുംകൊണ്ടു നിറഞ്ഞ മൃതവിപിനോ

തേൻമാരി ചെയ്യുന്നു ചേ-

ൻപുല്ലും വികസിച്ച ചന്ദനിയൊൽ

പത്മാകരം രമ്യമാം

പുഷ്പത്തിൻ മണവും കവൻ രസമാൺ

വീശുന്നു മന്ദാനിലൻ

കെല്ലേറും വികഭംഗമഞ്ജുളരവം

ദോമാഞ്ചമേകുന്നു ചേ,

നടി — എന്നാൽ അങ്ങിനെ ചെയ്യാമല്ലോ. (പാടുന്നു.)

കല്യാണി — ആദിതാളം.

മധുമാസശ്രീ വിലസിടുന്നു.

1. പല്ലവമയമുദുമേനിയോടും — പല്ലവ
ഘല്ലകസുമയകലാപമൊടും — മധുമാസ
2. കോകിലകുളരവഗാനമൊടും — മുദു
കോകനദാകരവാതമൊടും — മധുമാസ
3. വിധുകരകാന്തിവിതാനമൊടും — മദി
മധുകരകുറുനീരഭംഗിയൊടും — മധുമാസ

(മധുമാസശ്രീവിലസിടുന്നു.)

(അണിയറയിൽ)

സാമാന്യം സുകുമാരപല്ലവവിപുലം

സ്തോയിട്ടു പുഷ്പിച്ചിടും

കാമോദ്ദീപനമായി നൽകുളരവം

കൊണ്ടുണ്ടു ശോഭിച്ചിടും

ആമോദപ്രഭവത്തിനാൽ ശ്രീതജനം

നന്ദം വളർത്തിടുമേ

വാമാക്ഷീ നിജയൗചനത്തിൽ, മധുമാ

സത്തിങ്കലാരാമവും.

(10)

നടി — (കേട്ടതായി നടിച്ച് — വിസ്മയത്തോടുകൂടി) ആരോ
മാഞ്ഞുനിന്ന് ഇതെല്ലാം കേട്ട് എന്നെ പരിഹസി
ക്കുന്നപോലെ തോന്നുന്നു.

സു — പരിഭ്രമിക്കേണ്ട; ഉദയവർമ്മനെന്ന് കോലത്തിരി
രാജാവിന്റെയും, അദ്ദേഹത്തിന്റെ പ്രിയവയസ്സു
നായ ചെറുശ്ശേരിനമ്പൂരിയുടേയും വേഷങ്ങൾ ധരി

ഈ നടന്നാർ അരങ്ങത്തേയ്ക്ക് എത്തിക്കഴിഞ്ഞു. അരങ്ങു മുചിയാതിരിപ്പാൻ നാം പോകുക.

നടി—മുൻകൂടി അവിടന്നു കല്പന കൊടുത്തിരിക്കുന്നുവല്ലോ?

(രണ്ടാളും പോയി)
പ്രസ്താവന കഴിഞ്ഞു.

ഒന്നാമങ്കം

(ഉദയവർമ്മരാജാവും, ചെറുശ്ശേരിനമ്പൂരിയും പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാജ — അല്ലേ! ചെറുശ്ശേരി! ഇപ്പോൾ വസന്തകാലമായി ഇല്ലേ? ഇതാ റോക്കു; ('സാമാന്യം സുകുമാരപല്ലവവചുസ്സായിട്ടു പുഷ്പിച്ചിടം' ഇത്യാദി ശ്ലോകത്തെ ചൊല്ലുന്നു.)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ഇളയതളിർ ചമഞ്ഞും, പൂക്കളെല്ലാം വിരിഞ്ഞും,
വെളിയിൽ മധു പൊഴിഞ്ഞും, ഗന്ധമെങ്ങും നിറ
കുളുർവമൊടു കൂകും പക്ഷിജാലങ്ങളോടും (ഞ്ഞും,
ലളിതസരസഭാവം പൂണ്ടിതുദ്യാനലക്ഷ്മി. (11)

പുത്തറക്കോണൻ പ്രസിദ്ധി ഈ ഉദ്യാനംകൊണ്ടുതന്നെ വെളിപ്പെടുന്നുണ്ട്. ഈ ദിക്കിൽ എത്രയും ദുർല്ലഭമായ ചന്ദനമരങ്ങൾ എത്രയാണു് ഇവിടെ നില്ക്കുന്നതു്!

ശ്രീഭദ്രവിഹാരണം

ഏകദേശം തഴച്ച ചന്ദനമരം

ഇളളം നിറഞ്ഞങ്ങിനേ

ചുറ്റും പൂഞ്ഞാരു ചമ്പകങ്ങളിടയിൽ

പുഷ്പിച്ചശോകങ്ങളും

ചുറ്റിപ്പറ്റി വളർന്നിടുന്ന ലതകൾ

കൊട്ടല്ല പുഷ്പങ്ങളും;

കരറം തീർന്നാരു പൂച്ചെടിത്തരമിതി

നെല്ലാമലകാരമാം.

(12)

ചെറുശ്ശേരി—ഇത് എനിക്കത്ര ബോധിച്ചില്ല; ഞാനാണെങ്കിൽ ഇവിടെയെല്ലാം നേത്രവാഴ വെണ്ണമായിരുന്നു. തെങ്ങും, കവുങ്ങും, അതിൽ വെറിലകൊടികളും, മുളകുകൊടിയും, നേത്രവാഴയും, മാവും, വിലാവും എല്ലാം നിറഞ്ഞു നില്ക്കുന്നതുപോലെയുള്ള ഇണം ഇവകളെക്കൊണ്ടുണ്ടോ?

രാജാ—അതെല്ലാം കർഷകന്മാരുടെ പ്രയത്നിയല്ലേ? രാജ്യം രക്ഷിച്ചു, നീതിയെ പരിപാലിക്കുന്ന രാജാക്കന്മാർ സർവ്വഭോഗങ്ങളേയും അനുഭവിക്കുവാൻ ജാറിച്ചുവെല്ലേ? അവർക്കു സൈപാമില്ലാത്ത സമയങ്ങളിൽ മനസ്സിന്നു സന്തോഷമുള്ളവർക്കുവാനുള്ള ഉപായങ്ങളല്ലേ ഇവയൊക്കെ?

യുദ്ധത്തിൽ തോറ്റു വല്ലാതെത്തമവസരം

ത്തികലും ദുഃഖമുലം

ശ്രദ്ധയും ഭവിക്കുമ്പോഴുമതിവിരഹം

തന്നിലും, പിന്നെയോത്താൽ

വാൽക്യംകൊണ്ടു ബുദ്ധിക്കുടവു പലവിധം
തട്ടിയൊലും നൃപന്മാർ
ബദ്ധാമോദേനയിന്നീയുപവനമതിൽവ..
നാശപടിക്കുന്നു നിത്യം. (13)

എന്നുമാത്രമല്ല,

ശൈത്യം പെരുത്തൊരു നൃപൻ ദിനരാത്രി രാജ്യ-
കാര്യങ്ങളിൽ കളകയാൽ രതിസക്തനല്ല
പര്യന്തവാടിയുടെ മുഷ്ടവനേറുവെന്നാൽ
ഭാര്യജനങ്ങളെയുമോർമ്മവരുന്നു നൂനം. (14)

ചെറുശ്ശേരി—അവിടത്തെ അഭിപ്രായങ്ങൾ കേൾക്കു
മ്പോൾ ഇതു വളരെ ഉപകാരമുള്ളതാണെന്ന് എറി
ക്കു തോന്നുന്നുണ്ട്.

തേവാരത്തിന്നു നിത്യം പലവിധ കസുരം
വന്നു തീർത്തവാനും
ദേവന്മാർക്കു ചാത്താൻ പുതു മലർത്തിനാൽ
മാല കെട്ടിട്ടുവാനും
മന്ദം തേനിപ്പുകൾക്കു നവമധുവധികം
ശേഖരിച്ചിട്ടുവാനും
നാനാർത്ഥങ്ങൾ തീർത്തീടുന്നീയുപവനമിവിടെ.
ജിന്ത ചെയ്യുന്നതേരം. 15

രാജാ—ചെറുശ്ശേരി! ഈ ഉദ്യാനത്തെപ്പോലെ ഒരു ഉ
ദ്യാനത്തെ ഞാൻ കണ്ടിട്ടില്ല. ഈ ഉദ്യാനം സാമൃ
തിരിയുടെ യശോവിക്രമങ്ങൾക്കു കളിപ്പാനുള്ള രംഗ
സ്ഥലമാണെന്നു തോന്നിപ്പോകുന്നു. അത്രയുമല്ല,

മോദംകുടന്നധികകാന്തിയൊടൊത്തു നിത്യം
 ശ്രീഭദ്രപീഠമുദമിവിടെക്കളിയാടിടുന്നു
 ഭൂഭദ്രവിതൻറെ പതിയാകിയ കുന്തലക്കോൽ
 മോദാൽ വളർത്തുമൊരു സോദരിപുത്രിയെപ്പോൽ.

ഹെ! ചെറുശ്ശേരി! നാം ഉദ്യോഗത്തെ മുഴുവനും നട
 ന്നുപാക്കുക; വരു. (എന്നു രണ്ടാളും ചുറ്റിനടക്കുന്നു.)
 (പിന്നെ ഒരു വലിയ കുളം കണ്ടതായി നടിച്ചിട്ട്.) ഇതാ
 കാണുന്നത് ഒരു വലിയ കുളമാണല്ലോ? ഈ കുളം വ
 ളരെ വിസ്താരമുള്ളതുതന്നെ.

ചെറുശ്ശേരി — നമ്മുടെ ചിറയോളം വിസ്താരമില്ലെങ്കി
 ലും സാമാന്യം വലിപ്പമുള്ളതാകുന്നു ഇതാണു സാമൂ
 തീരിയുടെ പ്രസിദ്ധ മാനാഞ്ചിർ.

രാജാ — കേട്ടിട്ടുണ്ട്; ഇന്നാണു കണ്ടത്.

വിസ്താരം കുറവില്ല — നിമ്നലജലം

നന്നയ്ക്ക് നിറഞ്ഞെടുക്കേ

പ്രസ്താവത്തിനു യോഗ്യമായ കടവു —

ണ്ടല്ലാം മനോരമ്യമാം

വിസ്താരം, ചരിപ്പുണ്ണതം, സുജനതം,

ലൈമ്മലൂമിത്യാദിയാൽ

നിസ്തല്യാകൃതിയല്ല, സജ്ജനമനം

തന്നോടു സാദൃശ്യമാം.

17

ചെറുശ്ശേരി — കണ്ടു — കണ്ടു... സുജനതം എന്നു ഇന്നും ഉ
 ണ്ടുണ്ടു; നിറവിട്ടു ന്നു നോക്കുന്നു.

നഗ്നനാരായ നമ്പൂരികൾ സരസമിതാ
 വന്നിറങ്ങി ജലത്തിൽ
 മഗ്നനായി നിലുന്നിതു ചിലർ, ചിലരോ
 ശൗചനിഷ്ഠാപരന്മാർ
 ആഗ്നേയാസ്രത്തിനൊക്കും, തന്മണികളെറിയും
 നൽകടാക്ഷങ്ങൾ തട്ടി-
 ബ്രഹ്മഗോത്സാഹം നിമിത്തം ചിലർ കരയിലിരു-
 ന്നു ജപിക്കുന്നമട്ടിൽ. 18

രാജാ:—ചെറുശ്ശേരി! അതാ തെക്കേകുളിപ്പുരയിൽ യൗ
 വനയുക്തയും, ലാവണ്യവതിയുമായ ഒരു സ്ത്രീ കുളി
 ക്കുന്നതു കണ്ടുപോ? ആ സ്ത്രീ ആരായിരിക്കും?
 ചെറുശ്ശേരി—ചെറിയ തമ്പുരാട്ടിമാരാറെങ്കിലുമായിരി
 ക്കാം. അല്ലെങ്കിൽ സാമൂതിരിയുടെ മകളാറെങ്കിലു
 മായിരിക്കും. കോവിലകത്തുള്ള സ്ത്രീകൾക്കല്ലാതെ
 ആ കുളിപ്പുരയിൽ കുളിപ്പാൻ കല്പനയില്ല.
 രാജാ—ഉയർന്ന കലത്തിൽ ജനിച്ച് സ്ത്രീകൾക്കല്ലാതെ
 ഇത്ര സൗന്ദര്യമുണ്ടാവാൻ കാരണമില്ല. അതാ—ഇ
 റ്റേപ്പേരെ നോക്കൂ.

മുങ്ങിപ്പൊങ്ങിയതിന്നുശേഷമേകേ.
 റിട്ടം വെട്ടുംകൂടാല-
 ഞ്ഞൊന്ന് പിമ്പിലെറിഞ്ഞു, വെട്ടുകൊമ്പം
 പ്രത്യക്ഷമാക്കി ഭൃതം
 തിങ്ങിപ്പൊങ്ങിയ കൊങ്കരണ്ടിനിടയിൽ
 കൈകൂപ്പി നിന്നിട്ടിതാ
 ഭംഗം കണ്ണുമടച്ചു സൂര്യനെ മുദാ
 വണിപ്പിടന്നു നവേ!

അത്രയുമല്ല,

ചുത്തൻ ചമ്പകപുഷ്പകാന്തികവരം

തനപംഗിതൻ മേനിയും

മേത്തഭോന്നതകുംഭമോട്ട കിടയരം

പീനസ്തനപന്ദപവും

ചിത്തംതന്നിലുദിച്ചഭക്തിയതിനാൽ

കാരുണ്യഭാവങ്ങളും

കുത്തിപ്പ മദനാഗിയെപ്പരിചിലൻ

ചിത്തത്തിൽ വല്ലാതഹോ.

20

ഹേ! ചെറുശ്ശേരി! മദ്ധ്യപ്രദേശത്തോളം വെള്ളത്തിൽ മുഴുകിനില്ക്കുന്ന ആ തടസ്സിയുടെ അംഗസൗഭാഗ്യം നോക്കുക! ഇങ്ങിനെയുള്ള ദർശനങ്ങൾ കേവലം ഭോഗതന്മാരായ രാജാക്കന്മാരുടെ ഹൃദയങ്ങളെ രോഗമലിനമാക്കിത്തീർക്കുന്നവകളാകുന്നു. രാഗം മനുഷ്യന്റെ ഹൃദയത്തിൽ എങ്ങിനെ ഉദിക്കുന്നു എന്നറിയുന്നില്ല.

ഇപ്പോൾ നോക്കുക.

ഏറ്റവും സ്തിശ്ലത ചേർന്നിടം സ്തനയുഗം-

തന്നിൽ തെളിഞ്ഞെങ്ങിനേ

പാറിക്കൊണ്ടു കിടന്നിടം ജലകണ്ഠം

മിന്നുന്നു മുത്തെന്നപോൽ

ചുറ്റും സ്തിശ്ലജനങ്ങളുള്ളവരഹോ!

നിസ്സാരരെന്നാകിച്ചും

ചെറും സംശയമില്ല, ഭൂതലമതിൽ

ശോഭിക്കുമാറായിട്ടും.

21

ചെറുശ്ശേരി . എന്നാൽ അവിടുന്നു രോഭിക്കുന്നത് എ

ന്റെ സ്നേഹംനിമിത്തമാണെന്നു വരുന്നു. അയ്യോ! അല്ല! നേരേമരിച്ചതല്ല; ഞാൻ ശോഭിക്കുന്നത് അവിടുത്തെ സംസർഗ്ഗംകൊണ്ടാണ്.

രാജാ — അത് എങ്ങിനെയെങ്കിലും തീർച്ചപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളൂ. അതാ! ഇപ്പോൾ ആ തരുന്നിരതാവും, സഖിയും മേൽപ്പെട്ടുള്ള കേരുകയാൽ നമ്മുടെ കണ്ണിൽ നിന്നു മറഞ്ഞുപോയിരിക്കുന്നു. നാം അവരുടെ വരവിനെ പ്രതീക്ഷിച്ച് ആ ആൽത്തറയുടെ സമീപത്തു നില്ക്കുക.

ചെറുശ്ശേരി — ആൽത്തറയിങ്കൽ ബ്രാഹ്മണർ അശ്വത്ഥപ്രദക്ഷിണം ചെയ്യാൻ വരും. നാം ആ ചന്ദനമരത്തിന്റെ സമീപം ചെന്നുനില്ക്കുക. ആ വഴിക്കാണ് അവർ പോകുക. (ഇങ്ങിനെ രണ്ടുപേരും ചുറ്റി നടക്കുന്നു. ചന്ദനമരത്തിന്റെ തറയിൽ എത്തിയതായി നടിച്ചു ഇരിക്കുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി — നാം എത്രനേരം ഇവിടെ നില്ക്കുന്നു? വേരും വളരും ആയല്ലോ?

രാജാ — നാം കണ്ടത് ആമാണെന്ന് അറിയുന്നതിന്നു മുമ്പായി പോകുന്നതെങ്ങിനെ? അല്ല സമയംകൂടി ഇവിടെയുള്ള കാഴ്ചകൾ കണ്ടാനന്ദിക്കുക.

ചെറുശ്ശേരി — അതാ സ്രീകൾ വരുന്നു. കണ്ട് ഒരു തമ്പുരാട്ടിയാണ്. സംഭയമില്ല. മരേന്ദ്ര ദാസിയുമാണ്.

(രാജാ അത്യാഗ്രഹത്തോടെ നോക്കുന്നു)

രാജാ — തമ്പുരാട്ടിയാണെന്നു ചെറുശ്ശേരിക്ക് എന്തറിയാം? വല്ല ലക്ഷണമുണ്ടോ?

ചെറുശ്ശേരി—കഴുത്തിൽ വെളുത്ത ചരടിൽ വട്ടത്താലി കുറെ കോത്തുകെട്ടിയിരിക്കുകൊണ്ടും, കാതിൽ തോടയ്ക്കു പകരം കാതിലയിട്ടിരിക്കുകൊണ്ടും, കസവു മേൽമുണ്ടിനെ മാറത്തു കെട്ടിയടുത്തു സ്തനങ്ങളെ മറച്ചിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടും അതു തമ്പുരാട്ടിയൊന്നെന്നു നിശ്ചയിച്ചു. അലർന്നുനോക്കി പിന്നാലെ വരുന്ന വരം ദാസിതന്നെ.

രാജാ—നമ്പൂതിരിമാരെപ്പോലെ ഈവക ചടങ്ങുകൾ അത്ര ആഹ്ലാദം അറിയുന്നതല്ല. അതാ അവർ ഇങ്ങോട്ടുതന്നെ വരുന്നു. (പറഞ്ഞപ്രകാരം തമ്പുരാട്ടിയും, ദാസിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

തമ്പുരാട്ടി—(രാജാവിനെയും നമ്പൂതിരിയേയും കണ്ടു തരയിറക്കിപ്പോയി.) കഞ്ഞി! ആരാ രണ്ടാൾ നാം പോകുന്ന വഴിക്കൽ നില്ക്കുന്നത്? (രണ്ടാളെയും സൂക്ഷിച്ചുനോക്കുന്നു.)

കഞ്ഞി—രണ്ടു നമ്പൂരാൾ തോന്നുന്നു. അടിയൻ നല്ല നില്ക്കില്ല. നമ്പൂരാൾമാരെ തിരുമേനിയെ കണ്ടാൽ അതിനെ നിക്ഷിപ്തം.

തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) ഇടത്തുവശത്തു് ഇരിക്കുന്ന ആൾ (ഭേദം) വളരെ സൗന്ദര്യമുള്ള ഒരു പുരുഷനായിരിക്കുന്നു. ഇദ്ദേഹത്തെ കണ്ടമാത്രയിൽ എന്റെ മനസ്സു വല്ലാതെ ഇളകിയിരിക്കുന്നു. അല്ല! ശരീരത്തിന് എന്താ സ്വസ്ഥതയില്ലാതെ തോന്നുന്നത്? (പ്രകാശം) കഞ്ഞി! നനമുണ്ട് ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവര; എന്റെ കണ്ണൊന്നു തുടയ്ക്കട്ടെ. (നനഞ്ഞു മുണ്ടു വാങ്ങി കണ്ണു തുടയ്ക്കുന്നു.)

കുഞ്ഞി—അവിടെയ്ക്ക് ഇന്നു നിരാട്ടമി പാടിയില്ലെന്നു
 ഓരോ? എന്തോ ചെയ്യുവാൻ ആണ്.

രാജാ—ചെറുശ്ശേരി! ഈ ത്രൈലോക്യസുന്ദരി എന്റെ
 ഹൃദയത്തെ രാഗമലിനമാക്കിത്തീർക്കുന്നു.

തന്മംഗീമണി മന്ദമായനുപദം

വെച്ചിങ്ങുടക്കം വിധൗ

ചൊന്നിൻനൂപുരനാദകേന്ദ്രം ചെവിയിൽ

തട്ടുന്നു പെട്ടെന്നുപോ!

ഇന്നാ മന്ദമനായ മാന്ത്രികശരൻ,

ക്ഷുഭാഭിചാരത്തിനാ—

ലേണെക്കൊൽപതിനായ് ജ്വലിച്ചുതവിടും

ദുർമ്മതുല്യം സഖേ!

22

ചെറുശ്ശേരി—(ആത്മഗതം) ഓ! ഹോ! ചങ്ങാതിക്കു ക
 വം കുടുങ്ങി (പ്രകാശം) തമ്പുരാട്ടിയും കാമപരവശ
 യാണെന്നു തോന്നുന്നു.

രാജാ—ഞാനും ചെറുശ്ശേരിയുടെ അഭിപ്രായത്തോടു
 ടി യോജിക്കുന്നു.

ഇടയിടെ വടനത്തെപ്പൊക്കി വീക്ഷിച്ചുകൊണ്ടു—
 ആടനടനെ വിടുന്നു ദിഗ്ഗമനിശ്ചാസമേരം (സ്തംഭം)
 ചൊടുചൊടെ നയനത്തിൽനിന്നു വീഴുന്നു ബാ
 തകയതു വചനത്തിന്നേരമാം ലജ്ജകൊണ്ടും. 23

(അണിയറയിൽ)

വന്ദൻ വളർന്നു ഗജകായ തിരുനവായ

കൈവൻ മദിച്ചു കലശലൊന്നൊഴിഞ്ഞു

വമ്പിച്ച വീടുകൾ തകർത്തിവേഗമോട്ടു
മുമ്പോട്ടു പാഞ്ഞു വരവുണ്ടു വിലങ്ങിനില്പിൽ! 24

(എല്ലാവരും സംഭ്രമത്തോടെ ചുറ്റും നോക്കുന്നു.)

(അണിയറയിൽ പിന്നെയും) അതാ കുലശേഖരൻ ഉദ്യോഗത്തിൽ കടന്നു.

രാജാ—(റോക്കിട്ടു) ചെറുശ്ശേരി! കുലശേഖരനെ നോക്കൂ.

തുമ്പിക്കയ്യമടക്കി ദന്തയുഗളം

ചൊന്തിച്ചു വാലും വള-

പ്പമ്പിൽത്താൻ ചെവി വട്ടമിട്ടു ലംബുചാ-

യോടുന്നു കൊമ്പൻ ഭൃതം

വമ്പിച്ചിടുന്ന ബൃഹിതങ്ങളിടയിൽ

ചെയ്തങ്ങു പോകുന്നിപ്പൻ

വമ്പൻ കുന്നലകോന്റെ വിജയമധുനാ

മുത്തീകരിച്ചുള്ളതോ?

25

(തമ്പുരാട്ടിയും ദാസിയും സംഭ്രമത്തോടെ ചുറ്റി നടക്കുന്നു; തമ്പുരാട്ടി ബോധക്കുയഞ്ഞെ നടക്കുന്നു; വീഴ്വാൻ ഭാവിക്കുന്നു.)

കുഞ്ഞി—(ദീനസ്വരത്തിൽ) അയ്യോ! തിരുമേനികളേ!

തമ്പുരാട്ടിയെ രക്ഷിക്കണേ, രക്ഷിക്കണേ!

(രാജാവു തമ്പുരാട്ടിയെ താങ്ങിപ്പിടിച്ചു ചെറുശ്ശേരിയുടെ സഹായത്തോടെ ചന്ദനത്തറയിൽ കൊണ്ടു പോയി കിടത്തി.)

ചെറുശ്ശേരി—(ദാസിയോടു) നീ ഹോയി ആ മുണ്ടു നന്ന

ച്ചു ചെയ്തതോടെ ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവാ. ആന വ

ടക്കെ കരക്കൽകൂടി കിഴക്കോട്ടോടി. ഇനി ഇങ്ങോട്ടു വരില്ല.

(ദാസി പോയി.)

രാജാ—ആവയുടെ ബാധ ഒഴിഞ്ഞുവല്ലോ. ഇനി മനസ്സമാധാനത്തോടുകൂടി വേണ്ടതു പ്രവർത്തിക്കാം. ഹാ! ചെറുശ്ശേരി! തമ്പാട്ടിയെ നോക്കൂ.

നായനയുഗമടച്ചും, ശ്വാസമെല്ലാം നിലച്ചും,
വദനമതു വിളിത്തും, ദേഹമെല്ലാം തരിച്ചും,
ഘടയമതു തുടിച്ചും കാല രണ്ടും വിറച്ചും
മരുവുമിവളിലോത്താൽ ജീവിതം സംശയംതാൻ.

(ദാസി മുണ്ടിൽ വെള്ളം നനച്ച് അതോടുകൂടി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ദാസി—ഇതാ വെള്ളം, അയ്യോ! തമ്പാട്ടി ഇനീം ഉണന്നില്ലേ? തിരുമേനികളേ, എന്റെ തമ്പാട്ടിക്ക് എന്താണ്? അടിച്ചൻ കോവിലകത്തേയ്ക്കു വിടകൊള്ളട്ടെ.

ചെറുശ്ശേരി—നീല്ല്! തമ്പാട്ടിയ്ക്ക് എല്ലാം സുഖമാകും. ഒരു മോഹാലസ്യമാണ്. (മുണ്ടു വാങ്ങി മുഖത്തു വെള്ളം തളിക്കുന്നു; ഈ ഉപചാരംകൊണ്ടു മെല്ലെ, തമ്പാട്ടി കണ്ണു തുറന്നു നോക്കുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി—(നല്ലവണ്ണം നോക്കിട്ടു ബോധം തെളിഞ്ഞതായി ബോധ്യം വന്നപോലെ നടിക്കുന്നു.)

ഇപ്പോൾ സുഖമായില്ലേ? എണീക്കൂ; കുഞ്ഞി ഇതാ ഉണ്ട്; ആന പോയി; ഇനി ഭയപ്പെടേണ്ട, മെല്ലെ

എണ്ണിക്ക. (തമ്പുരാട്ടി എഴുന്നീൽക്കുവാൻ ശ്രമിക്കുമ്പോലെ നടിച്ചു രാജാവിനെ കണ്ടപ്പോൾ സൂക്ഷ്മമായി നോക്കുന്നു.)

ദാസി—അവിടേയ്ക്കു വേണ്ടതക്കവരുതെന്നയാണു് ഈ തിരുമേനികൾ. അവരെ തൃക്കുണ്ഡപാക്കുന്നു.

രാജാ—ഞാൻ അവിടുത്തെ ദാസനാണെന്നുകൂടി പറയാം. അവിടെയ്ക്കു് അല്പം സുഖമുണ്ടെങ്കിൽ ഞങ്ങൾ കൃതാർത്ഥന്മാരായി. അവിടെയ്ക്കുപേണ്ടി എന്തുപചാരത്തിന്നും കരുക്കമാണു്.

ചെറുശ്ശേരി—അല്പ! തമ്പാട്ടിക്ക് ഒന്നു് എഴുന്നീറ്റിരിക്കരുതോ? അത്ര സുഖം തോന്നുന്നില്ലേ? ഒന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കൂ. എണ്ണിക്ക.

രാജാ—(അത്ഥം) ഈ തരുണീരത്നം എന്റെ സമീപത്തിൽ അല്പനേരം കിടക്കുന്നത് എനിക്ക് ഏറെയും പരമാനന്ദമായിരിക്കെ ഈ ഭൂമി അതിനു വിഷ്ണുചെയ്യുന്നുവല്ലോ? കഷ്ടം! ഈ വിഡ്ഢിന്റെ അസൂയ നോക്കൂ. (പ്രകാശം) എഴുന്നീല്ക്കുവാൻ സാധ്യമാകുമെങ്കിൽ ഒന്നു പരീക്ഷിച്ചുനോക്കേണ്ടതാണു്. (തമ്പുരാട്ടി എഴുന്നീറ്റിരിക്കുന്നു. നല്ല സുബോധം വന്നതായി നടിക്കുന്നു.)

തമ്പുരാട്ടി—കുഞ്ഞി! എന്റെ മുഖത്തു വല്ല ഭേദഗതിയുണ്ടോ? നോക്കൂ.

കുഞ്ഞി—തിരുമുക്ത വളരെ വിളർത്തിരിക്കുന്നു. അല്ലാതൊന്നും തിരുമേനിക്കില്ല. ഈ തിരുമേനികളുടെ ഗുണത്താലും, തളിലപ്പന്റെ അനുക്കരണത്താലും തിരുമേനിക്കു് ഒന്നു പറവില.

തമ്പുരാട്ടി—എനിക്കുവേണ്ടി ഈ ഉപചാരങ്ങൾ എല്ലാം ചെയ്ത ഈ മഹാനഭാവന്മാർ ആരാണെന്നു ഞാൻ അറിയുന്നില്ലല്ലോ.

രാജാ—ഞങ്ങൾ അവിടത്തെ പരിചാരകന്മാരാണെന്നു മാത്രം ഇപ്പോൾ ധരിച്ചാൽ മതി.

ചെറുശ്ശേരി—ഭവതിയുടെ പാദശുശ്രൂഷയ്ക്കു കാംക്ഷിക്കുന്ന ആ പരിചാരകൻ കേരളത്തിലെ ഒരു രാജവംശത്തെ അലങ്കരിക്കുന്ന ഒരു ഭൂജപരാക്രമിയാണ്.

(തമ്പുരാട്ടി സംഭ്രമത്തോടെ തിരിഞ്ഞുനോക്കി രാജാവിൽനിന്നും കുറെ അകന്നിരിക്കുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി—ഞാൻ വെറും നമ്പൂരിയാണ്.

തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) സൗന്ദര്യംകൊണ്ടും, വശ്യവാക്കുകൊണ്ടും എന്റെ മനസ്സിനെ ആകർഷിക്കുന്ന ഈ യുവാവ് എന്തൊരു രാജവംശത്തേയാണ് അലങ്കരിക്കുന്നത്? ഈ നമ്പൂതിരി സ്പഷ്ടമായി ഒന്നുതന്നെ പറയുന്നില്ലല്ലോ: ഈ വിഷയത്തെ എടുത്തു ചോദിക്കുന്നതെങ്ങിനെ? ഇവരോട് എങ്ങിനെയാണു നന്ദി കാണിക്കേണ്ടത്?

കുഞ്ഞി—എന്താ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു നിരീച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നത്. നേരം കൊറെ ആയില്ലേ? അവിടെക്ക് എഴുന്നള്ളാൻ മേനാവങ്ങാനും കൊണ്ടരാൻ കല്പിച്ചാൽ അടിയൻ വിടകൊള്ളാം. ഇന്ന് അമ്പലത്തു ചെന്നു തൃക്കുണ്ഡാക്ഷാൻ ആവില്ല.

തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) ഈ ചേട്ടക്കു ബുദ്ധി ലവലേശമില്ല. ആരാ, എന്താ, എന്നു ചോദിച്ചറിയാതെ

വെറുതെ എന്നെ ഉപദ്രവിക്കുന്നുവല്ലോ. (പ്രകാശം) എന്നാൽ പോകാം. (രാജാവിനേയും, ചെറുശ്ശേരിയേയും നോക്കിട്ട്) ഞാൻ എന്താണ് അങ്ങോട്ടു പ്രത്യുപകാരം ചെയ്യേണ്ടത് എന്നറിയുന്നില്ല.

ചെറുശ്ശേരി—അവിടെക്ക് എല്ലാം സുഖമായാൽ ഞങ്ങൾക്കു പ്രത്യുപകാരമായി. ചുമരുണ്ടെങ്കിൽ അവസരംപോലെ ചിത്രമെഴുതാമല്ലോ?

രാജാ—അവിടെക്കു ഞങ്ങൾ ചെയ്ത ഉപകാരങ്ങളെല്ലാം അവിടുത്തെ കാമയിൽ എപ്പോഴും വെച്ചുകൊണ്ടിരിക്കുന്നതു തന്നെയാണ് ഞങ്ങൾക്കു മതിയായ പ്രത്യുപകാരം.

തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) ഇദ്ദേഹം കൊടുത്തല്ലോ രാജവംശത്തിൽപ്പെട്ട ഒരു കോവിലായിരിക്കുമോ? ഇദ്ദേഹത്തിന്റെ ഈ മാതിരി സംഭാഷണത്തിന്നു കാരണമെന്ത്? (പ്രകാശം) ഞാൻ അധികം സംസാരിച്ചാൽ അധികം അധികം പരവശയായിത്തീരുന്നതാണ്. ഉപകാരസ്മരണ എന്നിങ്ങപ്പോഴുമുണ്ടാകുന്നതാണ്. എന്റെ മനസ്സിനെ തുറന്നു കാണിച്ചുതരുവാൻ എന്നിങ്ങ ശക്തിയില്ലല്ലോ? (കുഞ്ഞിയെ നോക്കിട്ട്) കുഞ്ഞീ! നമുക്കു പോകുക. സമയം അധികമായി. മുണ്ടും എണ്ണക്കിണ്ണങ്ങളും മറ്റും എടുക്ക. (രണ്ടാളുപോയി, രാജാവിനെ തിരിഞ്ഞു നോക്കി കടാക്ഷിച്ചും മറ്റും വഴുവ ശൃംഗാരചേഷ്ടകളും നടിക്കുന്നു.)

രാജാ— (ആത്മഗതം) ഹാ! കഷ്ടം! ആ സുന്ദരാംഗി
എന്റെ ഹൃദയത്തെ മുഴുവനും ഹരിച്ചിരിക്കുന്നു.
ഞാൻ കേവലം മൃതപ്രായനാ ചിരിക്കുന്നു. (പ്രകാശം).

തീക്ഷ്ണാസ്രമോട സമമായകടാക്ഷമേറി—
നഷ്ടിച്ചിടുന്നു മമ ദേഹമശേഷമില്ലാതെ
വിഷ്ണോ! ഹരേ! തവസുതൻസമബാണനെനെ
ക്കുണ്ഠിപ്പതിന്നിടവരുത്തരുതേ, മഹാത്മൻ! 26

ചെറുശ്ശേരി! തമ്പാട്ടിക്ക് എന്നിൽ കലശലായ
രാഗമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ:—

വിരിഞ്ഞനേത്രങ്ങളിടക്കിടക്കലായി
തിരിഞ്ഞുനോക്കിട്ടനിമിത്തഹാസവും
കുറഞ്ഞൊരുമേഷവുമിന്നിതൊക്കയും
നിറഞ്ഞ രാഗം വെളിവാക്കിടുന്നു മേ. 27

(അണിയറയിൽ) അയ്യോ! നേരം ഉച്ചയായല്ലോ?
തമ്പുരാൻ ഏഴുനുള്ളിയിരുന്നരുളുന്നത് എവിടെയാ
ണെന്ന് അറിയുന്നില്ല. പൂന്തോട്ടത്തിൽ കന്നനേപഷി
ക്കട്ടെ.

ചെറുശ്ശേരി—(കേട്ടതായി നടിച്ചു്) കുളിക്കെല്ലാം ഒരു
ക്കി കോമപ്പൻ തിരഞ്ഞിങ്ങോട്ടെത്തി.

രാജാ—നേരം ഉച്ചയായല്ലോ?

തുംഗാദിത്യനേഴും പ്രചണ്ഡകിരണം
തട്ടിത്തരുളട്ടമ—

ങ്ങങ്ങും മങ്ങി, മയങ്ങി, പല്ലവഗണം
വാടിത്തളർന്നു പാരം

മന്ദം വന്നുണയുന്ന ശീതപവനം -

ത്താനൊന്നടങ്ങിയിട്ടിനം -

നെന്നല്ലാ തവശക്തിയാൽ പുതുമലർ -

കൊത്തൊക്കെ വാടുന്നിതാ.

ചെറുശ്ശേരി - എന്നു മാത്രമല്ല.

ഉച്ചപ്പൂജകഴിഞ്ഞു പുഷ്പിണികുലം

ചോരും തലക്കേറിയ -

ആലത്തിൽ ചിലരൊപ്പുയാട്ടിയുമഹോ

പോകുന്നു വേഗാലിതാ

പട്ടന്മാർ ചിലരൂട്ടിലുണ്ടു വെളിയിൽ

പോകുന്നു, നമ്പൂരിമാർ

കൂട്ടത്തോടെ മുറുക്കുവാൻ തണൽതിര -

ഞ്ഞെത്തുന്നു കൂടും ജവാൽ

28

അതിനാൽ ഇനി അധികം താമസിക്കാതെ കുളി

പ്പ് ഉണ്ടാകഴിക്കുകതന്നെ.

രാജാ - എന്നാൽ പോകുക (രണ്ടാളും പോയി).

കന്യാമങ്കം കഴിഞ്ഞു.

രണ്ടാമങ്കം.

(തമ്പുരാട്ടിയുടെ ദാസി കുഞ്ഞി വൃന്ദാവത്തോടും ബലുപ്പാടോടുംകൂടി പ്രവേശിക്കുന്നു)

കുഞ്ഞി - (വിചാരം) ആലത്തുരു നമ്പി തിരുമനസ്സു

കൊണ്ട് ആത്താനത്തു് എഴുന്നള്ളിട്ടുണ്ടെന്നു വാത്യാൻ

നമ്പൂരി തിരുമനി അരുളിച്ചെയ്ത ശരിതന്നെയോ

എന്തോ? തമ്പ്രാട്ടിക്ക് ആനയെ കണ്ടു വയപ്പെട്ടു മുതൽക്കു പനി ഇനിയും വിട്ടിട്ടില്ല. കിളിമൗലത്തു നമ്പൂരി തിരുമസ്സുകൊണ്ടു പസുമിട്ടിട്ടും നിന്നില്ല. വേലൻ വെലിവെച്ചു. അതുകൊണ്ടും മാറില. ഇത് എന്തു പയപ്പാടാണാവോ? പേപറയുമ്പോലെ എന്താക്കെയോ പറയുന്നു. അന്നു പയപ്പെട്ട സമയത്തു കണ്ട തമ്പുരാന്റെ കാമം ഇനിയും വിട്ടിട്ടില്ല. ആ വിചാരം മനസ്സീനു പോയാലേ പനി വിട്ടുള്ളൂ. ഇനി നമ്പി തിരുമനസ്സിന് എഴുന്നള്ളി വല്ല മരിന്നോ കശായം കൊടുത്താലേ സുകാകുള്ളൂ. (മുമ്പാട്ടു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കുന്നു.) ഇതാ, ആരോ വരുന്നു. അന്നെത്തെ ആ തിരുമേനിയായെന്നു തോന്നുന്നു. അവിടത്തോടു ചോദിച്ചാൽ വിവരം അറിയാം. (അനന്തരം ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂതിരി പ്രവേശിക്കുന്നു) (നമ്പൂരി കുഞ്ഞിയെ നല്ലവണ്ണം നോക്കിട്ടു)

ചെറുശ്ശേരി—നീ, ആരാ, ആ തമ്പ്രാട്ടിയുടെ ദാസി—
അന്നു കണ്ടു—ആ കുഞ്ഞി—അല്ലേ?

കുഞ്ഞി—(വണക്കത്തോടെ വായപൊത്തി) ഏറാൻ, അടിയൻ ആ കുഞ്ഞി—അന്നെ.

ചെറുശ്ശേരി—നീ! എവിടെക്കാ? നിന്നെ സംബന്ധക്കാരനാണോ? കാന്റെ അവിടെക്കായിരിക്കാം. അല്ലേ?
കുഞ്ഞി—(വായ പൊത്തി ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) ആ ചെറുപ്പായി. അമ്മക്കു പിറാണവേതന, മകൾക്കു വീണവായന. അവിടക്ക് എപ്പഴും പോരുമ്പോക്കെന്നു. അ

ടിയൻ തിരക്കുവിടിച്ചു വിടകൊള്ളാൻ. ഈ കമ്പം കേട്ടു നിന്നാൻ എടയില്ല. (പോകാൻ ഭാവി കുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി:- നിക്ക്; എങ്ങോട്ടു പറ: കേൾക്കട്ടെ. കുന്നി—തമ്പ്രാട്ടിക്ക് അന്നമുതൽ പനിയാണ്. ഇ നിയം പനി വിട്ടിട്ടില്ല. പേ പറയുന്നു. അന്നത്തെ കാമത്തന്നെ ആണ് ഇപ്പോഴും. ആ തിരുമേനിയുടെയും ഇവിടത്തെയും കാമ ഇനിയും വിട്ടിട്ടില്ല. പലേ മന്ത്ര വാസവും ചെയ്തു. ഇനിയും പയപ്പാടു വിട്ടിട്ടില്ല. ആ ത്താനത്തു' ആലത്തൂർ നമ്പി തിരുമനസ്സിന് എഴുന്നള്ളിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു. കൂട്ടികൊണ്ടുപോരാൻകല്പിച്ചു. അതിനാണ് അടയിൻ വിടകൊള്ളുന്നത്. അടിയനെ വേകത്തിൽ വിട്ടയക്കുന്നു.

ചെറുശ്ശേരി—കു: അങ്ങിനെ ആണോ? ഞാനറിഞ്ഞിട്ടില്ല. തമ്പ്രാട്ടി എപ്പോഴും കിടപ്പിലാണോ? എണ്ണിക്കാരില്ലെ?

കുന്നി—എപ്പോഴും കിടക്കാരില്ല; ഒരു തഞ്ചാരംപോലെ; കൊറച്ചു കിടക്കും; കൊറച്ചു നടക്കും; കൊറച്ചിരിക്കും; കൊറച്ചിരുന്നാൽ അല്ലാത്തതന്നെ എണ്ണിക്കും; വിറുവിറെ പറയും. കലശലായ പയപ്പാടാണെന്ന് അടിയൻ പഴമനസ്സിൽ നിരീക്ഷണം.

ചെറുശ്ശേരി—അതിനെന്താ കാരണം?

കുന്നി—അന്ന് ആനയെ കണ്ടതും, അന്നു കഴിഞ്ഞതും ആണ് എപ്പോഴും പറയുന്നത്. ആ കാമ അല്ലാതെ മറെറാന്നും ഇല്ല.

ചെറുശ്ശേരി—ഭയപ്പാടാണെങ്കിൽ ആലത്തൂർ നമ്പിക്കു
മാറുവാൻ കഴിയുമോ?

കുഞ്ഞി—പയപ്പാട് മാത്രമല്ല പനിയും ഇല്ലെ? പിന്നെ
ഈ തഞ്ചാരം—ഇതൊക്കെ അവിടെക്കു മാറുവാൻ
കഴിയില്ലെ? ഒന്നത്തരമുണ്ടി അവിടത്തെ കുയില
ല്ലെ? അവിടെക്ക് ഇതൊക്കെക്കു കാര്യംണൊ? എ
ന്താ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു ഇങ്ങിനെ അരുളിച്ചെയ്യ
ന്നതു്?.

ചെറുശ്ശേരി—ആട്ടെ: അതിരിക്കട്ടെ; ആലത്തൂരനു
മ്പി മരുന്നു കൊടുക്കട്ടെ. വടക്കുനിന്നു് ഒരു മന്ത്രവാദി
വന്നിട്ടുണ്ടു്. അയാളെക്കൊണ്ടു ഭയത്തിന്നു വേണ്ടതെ
ല്ലാം ചെയ്യിക്കാം. അയാളെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു വരട്ടെയൊ
എന്നു തമ്പാട്ടിയോടു ചോദിച്ചു വിവരം അറിയി
ച്ചാൽ ഞാൻ അയാളെ കൂട്ടിവരാം. കേട്ടോ? എ
ന്താ മിണ്ടാതെ നില്ക്കുന്നതു്?

കുഞ്ഞി—അടിയൻ ഇപ്പോൾ നമ്പി തിരുമനസ്സിലെ
അടുക്കലക്കല്ലെ വിടകൊള്ളുന്നതു്? പോയി വന്ന
തിൽപിന്നെ വിവരം തിരുമനസ്സറിയിക്കാം.

ചെറുശ്ശേരി—എന്നാൽ ഒരു കാര്യം ഉണ്ടു്. തമ്പാട്ടിയോ
ടല്ലാതെ വേറെ ആരോടും പറയരുതു്. സ്വകാര്യമാ
യിട്ടേ പറവാൻ പാടുള്ളു. വെളിയിൽ അറിഞ്ഞാൽ
പ്രവൃത്തികൾക്കു ഫലം കുറഞ്ഞുപോകും. രാത്രിയൊക്ക
ണം കാണുവാനുള്ള സമയം. എന്നാൽ അധികം
ഗുണമുണ്ടു്. തമ്പാട്ടിയുടെ സുഖക്കേട് മാറേണമെ
ങ്കിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞതെല്ലാം കേൾക്കേണമെന്നു

ഞാൻ പറഞ്ഞതായി തമ്പാട്ടിയോട് പ്രത്യേകിച്ചു പറയണം. എന്നാൽ കായ്മലം ഗുണമാക്കിത്തരാം.

കുഞ്ഞി - ഇവിടുന്ന് അരുളിച്ചെയ്തതെല്ലാം അടിയൻ അവിടെ ഉണർത്തിക്കാം. തമ്പാട്ടിയുടെ കല്പനപോലെ അടിയൻ ചെയ്യാം. തിരുവുള്ളം എപ്പോഴും ഉണ്ടായിരിക്കണം.

ചെറുശ്ശേരി - ഭക്തിസേവകരുടെ വലയിൽപ്പെട്ട കായ്മലം കൊള്ളത്തിലിറക്കരുതേ. കുഞ്ഞി! വേണ്ടവിധമെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കണം.

കുഞ്ഞി - (ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) അവിടക്ക് എപ്പോഴും കൂടിതന്നെ. എപ്പോഴും തിരുവുള്ളം പാലെ ചെയ്യാം. ഇപ്പോൾ അടിയൻ വിടകൊള്ളട്ടെ.

(പോയി.)

ചെറുശ്ശേരി - (വിചാരം) തമ്പിരാട്ടിക്കു മനഃമതാവമാണെന്നു തീർച്ചപ്പെട്ടു. രാജാവും അതേസ്ഥിതിയിൽത്തന്നെ കിടന്നുഴലുന്നു. ഇപ്രകാരമാണെങ്കിൽ ഇവരെ സംമുടിപ്പിക്കാൻ യാതൊരു പണിയും ഇല്ല. പക്ഷെ സാമൂതിരിയുടെ ആഭിജാത്യത്തേയും, ചൈതന്യത്തിനുള്ള ബലത്തേയും ആലോചിക്കുമ്പോൾ ഈ വിഷയത്തെ സ്മരിക്കുകൂടി വയ്യ. ഏതായാലും ഇവരെ അന്യോന്യം കാണിച്ചുകൊടുക്കുന്നതായാൽ രോഗത്തിനല്ല സമാധാനം കിട്ടുമായിരിക്കാം. ഭരതസമയം ഇവരുടെ പ്രഥമസമാഗമംകൊണ്ടുതന്നെ പ്രേമമാന്ദ്യവും സംഭവിക്കുന്നതായാൽ അവകൾമാ

നാം കൂടാതെ കഴിക്കാം. പിന്നെ കോലത്തനാട്ട് എത്തിയാൽ രാജാവിന് ഈ വിചാരം വിട്ടുപോവാനാവാം. എന്തായാലും അടുത്ത ദിവസംതന്നെ തമ്പുരാട്ടിയായിട്ട് ഒരു കൂടികൾ കഴിച്ചുകൂടാം. രാജാവിനെ വേഷമുണന്നാക്കി അവിടെ കൊണ്ടുപോകതന്നെ. അതിന്നു സൗകര്യം സന്ധ്യാകാലത്താണ്. ബ്രഹ്മണരെല്ലാം സന്ധ്യാവന്ദനത്തിന്നും, സൂര്യനും മറ്റും അമ്പലത്തിലേക്കും പോയിരിക്കും. രോഗിയായ തമ്പാട്ടിതന്നെയായിരിക്കും. അപ്പോഴാണ് സൗകര്യം (എന്നു പറഞ്ഞു ചുറ്റിനടക്കുന്നു.) (മുമ്പാട്ടു പോകിട്ട് ആരേയും കാണുന്നതായി നടിക്കുന്നു) രാജാവ് ഉദ്യോഗത്തിൽ ചന്ദനത്തറയിൽതന്നെ ഇരിക്കുന്നു. അങ്ങോട്ടു പോകട്ടെ.

(പോയി)

വിഷ്ണുഭം കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം ഉദ്യോഗത്തിൽ ചന്ദനത്തറയിൽ ഇരിക്കുന്നതും കൊണ്ടു രാജാ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

രാജാ -- (ആത്മഗതം) സാമൂതിരിയുടെ ആതിഥ്യത്തെ വഹിച്ച് എത്രകാലം ഇവിടെ പാക്കും? സപരാജ്യത്തു എന്തേണ്ടുന്ന ആലോചന കേൾക്കുന്നതില്ല. രാജ്യകാര്യങ്ങളെ പറ്റി യാതൊരു വിചാരവും എനിക്ക് ലഭിക്കുന്നില്ല. സർവ്വസംഗപരിത്യാഗം ചെയ്ത തിരികെപ്പോലെ ഏകചിന്തയോടുകൂടിയ എന്റെ അവസ്ഥ വളരെ ശോചനീയമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു. കഷ്ടം! കഷ്ടം! പക്ഷെ ശ്രീദേവിയുടെ കഥയാലോചിക്കുമ്പോൾ മ

റെറാന്നും സാരമില്ലെന്നു പിന്നെയും, പിന്നെയും തോ
ന്നിപ്പോകുന്നു.

താരുണ്യശ്രീ വിളങ്ങും സുമുഖിയുടെയിള -

കോമളാകാരമെല്ലാ -

നോരത്തും ചിത്തതാരിൽപ്പരിചൊടുകടികൊ -

ള്ളുമ്പൊഴെന്തന്യ ചിന്താ?

നോരയേകാഗ്രചിത്തത്തൊടു പരമപുമാൻ

തന്നെ ഞാനിപ്രകാരം

സൈപരം നിര്യം ഭജിച്ചാൽ ജനനമരണവും

തീർത്തവൻ മുക്തിയേകം.

ഈ ലോകത്തിൽ സകല ദുഃഖത്തിന്നും കാരണമാ
യ സ്മിരൂപത്തെ ഹൃദയത്തിൽ നിക്ഷേപിച്ചു സമയം
കഴിക്കുന്ന എന്റെ അവസ്ഥ വളരെ ദയനീയമായിട്ടു
ള്ളതുതന്നെ; സംശയമില്ല. എന്റെ ആഗ്രഹത്തിന്നു വ
ല്ല പാലവുമുണ്ടാകുമോ? പുരുഷന്മാർ എത്ര തന്നെ രണ
ഘോരമായിരുന്നാലും അവർക്കു സ്മൃതികളെ ജയിപ്പാൻ
ശക്തിയില്ല. (മുമ്പാട്ടു നോക്കിട്ട്) ആരോ വരുന്നുണ്ടു.
(സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിട്ട്) വരുന്നതു ചെറുശ്ശേരിയാണ്. ഇ
യാൾ ഒരു വിടനാണ് കാര്യത്തിന്റെ ഗൗരവത്തെപ്പ
റ്ററി കന്നും ആലോചിക്കാതെ എവിടെയോ പോയി ഇ
ളിച്ചു കൊണ്ടു നിൽക്കുന്നു ഇപ്പോൾ ഇങ്ങോട്ടു വരികയാ
ണ്. കഷ്ടം!

(അനന്തരം ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂതിരി പ്രവേശിക്കുന്നു.)
നോ—അല്ല! ചെറുശ്ശേരി എവിടെ ആയിരുന്നു? അ
യ്യെപ്പോലെ ഇത്ര അലസനായിട്ട് ഒരു പുരുഷനി

പ്ല. എന്റെ മനോരമത്തിന്നു പ്രവചിച്ചാൻ വല്ല മാറ്റവും കണ്ടിട്ടുണ്ടോ?

ചെറുശ്ശേരി— അലസനാണെങ്കിൽ അതിന്നു സംശ്യാമല്ലല്ലോ അവിടുന്നു വെയിലിന്റെ മുട്ട കറയുന്നതിന്നു മുമ്പായി ഉദ്യാനത്തിലേക്കു വന്നത് എന്നേ?

രാജാ— സൂര്യന്റെ മുട്ട ശമിച്ചിട്ടു കറയുമില്ലല്ലോ? ഉള്ളിലുള്ള മുട്ട മുഴുവനും തീക്കാതെ എനിക്കുള്ള തപം തീരുമോ? പിന്നെ സൂര്യരശ്മിക്കു കഠിനമുള്ളപ്പോൾ വൃക്കങ്ങളുടെ തണലിലല്ല സുഖം? എല്ലാംകൊണ്ടും ഈ ഉദ്യാനത്തിൽ വന്നപ്പോൾ എനിക്കു കറെ സുഖമുണ്ട്.

അങ്ങേ രാശിയിലേറിട്ടു നിൽക്കെ—

ഞാനോടിക്കുമ്പോൾ

അങ്ങോട്ടിന്നു കലൻ ശിതളമരയ്

തിന്നുള്ള മന്ദാനിലൻ

സംഭോധിപ്പി വിശിഷ്ടനതു സുഖം

തെല്ലേകുമെന്നാകിലും

രണ്ടോരുപ്രിയതന്റെ ചിന്തയിടയിൽ—

സ്വന്താവമേകുന്നു, മേ.

2

ചെറുശ്ശേരി— വസന്തകാലവും, ഉദ്യാനവും, മന്ദമാരുതനും മറ്റും അവിടുത്തെ രോഗത്തിന്നു വളരെ അപത്ഥ്യമായിട്ടുള്ളതല്ലേ? അങ്ങിനെയാണു ഞാൻ ധരിച്ചിട്ടുള്ളത്. ഇതുകൊണ്ടെല്ലാം രോഗം വലിക്കുകയുള്ളൂ.

രാജാ— അപത്ഥ്യങ്ങളെ വർദ്ധിച്ചുകൊണ്ടുമാത്രം

രോഗം മാറുന്നതാണോ? അതിന്നു വെച്ചിട്ടുള്ള പ്രത്യേകഷഡ്ധങ്ങളെക്കൊണ്ടല്ലാതെ രോഗം തീരെ ഭേദപ്പെടുമോ?

ചെറുശ്ശേരി - (ആത്മഗതം) സ്വയംകൃതാനന്ദമെന്നു പറയേണ്ട. ഈ കമ്പത്തിന്നാരാണാഴ്? എത്രയും ശുദ്ധമാകുമിടയായ ഈ മഹാപുരുഷൻ ഇങ്ങിനെ നില്ക്കുന്നതിലേവിചിത്രമല്ലേ? കഷ്ടം! (പ്രകാശം) അവിടുത്തെ രോഗം വൈദ്യശാസ്ത്രത്തിൽ കാണാത്ത ഒരു രോഗമാണ്. കഷ്ടങ്ങളെ വിധിക്കേണമെങ്കിൽ അല്പം പണിയുണ്ട്.

രാജാ - ചെറുശ്ശേരിക്ക് ഏന്റെ ചേദനയിൽ വിനോദമാണ്. ഏന്റെ ദിവ്യമിന്നതെന്നും, അതിന്നുള്ള കഷ്ടമിന്നതെന്നും ധരിച്ചിട്ടുള്ളി കൃതകം പറയുന്നതു കഷ്ടമല്ലേ?

മുഹൂർത്തം കരുതാൻ പിന്നെ പ്രമദം മധുമാസവും ഭൂമിദം ഭോഷത്രയനമം കാമികൾക്കേററവും സഖേ! 8 ഈ രോഗശാന്തിക്കുള്ള പ്രത്യേകഷഡ്ധങ്ങളെപ്പറയാം. പ്രാണപ്രേയസിതന്റെ ഗണ്ഡഫലകം

ചുഞ്ചിച്ചു സർവ്വംഗമാ -
 കേണം നൽപുകാഭിഷേചനമതിൽ
 പിന്നെ കുചോന്മുഖനാൽ
 വെണം കുങ്കുമലേപനം സുഖമതിൽ കി -
 ട്വായിലൊ തനപിതൻ
 വേണീബന്ധമതിൽപ്പിടിച്ചുധരവി -
 യുഷംബു സേവിക്കണം.

ഇങ്ങിനെയുള്ള ചികിത്സകളെക്കൊണ്ടു നമുക്കു വളരെ സുഖം കിട്ടുന്നതാണെന്നു തോന്നുന്നു. എന്താ ചെറുരി! ഒന്നും മിണ്ടാതെയിരിക്കുന്നത്?

ചെറുശ്ശേരി—(ആത്മഗതം) ‘കാമാതുരാണാം ന ഭയം ന ലജ്ജാ’ എന്ന പ്രമാണം വളരെ ശരിയാണ്. (പ്രകാരം) അവിടുത്തെ രോഗത്തിന്നു ഉടനെ ചികിത്സിക്കണം. അല്ലെങ്കിൽ രോഗം ഇതിലും വൈഷമ്യമായി രൂപിതമാകുന്നതാണ്.

രാജാ—ആകട്ടെ ചെറുശ്ശേരി! ഈ കാര്യത്തിൽ ചെറുശ്ശേരി ഒന്നു കൊണ്ടുപിടിക്കുമൊ എന്നറിയുന്നില്ല. ചെറുശ്ശേരിയുടെ ശ്രമം ഈ കാര്യത്തിൽ എത്രത്തോളം ഇപ്പോൾ ഉണ്ടായിട്ടുണ്ടെന്നു പറയുന്നതുമില്ല. ചെറുശ്ശേരിയുടെ ഉപായങ്ങളെല്ലാം എവിടെ പോയി?

ചെറുശ്ശേരി—അവിടുത്തെ സേവകൻ അവിടുത്തെ കാര്യങ്ങൾക്കു മതിയായിട്ടുള്ളവനാണെന്ന് അവിടുന്നു ധരിച്ചുകഴിഞ്ഞാൽ കാര്യസാധ്യത്തെപ്പറ്റി ഇത്ര ആലോചനയുണ്ടാവാനവകാശമില്ല.

രാജാ—ചെറുശ്ശേരിയോ? ഈ കാര്യത്തിന്നു ധാരാളം മതി. ശ്രമിക്കാതിരിക്കുമെന്നും എനിക്കു വിചാരമില്ല. വെങ്കി ഉപായങ്ങൾ എന്തെല്ലാമാണെന്നു പറയുന്നില്ലല്ലോ എന്നു മാത്രമേ എനിക്കു വിചാരമുള്ളൂ.

ചെറു—ഇവിടുത്തെ, ഞാൻ തമ്പുട്ടിയുടെ മുമ്പാകെ കൊണ്ടുചെല്ലാം. ഇവിടുത്തെ ആഗ്രഹനീവൃത്തിയെ പിന്നെ ഇവിടുന്നുതന്നെ വരുത്തുന്നതാണല്ലോ? ഇ

വിടുത്തെ രോഗത്തിനുള്ള മരുന്ന് ഇങ്ങോട്ടും അവിടുത്തെ രോഗത്തിനുള്ള മരുന്ന് അങ്ങോട്ടും കൊടുത്തു സന്തുഷ്ടനായി തീരണം.

രാജാ--ചെറുശ്ശേരി എന്താ പറയുന്നത്? എന്തിനേങ്ങോട്ടുള്ളപ്പോലെത്തന്നെ തമ്പാട്ടിക്ക് ഇങ്ങോട്ടും അന്മാഗം ഉണ്ടെന്നോ? പറയൂ; പറയൂ; കേൾക്കട്ടെ. എന്റെ പ്രിയതമയുടെ സ്ഥിതി എന്താണെന്നു കേൾക്കുവാൻ ഞാൻ വളരെ ആഗ്രഹമുള്ളവനായിരിക്കുന്നു. പറയൂ; പറയൂ.

ചെറു--(ആത്മഗതം)ക! അബദ്ധമായൊ? ധാക്ക വിഴിച്ചു പോയി. ഇനി വിവരം പറഞ്ഞാലോ, പറയരുത്തോ ചോ അവിടക്ക് ഉന്മാദം വലിക്കുക എന്നു വിവരമില്ല. തമ്പാട്ടിക്ക് അല്പം സുഖമില്ലെന്ന് ആ ഭാസി പറഞ്ഞു. സ്വഭാവം മുഴുവൻ ചോദിച്ചറിഞ്ഞപ്പോൾ ഇവിടേയും, അവിടേയും കരേ രോഗമാണെന്നു ഞാൻ മനസ്സിലാക്കി.

രാജ--(ആത്മഗതം)കരു സംശയം എന്റെ ഉള്ളിലുണ്ടായിരുന്നു. അതിപ്പോൾ തീരേ തീർന്നു എന്നുതന്നെ പറയാം.

‘സതാം ഹി സന്ദേഹഭേഷു വസ്തുഷു’

‘പ്രമാണമന്തകേരണപ്രവൃത്തയഃ’

എന്ന പ്രമാണം ശരിയാണ്. (പ്രകാരം) ചെറുശ്ശേരിക്ക് അദ്ധ്വാനം കുറഞ്ഞു.

പെരുന്നാൺ രണ്ടുപുറവും പരിചോട ചേർത്ത -
 ഞ്ഞാനായിട്ടു ക്ഷവതിനെത്തൊരു ദണ്ഡമിപ്പോൾ?
 കന്നിച്ചു രാഗമിയലും തരുണിനരനും -
 ഞ്ഞിച്ചു ചേരുവതിന്നാ ക്കിലൊരാളുവേണം. 5

ചെറു — കഥയൊക്കെ മറന്നു. അവിടുന്നു കോലത്തി
 റിവംശമാണ്. മറ്റൊരും സാമൂതിരിവംശമാണ്.
 മരുമകന്തായമാണ്. അതുകൊണ്ട് അവിടുത്തെ
 അനുരാഗം യഥാസ്ഥാനത്താണോ ചെന്നിരിക്കുന്നു
 ത്ത് ഏന്നു ഞാൻ സംശയിക്കുന്നു.

രാജാ — അങ്ങു പറഞ്ഞ സംഗതികളെല്ലാം എനിക്കാ
 മ്മയുണ്ട്. അവിടുന്നുങ്ങോട്ടും ഞാൻ ആലോചിക്കു
 നുണ്ട്. അതുകൊണ്ടുള്ള വൈഷമ്യം ഞാനറി
 യും. എന്റെ ധൃതിയും അത്ര നീചസ്ഥിതിയിലുള്ള
 തല്ല.

ചെറു — (ആത്മഗതം) എന്റെ അഭിപ്രായം ഇദ്ദേഹം
 ധരിച്ചിട്ടുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു. എന്റെ വിചാരംപോ
 ലെ ഈ കഥയെ അവസാനിപ്പിക്കാം എന്നാണു തോ
 ന്നുന്നത്. ബ്രാഹ്മണകുലമല്ലാത്തതുകൊണ്ടു മറ്റുള്ള
 ദോഷങ്ങളെപ്പറ്റി ചിന്തിക്കേണ്ട കാര്യം ഇല്ല. ഒരു
 ദിവസംകൊണ്ടുതന്നെ അവസാനിപ്പിക്കണം. (പ്ര
 കാശം) അവിടുന്നു ഇതിനെ വലിപ്പിക്കാതെ കഴിച്ചു
 കൂട്ടുന്ന പക്ഷം ഇതിൽ യാതൊരു വൈഷമ്യവും ഉ
 ണ്ടാകുന്നതല്ല.

രാജാ — ചെറുശ്ശേരി വൈഷമ്യത്തെപ്പറ്റി എന്തോടധി
 കം പറയേണമെന്നില്ല. ആലോചനാശക്തി എ

നിക്ക് ഒട്ടം ഇല്ല എന്നോ? പ്രിയയായിട്ടുള്ള സമം
ഗമം കഴിഞ്ഞാൽ ഞാൻ ബലവാനായി. അതുവരെ
ഞാൻ അശക്തനാണ്. അതുകൊണ്ട് ചെറുശ്ശേരി
ആ കാഴ്ചത്തിനു വേഗത്തിൽ ശ്രമിക്കുക.

(അണിയറയിൽ)

നേരം സന്ധ്യാസമയമായി. സന്ധ്യാവന്ദനത്തിനു
പോകുക. ഇട്ടരെ വിളിക്ക.

ചെറു—(കേട്ടതായി നടിച്ചു) നേരം സന്ധ്യാവന്ദനത്തി-
നു പോകാറായി.

രാജാ—ബലപ്പെടാറായോ? (നല്ലവണ്ണം ഹാക്കിട്ടു)
ചെറുശ്ശേരി, ഈ സമയത്തു പ്രകൃതിയുടെ ഭാവം നോ-
ക്കി.

താപംകൊണ്ടു തളന്നൊരാൾക്കൾ

മഹാരാഗം കലർന്നുസം

പരമ്പരപോലണയും തമസ്സിലധുനാ—

മുങ്ങിപ്പോയ ഹൊ!

രൂപംചെറുതെളിഞ്ഞിടത്തവിധമ—

ത്താരോദയം കാണുവാൻ

ശരപംപോലമതം പ്രദോഷമകലെ—

പ്ലേകോതെയാകില്ലേഹോ!

6

ചെറുശ്ശേരി—എന്നു മാത്രമല്ല;

തിയ്യണ്ടുപോൽത്തവനനഞ്ചിയിൽ മുങ്ങി വെണ്ണ—
നെയ്യുണ്ടുപോലെ ശശി മെല്ലെയുദിച്ചിടുന്നു

ചെയ്യുന്ന മോദമൊഴി വിപ്രകുലം കളിച്ചു
ചെയ്യുന്ന സന്ധ്യയരിൽ വേണ്ടാത്ത കർമ്മമെല്ലാം. ¹
എന്നാൽ ഇനി നാം പോകുക.

(രണ്ടാളും പോയി)
രണ്ടാമങ്കം കഴിഞ്ഞു.

മൂന്നാംമങ്കം.

(അനന്തരം നമ്പൂരിവേഷം ധരിച്ച രാജാ പ്രവേശിക്കുന്നു) (അന്തഃപുരത്തിന്റെ പുറമറ്റം രംഗം.)
രാജാ—ബാലചന്ദ്രാസ്തമിച്ചതിന്റെ ശേഷം അന്തഃപുരത്തിലേക്കു പോകാമെന്നാണ് ചെറുശ്ശേരി പറഞ്ഞിരിക്കുന്നത്. ആ സമയംവരെ ഇവിടെ നില്ക്കുന്നതെങ്ങിനെയെന്നു ഞാൻ അറിയുന്നില്ല. ചന്ദ്രൻ അസ്തമിക്കുന്നതിന്നു കാലതാമസം വരുത്തുന്നതുപോലെ തോന്നുന്നു. ഈ അവസ്ഥയിൽ ഈ ചന്ദ്രിക എവിടെ? ഏറ്റവും ദൃസ്സഹമായിരിക്കുന്നു.

കാമാതുരന്റെ കളി കണ്ടു വിശ്വസകാരം
സോമപ്രകാശകവടേന ചിരിച്ചിടുന്നു
ഈ മാനിയായ നൃപനിന്നിതു കണ്ടുകൊണ്ടു
കാമാജ്ഞയാലിവിടെ നില്ക്കു കഷ്ടമല്ലേ? ¹

ഹാ! കഷ്ടം! അല്ലെ! കാമുക! ഈ ലോകത്തിൽ നിന്റെ അവസ്ഥ ഏറ്റവും ദയനീയമായിട്ടുള്ളതാകുന്നു, നിനക്കഭിമാനമില്ല; ലജ്ജയില്ല; ഭയമില്ല. മന്മഥാഭയ

ശം വന്നാൽ ശൌര്യപരാക്രമങ്ങൾ എല്ലാം പോയി
 നീ വെള്ളച്ചാലിലാത്തവനായി രീതനിലല്ലേ? ഹാ! ക
 ഷ്ടം! കഷ്ടം! ഇപ്പോൾ എന്റെ അവസ്ഥയെ നോക്കുക!

നാമീതിരുട്ടിലൊരു രസ്തൂരചിത്തനായി -
 ഗ്ലോമായവെന്നതു കണക്കെ നടന്നിടുന്നു
 വാമാക്ഷിതന്റെ മുഖമമ്പൊട്ട കാൺകളിലും
 കാമപ്പിശാചു പിടിപെട്ടൊരു കോമരം ഞാൻ. 2

ആകട്ടെ: ഇ മലോകത്തിൽ സുഖം എന്നതു തന്മ
 ണീതരുണനാരുടെ സമ്മേളനമാണെന്നു കവികൾ
 പ്രഘോഷിക്കുന്നുണ്ട്. ആ അഭിപ്രായങ്ങളെല്ലാം എത്ര
 തോളും പരമാർത്ഥമാണെന്നു വ്യക്തമാക്കുവാൻ എന്നാൽ
 സാധ്യമല്ലെങ്കിലും എന്റെ ഹൃദയത്തെ കവൻ ഈ
 പ്രേയസിയുടെ സമാഗമംകൊണ്ട് എനിക്കു വലുതായ
 ഒരു സുഖം ലഭിക്കുമെന്നു തോന്നുന്നുണ്ട്. ഇത് എനി
 ക്കപ്പോഴാണു സാധ്യമാകുക എന്നറിയുന്നില്ല. പ്രിയ
 യുടെ വിരഹം ദിസ്സഹമായിട്ടുള്ളതുതന്നെ.

താമരപോലനതൻ മുഖപങ്കു -

സുരണ വിട്ടൊരു നോമ്പുമില്ലാമോ!
 വിരഹവേദനയായ വിപത്തി നാൽ
 പരമദുഃഖപദത്തിലണഞ്ഞു ഞാൻ. 3

അതിസന്ദർഭിയായ തമ്പാട്ടിയുടെ പ്രഥമദർശന
 ത്തിൽതന്നെ അനുരാഗത്തിന് ഇത്ര ശക്തിയുണ്ടായ
 ഫലം? എന്തിനധികം പറയുന്നു.

മന്ദം സുന്ദരിയാളുപാഃഗവിശിഖം -
 കൊണ്ടെന്റെ ചിത്തം വിള -
 ന്നന്നാച്ചില്ലിധനുസ്സുകൊണ്ടുടനടിച്ചീടണം -
 നേരത്താമോ!
 വന്നില്ലാ മദമുള്ളൊരായവിടെക്കെ -
 നെങ്കിലത്തനപിയാ -
 ഉണ്ണെപ്പഞ്ചാരാഗിയിൽദ്രുമനവും
 ചെല്ലീടമെന്നോളൂ ഞാൻ.

പ്രിയയുടെ രൂപത്തെ മനസ്സിൽ കാക്കുന്നതാകും
 പ്രത്യക്ഷത്തിൽ കാണുവാനുള്ള ആഗ്രഹം വർദ്ധിച്ചുവരും.
 ദേഹകാന്തിയേയും, വിലാസചക്ഷുക്കളേയും ചിന്തിക്കുമ്പോൾ
 എന്റെ പ്രേയസി മനുഷ്യസ്ത്രീ അല്ലെന്നു കൂടി
 തോന്നിപ്പോകുന്നു. ഓ! സൗഭാഗ്യവതി! പ്രിയേ! നവയൗവനത്തോടു കൂടിയ ഭവതിയുടെ രൂപം എത്ര മനോഹരം!
 ഭവതിയുടെ രൂപമാധുര്യത്തെ ഞാൻ എന്തിനെ വർണ്ണിക്കട്ടെ?

വിലാസമാകും കലതന്റെ ജന്മമോ?
 നിലാവുതാൻ രൂപമെടുത്തു വന്നതോ?
 കലാധിനാഥന്റെ സഹോദരിയെങ്കിലോ
 വിലാസിനി! നീ! തുണ നായ്ക്കിറങ്ങതോ?

(ചുറ്റിനടക്കുന്നു) ഇങ്ങിനെ കാരോ മനോരമാകൂത്തോടു കൂടി ഇവിടെ നിന്നാൽ അന്തഃപുരം കാക്കുന്നവരോ മറ്റോ ചെട്ടെന്നു കണ്ടു എന്നു വരും. അതിനാൽ അല്പനേരം ഒരു സ്ഥലത്തു സ്വസ്ഥമായിരിക്കട്ടെ. (ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

വിനയം നോക്കിട്ട്) അപ്പോൾ ആ ചമ്പകവും അപ്പോൾ കയ്യിൽ നില്ക്കുന്ന സ്ഥലത്തു ചെന്നാൽ മറഞ്ഞുനില്ക്കുവാൻ കഴിയുന്നതാണ്. അപ്രകാരം ചെയ്യാം. (ചെന്നുവെച്ചു ചെല്ലുന്നു.)

(അണിയറയിൽ.)

“ചെറിയ തമ്പുരാട്ടിയുടെ സുഖക്കേട് ഭേദമാകുവാൻ വേണ്ടി വലിയ തമ്പുരാട്ടി ഭഗവതിസ്സേവ കഴിക്കുന്നുണ്ട്. നാടികളിൽ ചെറിയ തമ്പുരാട്ടി അമ്പലത്തിലേക്ക് എഴുന്നള്ളണമെന്നു കല്പിക്കുന്നു.” (രാജാക്കേൾക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു.)

രാജാ—‘ഹതവിധി’കാര്യമൊക്കെയും അവതാളമായല്ലൊ. ഒരു സമയം തമ്പുരാട്ടി (ഇപ്പോൾ) അസ്വാസ്ഥ്യം വരിച്ചു പോകാതിരിപ്പാനാണ് കാരണം കാണുന്നത്.

(അണിയറയിൽ പിന്നെയും.)

കുഞ്ഞി! രണ്ടു ചങ്ങലവെട്ടു കുത്തിച്ചുവെക്കൂ. ചെറിയ തമ്പുരാട്ടി അമ്പലത്തിലേക്കെഴുന്നള്ളുന്നുണ്ട്.

രാജാ—(കേട്ടതായി നടിച്ചു) ഇവരുടെ വരവ് ഈ വഴിക്കായിരിക്കുമോ? ഞാൻ ഈ സമയത്തിൽ ഇവിടെ എങ്ങിനെ നില്ക്കും? ആ ഉജ്ജിഷ്ടനായ ചെറുശ്ശേരിയെ കാണുന്നതുമില്ല. അഹതയില്ലാത്ത പ്രവൃത്തിയിൽ ഏർപ്പെട്ടതുകൊണ്ട് അപകീർത്തിക്കു പാത്രമായിത്തീരുകമോ? (ആരേയോ കാണുന്നതായി നടിച്ചു സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിട്ട്) ആരോ വരുന്നതായി തോന്നുന്നു. ബാലചന്ദ്രൻ അസ്ഥമനകിരണങ്ങൾ ഈ തമസ്സിനെ നിറയ്ക്കുവാൻ ശക്തിയുള്ളതായി തോന്നുന്നില്ല. (അടുത്തു)

ഈ വരുന്നതുപോലെ കാണുന്നതായി നടിച്ചു സൂക്ഷിച്ചു വാക്കുന്നു.) കാണുന്ന മായയുടെ ദീപ്തവിസ്ഫോരത്തെ വാക്കുന്നതായാൽ ചെറുശ്ശേരിയെന്നു തോന്നുന്നു. ആകട്ടെ; ഈ വിഡ്ഢിയാണെന്നു വരികുമിരിക്കണം. (അശോകവൃക്ഷത്തിന്റെ നിഴലിലേക്കു മറവിലേക്കുമായി മാറിയിരിക്കുന്നു.)

(യഥാർത്ഥം സംഭവത്തോടുകൂടി ചെറുശ്ശേരി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി—ഓ! പാറിപ്പോ? അവിടുന്ന് എവിടെയാണെന്നറിഞ്ഞില്ലല്ലോ? വല്ല ഹരിക്കാരായാ കണ്ടു പിടിച്ചു കൊണ്ടുപോയോ? ഇവിടെ നില്ക്കാമെന്നാണല്ലോ പറഞ്ഞിരുന്നതു; കാണുന്നില്ലല്ലോ? കഷ്ടം! എന്താ ചെയ്യുക? അവിടേക്കു വല്ല അപമാനമോ, അവകീർത്തിയോ പാറിയാൽ ഞാൻ എന്തു ചെയ്യും? ഹീ! ഹീ! പോരായ്മ! അപമാനം! എന്തായാലും ഇവിടെ ക്ഷയം ഒന്നു തിരഞ്ഞുനോക്കട്ടെ; (ചുറ്റിനടക്കുന്നു) ഓജാ—(ആത്മഗതം) ചെറുശ്ശേരി നല്ല വിശ്വസ്തനാണു. വളരെ അനുതാപവും, കൂറുമുള്ള ഒരാളാണ്. ആകട്ടെ തിരഞ്ഞുപിടിക്കുന്നതുവരെ ഞാൻ ഒന്നും മിണ്ടുന്നില്ല.

ചെറുശ്ശേരി—ഒരു സമയം അന്ത്യഃപുരത്തിലെ ആ രവാരങ്ങളെല്ലാം കേട്ട് ആ മരങ്ങളുടെ നിഴലിൽ മറഞ്ഞുനില്ക്കുന്നതുണ്ടായിരിക്കാം. (മരത്തിന്റെ സമീപം ചെല്ലുന്നതായി നടിച്ചിട്ട്) എന്താ? അവിടുന്നുല്ലേ?

രാജാ—ചെറുശ്ശേരി! പതുക്കെ; പതുക്കെ.

ചെറുശ്ശേരി—ആവ, ഞാൻ വല്ലാതെ അന്ധാളിച്ചുപോയി. ഇപ്പോഴെ എന്റെ ജീവൻ നിലക്കു നിന്നുള്ളു. അവിടുത്തെന്താ ഇവിടെ കളിഞ്ഞു നില്ക്കുന്നത്?

രാജാ—സ്രീകൾ ക്ഷേത്രത്തിലേക്ക് ഇതലെ പോകുന്നുണ്ടെന്നു കേട്ടിട്ടുണ്ട്. ചെറുശ്ശേരി ഇത്ര വൈകിച്ചുതെന്തേ?

ചെറുശ്ശേരി—നമ്മുടെ കാർയ്യസാധ്യത്തിന് കരാളെടുത്തിരിക്കുകയുണ്ടായി; കഞ്ചി: കഞ്ചി: കന്ദ നെടുങ്ങാടിസ്രീയം. തമ്പാട്ടിയുടെ സൈന്യസ്രീയം. അവരോടു വർത്തമാനം പറഞ്ഞിരുന്നുപോയി.

രാജാ—തമ്പാട്ടി ക്ഷേത്രത്തിലേക്കു പോകുന്നില്ലേ?

ചെറുശ്ശേരി—ഇപ്പോൾ പോകുന്നില്ല. വടക്കു കന്ദമാന്ത്രികൻ വന്നു സ്തംഭിപ്പാൻ ഭാവികുന്നതുകൊണ്ടു ത്രികാലപുഷ്പം തൊഴാൻ വരാൻ സാധിക്കില്ലെന്നു കഞ്ചി ഉപായം പറഞ്ഞതല്ല. എന്നാൽ നമുക്കിനി പോകാം.

രാജാ—(മുൻപുറത്തു നോക്കിട്ട്) ബാലചന്ദ്രനിതാ അസ്തമിക്കുന്നു.

രാജനിശ്ചലന്റെ കല മതി ഭംഗിയിൽ
ഗജപാതദന്തമതുപോൽ വിളങ്ങിനാൻ
ഭൂവിഷ്ണുശാലി നൃപാരു കാരമാം
യജ്ഞകൊണ്ടു മതി വിളങ്ങുന്നപോലുമോ!

ചെറുശ്ശേരി—എന്നാൽ പോകുകയല്ലേ?

രാജാ—അങ്ങിനെതന്നെ. (രണ്ടാളും ചുറ്റിനടക്കുന്നു)

ചെറുശ്ശേരി ഈ കാണുന്ന പൂർ ഏതാണ്?

ചെറുശ്ശേരി—അന്തഃപുരത്തിലേക്കു ചേന്ന് അഗ്രശാലയാണ്.

രാജാ—ഏതാണു ചെറിയ തമ്പുരാട്ടി പാക്കുന്ന സ്ഥലം?

ചെറുശ്ശേരി—ആ വെളിച്ചം കാണുന്ന വാതിലിൽ കൂടി ചെന്നാൽ അവിടെ എത്തും.

(രണ്ടാളും ഭവനദിപാരത്തെ പ്രവേശിക്കുന്നതായി നടിക്കുന്നു.)

(അനന്തരം കുഞ്ഞി ആലുവട്ടം വിശിക്കുകയും, കുഞ്ചി സമീപത്തിൽനിന്നു മററുവശത്തുനിന്നു ചെത്തുകൊണ്ടു മറയ്ക്കി തമ്പുരാട്ടി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ചെറിയ തമ്പുരാട്ടി—കുഞ്ചി! നമ്പൂരി പറഞ്ഞ ആൾ അദ്ദേഹം തന്നെയല്ലേ?

കുഞ്ചി—അവിടെക്ക് എന്താ അത്ര സശയം? കാണാൻ പോണ പൂർ കേട്ടറിയേണമോ?

ചെ. ത—(കുഞ്ഞിയെ നോക്കിട്ടു) നീ! ആകാ വീട്ടുന്നു ത്? എനിക്കാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നില്ല. എന്റെ ഉണ്ണി മരുന്നതുമില്ല.

കുഞ്ചി—(ഒരു തമഗതം) സാധാരണ ഉണ്ണിമാണെങ്കിൽ മാത്രമേ ഇതുകൊണ്ടു സുഖം കിട്ടൂ. വ്രാധിക്കു മരുന്നുണ്ട്. ആധിക്കു മരുന്നുണ്ടോ?

രാജാ—ചെറുശ്ശേരി! തമ്പാട്ടിക്ക് അന്നു കണ്ടതിൽവിന്നെ പല മാറ്റങ്ങളും വന്നിരിക്കുന്നു.

വക്ത്രം വിജ്ഞാപം വെളുത്തു വരണ്ടു ചുണ്ടും
 നോത്രങ്ങൾ വാടി കവയശമുലഞ്ഞിതല്ലും
 ഗാത്രം മെലിഞ്ഞു പുറരെങ്കിലുമിന്നിവരും
 കാര്യം ലഭിച്ച മധുരാകൃതിയെത്ര ചിത്രം? 7

ചെറുശ്ശേരി - നമുക്ക് അടുക്കലേക്കു ചെല്ലുകയല്ലെ നല്ലത്?

(രണ്ടുപേരും അടുക്കലേക്കു ചെല്ലുന്നു.)

(തമ്പുരാട്ടി രണ്ടാളേയും കണ്ടതായി നടിച്ചു് ആവരാത്തിനായി ഏഴുനീക്കുന്നു.)

(കുഞ്ചി രണ്ടാളേയും കണ്ടോ ചായ കൊടുത്തിരുത്തുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി - (തമ്പുരാട്ടിയോടായിട്ടു്) അവിടുന്ന് ഇരിക്കണം. സുഖമില്ലാത്തതായതെന്താചാരമാണ്? എല്ലാം സുഖമായി വരട്ടെ.

രണ്ടാളുപേരിൽ അനാമയനും ഭവിക്കട്ടെ.

തമ്പുരാട്ടി - ഭവാനുരൂപം അനാമയനാകട്ടെ എനിക്ക് ഭവാനുരൂപം മാറുമെന്നു വിശ്വസിക്കുന്നു.

കുഞ്ചി - (ആത്മഗതം) ഈ തിരുമേനിയെ കണ്ടിട്ടാണ് തമ്പുരാട്ടി വല്ലാതായതെങ്കിൽ ആശ്ചര്യമില്ല. ഇത്ര സൗന്ദര്യമുള്ള പുരുഷനെ ഞാൻ ഇതേവരെയും കണ്ടിട്ടില്ല.

തമ്പുരാട്ടി - (ആത്മഗതം) ഞാൻ അന്നു കണ്ട ആറു തന്നെയൊന്നെങ്കിലും അദ്ദേഹത്തിനു വളരെ കുറവാണ് സംഭവിച്ചിരിക്കുന്നു. മനോഹരനാകട്ടെതന്നെ

യാചിരിക്കാം. (പ്രകാശം) അവിടേക്ക് ഈ കേര
വിലകൂട്ടി എല്ലാം സുഖംതന്നെ എന്നു വിശ്വസി
ക്കുന്നു.

രാജാ—(ആത്മഗതം) ഞാൻ എങ്ങിനെയാണു സുഖ
മെന്നു പറയുന്നത്? കൂശലം ചോദിക്കുമ്പോൾ എ
ങ്ങിനെയാണു സുഖമല്ലെന്നു പറയുന്നത്? (പ്രകാ
ശം) ഇവിടെ എല്ലാം എനിക്കു ആനന്ദകരമായിത
ന്നെയിരിക്കുന്നു; സർവ്വം സുഖംതന്നെ.

ചെറുശ്ശേരി—അവിടുത്തെ ശരീരം കണ്ടാൽ വന്നതിൽ
വെച്ചു വളരെ മെല്ലെപ്പോയിക്കുന്നതായി തോന്നുന്നു.
അതുകൊണ്ടു അവിടേ ഇവിടെ യാതൊരു സുഖവും
ഇല്ലെന്നു തോന്നാനിടയുണ്ട്. അതുകൊണ്ടായിരി
ക്കാം അവിടുന്ന് ഭരണിയെ ചോദിക്കുന്നത് എന്നു
തോന്നുന്നു.

കുഞ്ചി—(ആത്മഗതം) ഞാൻ വിചാരിച്ചതെന്നു ന
ന്മൂരി പറഞ്ഞു.

തമ്പാട്ടി—(വന്നു മന്ദസ്ഥിതത്തെ അടക്കിക്കൊണ്ടു)
(ആത്മഗതം) എന്റെ അഭിപ്രായത്തെ ചെറുശ്ശേരി
വെളിവാക്കുന്നു. നന്മൂരി നിങ്ങൾ വളരെ പറിക്കുന്നാ
ണ്. (പ്രകാശം) കുഞ്ചി മൂറുക്കാരെ കൊണ്ടുവരാത്തതു്
എന്താ? കൂത്തി അവിടേ വിശരിക്കാട്ടേ.

രാജാ—(ആത്മഗതം) ചെറുശ്ശേരിയുടെ ചാപല്യത്താൽ
സഹജമായ തമ്പാട്ടി സന്ദർഭത്തെ മറക്കുവാൻ പറ
യുന്ന ഉപായമണിതു്. (പ്രകാശം) എനിക്കിപ്പോൾ

ഉണ്ണും ലേശമില്ല. അതുകൊണ്ടു യാതൊരു ശീതോ
വചാരങ്ങളും വേണമെന്നില്ല.

ചെറുശ്ശേരി—(രാജാവിനോടു സ്വകാര്യം) തമ്പാട്ടിക്ക്
അവിടുത്തെ കണ്ടതുകൊണ്ട് ഉണ്ണമില്ലാതായിരിക്കും.
അതാണല്ലോ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്.

രാജാ—(ചെറുശ്ശേരിയോടു സ്വകാര്യം) തമ്പാട്ടിക്ക് വലി
യ ദേഹോപദ്രവമുണ്ടായിരുന്നു എന്നു പ്രത്യക്ഷപ്പെട്ട
നുണ്ട്. മനോബലംകൊണ്ടു വ്യാകുലതയെ പുറത്തു
ക്കു കാണിക്കുന്നില്ല. രാജവംശത്തിൽ ജനിച്ചു ത
മ്പാട്ടിക്ക് ഈ ധീരദേവം ഏറ്റവും യോജ്യമായിരി
ക്കുന്നു.

കുഞ്ചി—(തമ്പാട്ടിയെ നോക്കിട്ട്—ആത്മഗതം) അവി
ടെക്ക് ഇപ്പോൾ വളരെ സുഖമുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നു.
അത്രെ, മനസ്സ് പരീക്ഷിക്കട്ടെ. (പ്രകാരം) അവിടുക്ക്
ഇപ്പോൾ അല്പം ആശ്വാസമുണ്ടോ? അടിയൻ ഈ
പാനിനീർകപ്പി എടുത്തു തിരുമേനിയിൽ തളിക്കട്ടെ?
തമ്പാട്ടി—ഇപ്പോൾ മനസ്സ് വേണ്ട കുഞ്ചി! വേണമെ
ങ്കിൽ പറയാം.

കുഞ്ചി—എറാൻ: കല്പനപോലെ.

ചെറുശ്ശേരി—(രാജാവിനെ ചൂണ്ടിട്ട് തമ്പാട്ടിയോടു്)
ഈ മന്ത്രവാദി അല്പം മന്ത്രിച്ചുകൊള്ളട്ടെ. അതുകൊ
ണ്ടുള്ള സുഖം അവിടെക്കുറിയുമല്ലോ?

തമ്പാട്ടി—(സലജ്ജം മുഖം താഴ്ത്തുന്നു)

രാജാ—(തമ്പാട്ടിയോടു്) ഞാൻ അവിടുത്തെ സുഖദഃ
ഖം-ദുഃഖം കാരണമായിത്തീർന്നിട്ടുണ്ടെങ്കിൽ വളരെ

ഭാഗ്യവാനാണ്; എന്നെ ഒരു കാലത്തും അന്യഥാ ശങ്കിക്കരുത്. രാജസൂരികളുടെ ധർമ്മത്തെ രക്ഷിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ ഉത്തമനാണ്. ക്ഷാരത്രയമെന്തെ പ്രകാശിപ്പിക്കുന്നതിൽ ഞാൻ അഭിപ്രീതിയനാണ്.

ചെറുശ്ശേരി - മാരഗ്രഹത്തെ ഉച്ചാടനം ചെയ്യുന്നതിൽ അവിടുന്ന് പ്രസിദ്ധനാണ്. അതിനാൽ ആ ഗ്രഹപീഡയുള്ള സൂരികൾക്ക് അവിടുത്തെ വലിയ താല്പര്യവുമാണ്.

തമ്പുരാട്ടി - (പാരവശ്യത്തെ നടിക്കുന്നു) (ആത്മഗതം) ഇവരുടെ നർമ്മവചനങ്ങളെക്കൊണ്ടും വക്ത്രാകതികളെക്കൊണ്ടും ഞാൻ വളരെ പരവശയായിരിക്കുന്നു. കേവലം കാര്യനാടകങ്ങളിൽ നിന്നു മാത്രം ഗ്രഹിച്ചിട്ടുള്ള മനസ്സെന്തെ കഠിനകൃത്യങ്ങൾ എനിക്കിപ്പോൾ സ്വാനഭവമായിരിക്കുന്നു. (പ്രകാശം) കുഞ്ചി! നമ്മുടെ അതിഥികൾക്കു നാം എന്താണ് ഉപചാരം ചെയ്യേണ്ടത് എന്നറിയുന്നില്ല.

രാജാ - (ആത്മഗതം) അതു വേണമെങ്കിൽ ഞാൻ പറഞ്ഞുകൊടുക്കുമായിരുന്നു. (ചെറുശ്ശേരിയോടു സ്വകാര്യം.)

ഇന്ദ്രിയാർത്തിയുടെ മൊട്ടുകൾ രണ്ടു മത്സ്യം ചന്ദ്രന്റെ ബിംബമതിലുള്ള മുതം ഭൂജിപ്പാൻ സാന്ദ്രപ്രമോദമിവനൽകുകിലിന്നിരിക്ക - മിത്രപഥമെന്തെ ലഭിച്ചൊരു തൃപ്തിയുണ്ടാം. 8

കുഞ്ചി - തിരുമനസ്സിൽ എന്തെല്ലാം ഉദിക്കുന്നുവോ

അതെല്ലാം ചെയ്യുന്നതുതന്നെയാണ് ഉചിതമായ സല്കാരം.

തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) കുഞ്ചി ഏകന്നക്കൊണ്ട് എന്തും ചെയ്യിപ്പാനൊരുക്കമുള്ളവളാണ്. ശാകുന്തളത്തിലെ പ്രിയംവദതന്നെ സംശയമില്ല. (പ്രകാശം) ഞാൻ അസ്വതന്ത്രയാണെന്നും, ഇതു് അനുപുരമാണെന്നും ഭാവനാക്കുറിച്ചുണ്ടല്ലോ?

ചെറുശ്ശേരി— (ആത്മഗതം) ഇതു നാടകം വെയിച്ചുണ്ടായ വകതിരിവാണ്. ഞാൻ ഏന്റെ അരിവും ചെളി വാക്കാര. (പ്രകാശം) കുന്തിയസ്രീകളും, സാമന്തസ്രീകളും എപ്പോഴും സ്വതന്ത്രകളാണ്. സുഭദ്ര മുതലായവരുടെ കഥകളെ ചിന്തിച്ചുനോക്കൂ. ആ മാതിരി സ്വതന്ത്രവും രാജസ്രീകൾക്കു ധാരാളമായാം.

കുഞ്ചി—തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് തമ്പുരാട്ടി സുഭദ്രയെ പിന്തുടരണമെന്നു പറയുന്നതു യുക്തംതന്നെ. സുഭദ്രയുടെ മാനത്തെ രക്ഷിച്ചു അയ്യപ്പനതെപ്പോലെ ഒരു അയ്യപ്പൻ തമ്പുരാട്ടിയെ രക്ഷിപ്പാൻ ഉണ്ടായിരിക്കുമോ?

(ചെറുശ്ശേരിയും, രാജാവും മുഖത്തോടു മുഖം നോക്കുന്നു.)

തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) കുഞ്ചി പറഞ്ഞതു ശാകുന്തളത്തിൽ അനുസ്മര്യയുടെ ബാല്യ വല്ലഭം രാജാനുഗ്രഹത്തെ എന്നു വാക്യത്തെക്കാൾ സന്ദർശ്യദീനുള്ളതായിരിക്കുന്നു.

രാജാ—ഞാളിനെ ദൃശ്യക പലതും പറഞ്ഞു തമ്പുരാട്ടിയെ

യുടെ മനസ്സിനെ ഇളക്കിത്തീർക്കുന്നതു മറ്റു വകുപ്പി-
ന്നും ആപത്തായി വരുന്നതാണ്. എന്നെപ്പറ്റി
യാതൊരു ശങ്കയ്ക്കും അവകാശമില്ല.

(അണിയറയിൽ)

വലിയ തമ്പുരാട്ടി ത്രികാലപൂജ കഴിച്ച് പ്രസാ-
ദം കൊണ്ടു ചെറിയ തമ്പുരാട്ടിയെ കാണുവാൻ വര-
ന്നുണ്ട്. ഉമ്മറത്തു വിളക്കു കൊളുത്തി വെക്കട്ടെ.

(എല്ലാവരും പരിഭ്രമിച്ച് അന്യോന്യം നോക്കുന്നു)
കുഞ്ചി... തിരുമേനികൾ വടക്കേ ഗോപുരത്തിലേക്ക് എ-
ഴുന്നള്ളുന്നതാണ് നല്ലത്. (പ്രത്യുത്സാഹി വരുമ്പോൾ
ഇവിടെ ചില അപരിചിതന്മാരെ കാണുന്നത് അ-
ത്ര സന്ദർഭിപ്പിക്കുകയില്ല.)

രാജാ—(ആത്മഗതം) കോവിലകങ്ങളിലും, കുടിലുകളി-
ലുമുള്ളവർ കരുപാലെ അനുപത്തന്ത്രന്മാരാണ്. ഇ-
ന്മതിരി കാര്യങ്ങളിൽ എപ്പോഴും നവകുഴപ്പം ഒരു പ്രകാ-
ശത്തിൽ ഉപദ്രവങ്ങൾ നേരിട്ടുകാണും. (പ്രകാശം)
ചെറുശ്ശേരി ഇവിടെയും എന്താ വേണ്ടത് എന്നാലോ-
ചിക്കുക.

ചെറുശ്ശേരി—നാം തലോടും ഇവിടെനിന്നു മാറിയിരി-
ക്കുന്നതാണ് നല്ലത്. അങ്ങിനെ ചെയ്യും. (എന്നു ര-
ണ്ടാളും പോയി) (അനന്തരം വലിയ തമ്പുരാട്ടിയും
ഒരു നമ്പൂരിയും രണ്ടു ദാസികളും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

വ. തമ്പുരാട്ടി—(ആത്മഗതം) കിടാച്ച് അല്പദിവസം
കൊണ്ട് ആളെ അറിയാതെ എടുത്തോ? എന്തു

കഷ്ടമാണ്. (പ്രകാശം) കിളിമംഗലം പ്രസാദം കൊടുക്ക.

കിളിമംഗലം -- (പ്രസാദം കൊടുക്കുന്നു. ചെറിയ തമ്പുരാട്ടി ഭക്തിപൂർവ്വം സ്വീകരിക്കുന്നു.)

കിളിമംഗലം -- രണ്ടു ദിവസംകൊണ്ട് എല്ലാം ഭേദപ്പെടും. സൗഖ്യമാകും. എന്തെന്നാൽ,
“ആപദി കിം കരണീയം

സുരണീയം ചരണയുഗളമംബരയാഃ

തത്സുരണം കിം കുരുതേ

ബ്രഹ്മാദീനവിചകിർകുരുതേ.”

ആപൽകാലത്തു ഭഗവതിസേവ വളരെ മുഖ്യം. സർവ്വാഭീഷ്ടപ്രദമായിവരും.

കുഞ്ചി -- (ആത്മഗതം) ഭഗവതിസേവ തുടങ്ങിയപ്പോൾ തന്നെ ഇവിടെ അഭീഷ്ടം മിക്കതും സാധിച്ചു.

ചെ. തമ്പുരാട്ടി -- (ആത്മഗതം) ബ്രഹ്മാദികളെ കിങ്കരന്മാരാക്കിയില്ലെങ്കിലും ഇദ്ദേഹത്തെ അപ്രകാരം ആക്കിത്തീർക്കട്ടെ! എന്റെ ദേവി!

ച. തമ്പുരാട്ടി -- കിടാവേ! സുഖക്കേട് എങ്ങിനെയിരിക്കുന്നു? ഇപ്പോൾ അല്പം സുഖമുണ്ടോ? ധർമ്മദൈവങ്ങളെ ഒന്നും ഭജിക്കാറില്ല. അതാണ് ഇതിനെല്ലാം കാരണം. സുഖക്കേട് മാറിയ ഉടനെ തിരുവളങ്ങാട്ടുകാവിലും, മാങ്കാവിലും, തിരുവണ്ണൂരും മറ്റും ചെന്നു തൊഴുതു വഴിപാടുകൾ കഴിക്കണം.

ചെ. ത. -- അമ്മ അന്ധാളിക്കേണ്ട. എനിക്കു വളരെ സുഖമുണ്ട്. പൊട്ടത്തറയ്ക്കുവളരെ അലസ്യത്താൽ ശരീ

രത്തിന്നു വ്യാകൃത ഉണ്ടായതാണു. രണ്ടു ദിവസം കഴിഞ്ഞാൽ തീരേ സുഖമാകും.

വ.ത. - കിടാവു ഞാൻ ഇരിക്കുമ്പോൾ അല്പം ആഹാരം വല്ലതും കഴിക്കുമോ?

ച.ത. - അമ്മ എന്തിന് ഇങ്ങിനെ വിചാരപ്പെടുന്നു. ഞാൻ ആഹാരമെല്ലാം കഴിക്കാറുണ്ട്. ഇപ്പോൾ അഹാരത്തിന്നു സമയം ആയിട്ടില്ല. അകാലത്തു് അമ്മ ഇവിടെനിന്നു കയ്യുറപ്പുടണം. വിശ്വവൃത്തി നോക്കിക്കൊള്ളൂ.

വ.ത. - കിടാവു് ഇന്നു കാര്യമായിട്ടു യാതൊരു ആഹാരവും കഴിച്ചില്ലെന്നു കട്ടിപ്പട്ടർ പറഞ്ഞു. അതു സത്യമാണെന്ന് എനിക്കു തോന്നുന്നു. കിടാവു വല്ലാതെയിരിക്കുന്നതാണു.

ച.ത. - അല്പം ചൊവ്വല്ലായ എനിക്കുണ്ടെന്നു ഞാൻ തന്നെ സമ്മതിച്ചില്ലെ? അതിനടുത്തു് ആഹാരത്തിന്നു കാര്യം ഉണ്ടായിരിക്കും. വിചാരപ്പെടുവാൻ ഒന്നും ഇല്ല. അമ്മക്കു പോകാം.

വ.ത. - അല്പം ആഹാരം കഴിച്ചു നോക്കേ കിടന്നാൽ താൽ നേരം പുലരുമ്പോഴേക്കും എല്ലാം സുഖപ്പെടും.

ച.ത. - എന്നാൽ അങ്ങിനെ ചെയ്യും. അമ്മ പോകുന്നില്ല? (വലിയ രസ്യോടിയും ചരിവാരങ്ങളും പോയി)

കുഞ്ചി...വലിത തന്മൂരാട്ടി എന്തൊക്കയോ ശങ്കിച്ചു
പോലെ തോന്നുന്നു. ഇല്ലെ? എന്താ അവിടെയ്ക്കു
തോന്നുന്നത്?

ചെ...ത... അത് അമ്മയുടെ സ്വഭാവമാണ്. പിന്നെ
നിന്റെ ഉള്ളിലെ കവടകൊണ്ടു തോന്നുകയാണ്
അല്ലാതെ മറെറാന്നുമല്ല.

കുഞ്ചി...തന്മൂരാനന്ദം, നന്മൂരിയും ആഹാരം കഴിഞ്ഞി
രിക്കുന്നു എന്നു തോന്നുന്നു. ഇനി അവർക്കു എന്താ
ചെയ്യേണ്ടത്?

തന്മൂരാട്ടി...അവർ ഇന്നു നമ്മുടെ അതിഥികളാണ്.
അവർക്കുതല്പരം വേണ്ടിവരുമൊ അതെല്ലാം ഒരു
ക്കണം. ഞാൻ കല്യോ മുഖവും കഴുകി ആഹാരം ക
ഴിക്കട്ടെ. കുഞ്ഞി! വിജയകെട്ടത്തു വഴികാണിക്ക.

കുഞ്ഞി...തിരുമേനി ഇതിലെ; ഇതിലെ;

(എല്ലാവരും പോയി.)

മൂന്നാം അങ്കം കഴിഞ്ഞു.

നാലാമങ്കം

(അനന്തരം ചെറുശ്ശേരി നന്മൂരി പ്രവേശിക്കുന്നു).
ചെറുശ്ശേരി...രാജാവിന്റെ മനോവേദനക്കു നിവൃത്തി
കിട്ടിട്ടു ദിവസം എട്ടു കഴിഞ്ഞു. കാര്യം ഞാൻ വി
ചാരിച്ചപ്പോലെ ആകില്ലെന്നു തീർച്ച തന്നെ. രാജാ
വിന്നു തന്മൂട്ടിയിൽ കലശലായ ആസക്തി കറണ

ന. ഇപ്പോൾ മുഖ്യജ്ഞതിലധികം വിഷമമായി തീർന്നിരിക്കുന്നു. ഇതിന് എന്തൊരു നിവൃത്തിയാണു ഉള്ളത് എന്നറിയുന്നില്ല. (അനന്തരം കുറച്ചുനേരം ചിന്താമഗ്നനായി ചുറ്റി നടക്കുന്നു) തമ്പാട്ടിയുടെ അഭിപ്രായം ഇതുപോലെത്തന്നെയൊക്കെക്കിൽ എന്താ നിവൃത്തി. (ആലോചിച്ചു) രണ്ടും ഒരു മാതിരി വരുവാനെ തരമുള്ളു. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ.

സൗന്ദര്യം സമമായിത്തീർത്തുപോ.

ത്തേരം വിളങ്ങുന്നതും,
കുന്നിഷം വിഭവത്തോടൊത്തു നിറയു-
ന്നൊടൊത്തുസൗശീല്യവും,
നന്നായ്ക്കുസമതപവും വിമലമാം
വൈദ്യുതവും ചേരില്ലാ
വന്നീടുന്നു വധുവാക്മിതമാ-
നുഷ്യാനുരാഗം സദാ

അതുകൊണ്ടു തമ്പാട്ടിക്ക് അന്യഥാ വരുവാൻ തരമില്ല. എന്തായാലും കാര്യം വലിയ ദുർഘടത്തിലാണു. ഇനി അധികം ഇവിടെ താമസിപ്പാൻ തരമില്ലാതെ അതിരിക്കുന്നു. സാമൂതിരിയായുള്ള സന്ധി ഭംഗിയായി അവസാനിക്കില്ലെന്നാണു തോന്നുന്നതു. രാജാവിന്റെ വരവു കാണാതെ വടക്കുനിന്നു ചിറ്റാത്തു കരുക്കളും, മാവിലായി നമ്പ്യാരും വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു. അവർ എവിടെ എന്ന് അന്വേഷിക്കട്ടെ (ചുറ്റിനടക്കുന്നു.) (സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിട്ട്.) ഇതാ ഇങ്ങോട്ടു വരുന്ന രണ്ടാൾ അവർതന്നെ എന്നു തോന്നുന്നു.

(അനന്തരം ചിരോത്തു കുരുക്കളും മാവിലായി നമ്പ്രാരു പ്രവേശിക്കുന്നു)

മാവിലായി നമ്പ്രാരു (ചെറുശ്ശേരിയെ നോക്കിട്ട്) അല്ല! എഴുന്നള്ളടത്തു നിന്നല്ല ഇത്? എന്ത് ഇതിനെ കോഴിക്കോട്ടു കൂടിയിരിക്കുന്നത്? തമ്പുരാനു ജീവനോടുണ്ടോ, ഇല്ല?

കുരുക്കൾ—അല്ല! അവിടത്തോടു വന്നുകാര്യം എന്നായി? നാട്ടിലെക്കുണ്ടാട്ടില്ല? ഞാൻ വിചാരിച്ചു താമൂരിപ്പാട്ടിലെ മാപ്പിളമാൽ അവിടുത്തെയും, തമ്പുരാന്റെയും കഥ കഴിച്ചിട്ട് എന്നു.

ചെറുശ്ശേരി—അതൊന്നും ഇല്ല കുരുക്കളെ കാര്യം ഒന്നും ആയിട്ടില്ല അതാവശ്യമായിരിക്കുന്നതു, രണ്ടുദിവസം മുൻപു സാമൂതിരിപ്പാടും, മന്ത്രിമാരായ മങ്ങാട്ടച്ചനും, തനയഞ്ചേരി എളയതും, തന്നൊത്ത പണിക്കരും, പാറനമ്പിയും കൂടി ഒരു ആലോചന ചെയ്തിട്ടുണ്ട്. സ്വകാര്യമായിട്ടാണ് നടത്തിട്ടുള്ളത്. കുരുക്കൾ—നമ്മുടെ തമ്പുരാനെ ചിട്ടിച്ചു ബന്ധനത്തിലാക്കാനാണോ?

ചെറുശ്ശേരി—അതൊന്നും ഉണ്ടാവില്ല. എങ്കിലും സൂക്ഷിക്കണം.

മാ-നമ്പ്രാർ—തമ്പുരാൻ എവിടെയാണ് എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നത്? കോട്ടക്കകത്തോ, പുറത്തോ?

ചെറുശ്ശേരി—അകത്തു തന്നെയാണ്. സാമൂതിരിയുടെ സൽക്കാരം കേൾക്കണം. കൂടാതും കലശലാണ്. താമസത്തിനു വളരെ സുഖമുണ്ട്.

കുരുക്കൾ -- നമ്പൂരിമാർക്ക് ഉണ്ടാം, കിടപ്പും നന്നായാൽ
പിന്നെ എന്താ വേണ്ടത്? തമ്പുരാനും ഇപ്പം ഇങ്ങ
ന്നായൊ?

ചെറുശ്ശേരി -- (ആത്മഗതം) ഇതുവരെ ഇവർ രാജമന്ത്രി
കളായിരുന്നു. ഇപ്പോൾ ശുഭവടക്കൻ നായരായി.
(പ്രകാശം) അതുകൊണ്ടു തമ്പുരാൻ അപകടമൊ,
അപമാനമൊ ഉണ്ടാവാൻ വഴിയില്ലെന്നാണു പറയു
ന്നത്.

മാ -- നമ്പിയർക്ക് -- നിങ്ങൾ രണ്ടുപേരും അങ്ങോട്ടു കി
ല്ലെന്നുണ്ടോ?

കുരുക്കൾ -- ആ കട്ടെ! അവിടത്തോടു, താമരപ്പാടം നാ
ലുമന്ത്രിമാരുംകൂടി വിചാരം ചെയ്ത് എന്താണെ
ന്നു വല്ലതും അറിഞ്ഞോ?

ചെറുശ്ശേരി -- ഞാൻ അതിന്നുശേഷം മറുപടുവന്നു ക
ണ്ടു. അയാളുടെ ആഗ്രഹം കോട്ടപ്പുഴ മുതൽക്കുള്ള രാ
ജ്യം മുഴുവനും സാമൂരിക്കു വിട്ടുകൊടുക്കേണ്ടിവരു
മെന്നാണ്.

മാ -- നമ്പിയർക്ക് -- പയ്യനാടും, താമരപ്പാടിയും അല്ലെ?
കുരുക്കൾ -- താമരപ്പാടിയെ കോട്ടയത്തു രാജാവിന്നു കൊടു
ത്തല്ലെ? ഇനി ഞാൻ അതിനെക്കുറിച്ചു വിചാരിച്ചു കൊടു
ക്കും? ഈ ആശ സംധിക്കില്ല. വേഗം ഇവിടെനിന്നു
പോകാനാണ് ശ്രമിക്കേണ്ടതു. തമ്പുരാനോട് അവി
ടുന്ന് ഉണർത്തിച്ചില്ലെ?

ചെറുശ്ശേരി -- ഉവ്വ്! ഉവ്വ്! അവിടുന്ന് ഞാനും ആലോച
ന ചെയ്തുകൊണ്ടിരിക്കുന്നു.

(കോമപ്പൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കോമപ്പൻ - - വടക്കുനിന്ന് എജമാനാരുൾ നീങ്ങിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടല്ലോ? അവർ എവിടെയായിരിക്കുമെന്ന് അറിഞ്ഞു വരാൻ തമ്പുരാന്റെ കല്പനയായിരിക്കുന്നു.

(ചുറ്റി നടന്നു നോക്കിട്ട്) ഇതാ എഴുന്നള്ളേണ്ടതു നിന്നും, എജമാനാരുൾ നില്ക്കുന്നു. എന്റെ പാത്രം മറക്കാറുണ്ടോ? (അരികത്തു ചെന്നു തൊഴുതു ഭയഭക്തിയോടെ നില്ക്കുന്നു.)

കുരുക്കൾ - - എന്താ കോമപ്പാ! തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് എവിടെയാണു് എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നതു്? കാണാനെപ്പം ആകും?

കോമപ്പൻ - - എജമാനനെ! തമ്പുരാൻ കൊട്ടക്കകത്തു പൂന്തോട്ടത്തിൽ എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നു. ഉടൻ നാട്ടിലേക്ക് എഴുന്നള്ളുന്നുണ്ട്. എജമാൻമാർ വന്നിട്ടുണ്ടെന്നു കേട്ടു കൂട്ടിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ കല്പനയായിരിക്കുന്നു. അതാ, ഇങ്ങോട്ടു വന്നതു്.

ചെറുശ്ശേരി - - എന്നാൽ നിങ്ങൾ വേഗം കോമപ്പന്റെ കൂടെ പോകിൻ. ഞാൻ ഉടനെ വരാം.

മാ - നമ്പാർ - - കോമപ്പാ പഴി കാണിക്കൂ. കുരുക്കളെ! പോകാം. വരുക.

ചെറുശ്ശേരി. - (കോമപ്പനെ സ്വകാര്യമായി വിളിച്ചിട്ട്) എടാ! ഇവിടെ കഴിഞ്ഞ സ്വകാര്യവർത്തമാനങ്ങളൊന്നും ഇവരോടു പറയരുതു്. കേട്ടോ?

കോമപ്പൻ - - അടിയനൊ! മേ! പറയില്ല.

കുരുക്കൾ - - (നമ്പൂരിയോടു്) എന്താ! അവിടുത്തെ! സ്വകാര്യം. ഞങ്ങൾക്കു കേട്ടുകൂടയോ?

ചെറുശ്ശേരി!..തേച്ചുകുളി വേണം എന്നു പറയുകയാണു നിങ്ങൾ പരിച സിദ്ധാലോ എന്നു വിചാരിച്ച് സ്വകാര്യം പറഞ്ഞതാണ്.

കൊമപ്പൻ:- ഇതിലേയാണ് കോട്ടവാതിലിലേക്കു വഴി. എഴുമാന്മാർ ഇതിലേനീങ്ങാം.

കുരുക്കുളം, നമ്പിയാരും, കോമപ്പനും പോയി) ചെറുശ്ശേരി!.. (ചുറ്റി നടക്കുന്നു.) (സൂക്ഷിച്ചുനോക്കിച്ച്) കുഞ്ചിയാണെന്നു തോന്നുന്നു ആ വരുന്നത്. ഇവളെ ഇപ്പോൾ കണ്ടതു നന്നായി. തമ്പുരാട്ടിയുടെ വർണ്ണമാനങ്ങളെല്ലാം അറിയാം.

കുഞ്ചി!.. (പ്രവേശിക്കുന്നു.) കുളിക്കാൻവേണ്ടി പുറത്തിറങ്ങിയതാണ്. നേരം നന്നെ വൈകി എന്നു തോന്നുന്നു. (ചെറുശ്ശേരിയെ കണ്ടതായി നടിച്ചു) അല്ല! തിരുമേനിയല്ലെ ഇതു? എന്താ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു കോട്ടക്കു പുറത്തു വന്നിരിക്കുന്നത്? തിരുമേനി എവിടെയാണ്? നീരാട്ടുളിയും, അമ്രേത്തും ആയില്ലെ?

ചെറുശ്ശേരി!.. കുഞ്ചിയെ കണ്ടിട്ടാണു ഞാൻ ഇവിടെ നിന്നതു. അന്യന്മാർക്കു കരുക്കി കൊടുക്കാനല്ലാതെ നമുക്കു രണ്ടാൾക്കും കരുമിച്ചു കൂട്ടുവാൻ സാധിക്കുന്നില്ല. ഇപ്പോൾ എവിടെക്കാണ്.

കുഞ്ചി!.. ചെള്ളിയാഴ്ചയല്ലെ ഇന്നു? തിരുവളങ്ങാട്ടു കാവിൽച്ചെന്നു കുളിച്ചു തൊഴേണമെന്നു വെച്ചാണു പറഞ്ഞു വരുന്നത്.

ഇനി അങ്ങോട്ടു കൈതുഞ്ചം വേഴക്കും നട അടക്കും. ഇപ്പോൾ പോകാൻ കഴിയില്ല.

ചെറുശ്ശേരി - നാം ഭണ്ടപേരുംകൂടി ചിലതെല്ലാം ചെയ്തു ചെയ്തിട്ടുണ്ടല്ലോ? എങ്ങിനെയൊണ് അതിനെ സമർപ്പിക്കുന്നത്? വലിയ ഭർത്താക്കാരായി.

കുഞ്ചി - ഇനി അവരുടെ ഭാരമല്ലേ? അവർ ഉറക്കുക ശിരസ്സ്. തമ്പിരൻ തമ്പിരാട്ടിയേയുംകൊണ്ടു് ഇവിടുന്നു പോകും. തമ്പിരാട്ടി അതിന്നൊരുക്കവുമാണ്. അവർ തമ്മിൽ എല്ലാ ആലോചനകളും കഴിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. അവിടത്തോടു തമ്പിരാൻ ഒന്നും അരുളിച്ചെയ്തില്ല.

ചെറുശ്ശേരി - എന്നിങ്ങ് അവിടത്തെ കണ്ടു സൈപരമായി സംസാരിപ്പാൻ സാധിച്ചില്ല. ഇപ്പോൾ ചെന്നു കാണണം.

കുഞ്ചി - തമ്പുരാൻ ഇന്നു താമിരിപ്പാടുതമ്പുരാനോടു യാത്ര പറഞ്ഞു പിരിയും. 'കാര്യങ്ങളെല്ലാം എളുപ്പം രോദം, ഇമന്ത്രിമാരോടും ആലോചിച്ചു വേണ്ടപോലെ ചെയ്യാമെന്നൊണ് തീർച്ച പറയാൻ പോകുന്നത്'.

ചെറുശ്ശേരി - കുഞ്ചി ഇതെല്ലാം വിവരമായി അറിഞ്ഞിരിക്കുന്നു. തമ്പുരാൻ എന്നോടുകൂടി ഇതൊന്നും പറഞ്ഞിട്ടില്ല.

കുഞ്ചി - ഇതെല്ലാം തമ്പിരാട്ടിയോടു പറഞ്ഞതാണ്. അങ്ങിനെയൊണ് ഞാൻ അറിഞ്ഞത്. നേരം വഴുകി തിരക്കുനസ്സിനെ! ഞാൻ പോകുന്നു (പോയി).

ചെറുശ്ശേരി...ശരിതന്നെ. നേരം വൈകി. കഞ്ചി പറ
 ണ്ണതെല്ലാം വാസ്തവമാക്കിപ്പിക്കാം. അതുകൊണ്ടു
 ഞാൻ പോകാം ചെന്നു് അവിടത്തെ കാണട്ടെ. എ
 ന്തെല്ലാം അപകടത്തിന്നാണ് കരുത്തിയിരിക്കു
 ന്നതു് എന്നറിയുന്നില്ല. (പോയി).
 വിഷ്ണുഭാഗവതം കഴിഞ്ഞു.

(അപരാധം രാജാ പ്രവേശിക്കുന്നു)
 രാജാ... (ഇരുന്ന്)

ഇഷ്ടപ്രേമസിതൻവർദ്ധനമതിമാൻ
 ദീർഘിച്ചുനോക്കിത്തന്നു ഞാൻ
 കയ്യുപ്പെട്ടു കഴിച്ചുവെങ്കിലുമേറ്റം!
 താപം മുഴക്കുന്നു മേ
 ഭയൻ മന്ദമനെയെപ്പതിന്നും
 ചാലിന്നു സമൃദ്ധിയോ
 മിഷ്ടൻവേഗമനിയു നാശമേറ്റം!
 ശ്രീരാമ നൃസിംഹോപമൻ

(വിചാരിച്ചു്) ഞാൻ ഇപ്രകാരമാണെങ്കിൽ എ
 ന്റെ പ്രിയയുടെ അവസ്ഥ എന്തായിരിക്കും? ഞാൻ സമൃ
 ദ്ധിയെ ഭയപ്പെട്ടു് എന്റെ കൃത്യത്തെ ചെയ്യാതി
 രിക്കുകയോ? അതു ശരിയല്ല. മരിക്കലും പാടില്ല.
 ശൃംഗാരാഞ്ജിയിൽനിന്നു വെറുത്ത മഹാ
 ശ്രീഭദ്രവിയാമൻപ്രിയ...
 അംഗങ്ങൾക്കുളവായ മാർഗ്ഗമതി
 ന്നില്ലാ ശിരീഷത്തിനും

അംഗാരോപമായിട്ടും വിരഹത്താ-

പത്തേ ചളിപ്പിട്ടു ഞാൻ

നഞ്ചൊട്ടെങ്ങിനെ പോയിപ്പോകുന്നു കഠിനം

ചെയ്യുന്നതും കഷ്ടമം. (3)

അതുകൊണ്ട് എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ ഞാൻ യാതൊരു ചാഞ്ചല്യത്തിനും ഇടവരുത്തുന്നതല്ല. എന്റെ പ്രിയതമ സപതമേവ എന്നെ വശത്താക്കിയതുകൊണ്ടു പ്രിയയുടെ സ്നേഹത്തെ കളവാൻ ശക്തനല്ല. ആ പ്രേമബന്ധം എത്രയൊ വിലയുയർത്താകുന്നു എന്നു മാത്രമല്ല പ്രിയയുടെ വിരഹത്തെ വിനനാഴികപോലും സമ്മിപ്പാൻ ഞാൻ ഒറ്റ ജില്ല. ഞാൻ ആ ബന്ധത്തിന് അധിപനായിരിക്കുന്നു. എങ്ങിനെയാണിത്;

നാനാവിധസന്ദർഭലകൾകൊണ്ടിവന്റെ

മാനംനിറഞ്ഞ ഹൃദയം പ്രഥമം കവൻ

സാനന്ദവിഭ്രമപരമ്പരകൊണ്ടിണക്കി.

അന്യോപാദിച്ചുവശമാക്കി മനോഹരാംഗി. (4)

എന്നുമാത്രമല്ല ഞങ്ങൾ രണ്ടുപേരും പരിപൂർണ്ണ യൗവനത്തിൽ ഇരിക്കുന്നവരാണ്. അഞ്ചുദിവസം ഞങ്ങൾ സാമൂതിരികോവിലകത്തു കഴിച്ചുതുടിയതും പോലീച്ചാൽ ഞാൻ എവിടെ എന്റെ പ്രിയയേ മറക്കും?

സാമന്തകന്യക കലാവതിയാണു ഞാനെന്നു

കാമാനുരൂപസുഖഭോഗതൻ വിശേഷാൽ

സാമാന്യലീലകളിലൊക്കെ ലയിച്ചു ഞങ്ങൾ

ക്ഷേമേണ യൗവനദശാം സമ്മലീകരിച്ചു. (5)

(അല്പം ചിന്താമഗ്നനായിയിരുന്നതിനുശേഷം)

എന്റെ പ്രണപ്രേമസി പ്രഥമ സമാഗമത്തിൽ
തന്നെ എറീക്ക വശംവദനായി തീർന്നിട്ടുണ്ടു് ഏലോ
ചിറ്റാൽ വിരഹം ദൃഢമാകുന്നു. പ്രിയയുടെ വിരഹം
ഗത്തിൽ എന്റെ ഹൃദയം കലുഷമായിത്തീർന്നിരി
ക്കുന്നു.

സന്ദേശം വിട്ടുപോയതാണു് സമാഗമത്തിങ്കലാദ്യം
മനം മനസ്സിതമുഖമനം ചുംബനംചെയ്തശേഷം
നൊക്കുന്താൾ സതിമതിമറന്നപ്പോഴാലിംഗനാദ്യം
മനോക്രാന്തം മമ വശഗതായെന്നു ഗാഢംചൂണന്നാൾ

ഇങ്ങിനെ കഴിഞ്ഞ കഥകളെ കാരോന്നായി ആ
ലോ ചിക്ഷമ്പോൾ വിരഹാഗ്നി ഹൃദയത്തിൽ തള്ളിത്ത
ള്ളി വരുന്നു. എന്നുമാത്രമല്ല ഈ ലോകത്തിലെ സുഖവാ
സത്തിന് എനിക്കിതിലധികം വല്ല ഒരു സഹചരി
യെ കിട്ടുമോ? ഇല്ല, നിശ്ചയം.

സദാ ത്രുപോൽക്കൃഷ്ണ സത സതരസല്ലവചതുരം
ഹൃദാനന്ദം നല്കും പ്രിയശതമനുഷ്ടി ചുരുദിനം
തദേവം ചിന്തിച്ചിട്ടിഹ സകലസൗഖ്യാസ്വദമതാം
തദീയം സംയോഗം പ്രതിനിമിഷമിച്ഛിപ്പതുമാം (7)

അനേകം മനോഹരങ്ങളുള്ള തരളനിരന്ത
ത്തിന്റെ പ്രേമഭരണമായിത്തീർന്ന ഞാൻ സർവ്വമാ ഭാ
ഗ്യവാനാണെന്നതിന്നു യാതൊരു സംശയവുമില്ല. ഞാ
നും വിരഹാഗ്നിത്താലായി എങ്ങിനെ ജീവിക്കും?

അമരതരളവിനോദപാൽ സ്വർഗ്ഗഭാഗങ്ങളേകും
പ്രണയിപ്പിയുടെ യോഗം ജീവിതം മേലിതിയം

അതിനു വഴി നിനക്കാതരൂഃലാകത്തിരുനി .

ഒട്ടേകഫലപൂമി നിക്ഷിപ്തനതാനിനാകാം . (8)

എന്നുമാത്രമല്ല പ്രിയതമയുടെ കാര്യംകൂടി ആ ലോചികൾക്കുണ്ടെന്ന്? പ്രിയതമ രാജസരാജധാനിയിൽ സീതയെന്നവണ്ണം തദാ ദുഃഖിതയാകിത്തീർന്നതു കഷ്ടമല്ലേ?

നിറഞ്ഞ ഗുണമുള്ള കാമിനിമണിക്കു സന്തോഷവും കുറഞ്ഞു ചിരഹൃത്തിനാൽ മലിനവേഷയായേറാവും മറഞ്ഞു നിമിശനിരത്തിലതിവേദമോടു വാഴേണമെ . (9) അറിഞ്ഞവളെ വിട്ടു ഞാനുലകിലെത്തിനിന്നുവാഴുന്നതും

(ചിന്താമഗ്നനായി അല്പനരം ചുറ്റി നടന്നതിനുശേഷം) (സ്മഷ്ണിച്ചുനാക്കിട്ട്) ആ വരുന്നതു് ആരാ! ചെറുശ്ശേരിയാണെന്നു തോന്നുന്നു!

(അനന്തരം ചെറുശ്ശേരി പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ചെറുശ്ശേരി... (വിചാരം) ഈ ഗതികെട്ട കോട്ടക്കൽ വന്നുചേർന്നിട്ടു രണ്ടുമുണ്ടടിവസുമായി. രാജാവിനു് ഇവിടെ വരുവാൻ തോന്നിയതു് എന്റെ ഭൂരിതംകൊണ്ടാണു്. മന്ത്രിയും തിന്നുന്നവർക്കുപോലെ മറ്റാർക്കും ഇവിടെ വാസംയോജിക്കില്ല. പിന്നെ സംഗൃഹ്ണിക്കുള്ളതാക്കിയ മാപ്പിളമാറാണു്. രാജാവിനു തന്നെട്ടിയിലല്ലാതെ കുളിയലും ഉഴനിലും ഒന്നും ശുദ്ധമില്ല. നായനാക്കൾക്കു മന്ത്രിയും വേണ്ടതു കിട്ടും. ഞാനും, വെല്ലുകൾക്കു എന്ത്യാനമുണ്ടു കഷ്ടതയിലായതു്. രാജാസഖ ചില സമയത്തൊക്കെ നല്ലതുതന്നെ. അദ്ദേഹന്റെ പ്രകൃതമാണെന്നു് വരിവരെയൊളം സേവക

നോക്കൂ കഷ്ടത്തിലാകും. നല്ല സമയത്താണെങ്കിൽ...

കുപ്പത്തിനൊപ്പമവരാതെ മരിച്ചിരുന്നു
ശാപ്പാടുമായ് ചെടി പറഞ്ഞു മുറുക്കി നിത്യം
കോപ്പം നിറത്തിയുടനെ ചതുരംഗമായി
ഒട്ടേപ്പോഴുമിരിക്കുക കളിച്ചു സിദ്ധിച്ചുടം (10)

അതുകൊണ്ടുതന്നെ കാര്യം? രാജാക്കന്മാരുടെ ചിത്തത്തിനും വ്യവസ്ഥ?

ചിത്തത്തിൽ മനസ്സോ, പാശോടസ്യയാ
വിത്തത്തിലാശയഭിമാനവിചാരമോ
കത്തു നുകോപമിവയൊക്കെ വരുന്ന നേരം
മത്തപ്രഭുക്കളുടെ മാതിരി മറു്കുന്നു. (11)

ഏതാരുമില്ലാത്തപ്പോൾ ജീവിച്ചില്ലെ? ഇനി കരി
യോടണവാൻ മടിക്കുന്നതെന്തിന്? അറിയാത്ത ഏവി
ടെയാണെന്നു നോക്കട്ടെ. (ചുറ്റും നോക്കിട്ടു രാജാവിനെ
കാണുന്നതായി നടിക്കുന്നു) (അടുത്തു ചെന്ന്) അറിയാ
ന്ത് എന്താ വളരെ മെഴുപ്പുത്താടെ ഇരിക്കുന്നത്?
രാജാ... ചെറുശ്ശേരി എന്തൊക്കെയോ വിറുപ്പിക്കുന്നതി
നെ നോക്കി ചിരിക്കുകയാണ്. എന്തൊക്കെയാണ് വ
ത്തമാവം പറയു.

ചെറുശ്ശേരി—കരുക്കളും, നന്നിമാരും മരക്കാരുടെ അ
ടുക്കൽ ചേരയിരിക്കുന്നു. എല്ലാം ശരിയായാൽ വിവ
രം അറിയിക്കും. നാം ഇന്നുതന്നെ അങ്ങോട്ടു ച
പോണോ?

രാജാ - - ഇന്നു തിങ്കളാഴ്ചയല്ലേ? ഇന്നു ചൈതന്യനേരം പോയാൽ നാളെ രാവിലെ കല്ലായിപ്പുഴയിൽ എത്തും. നാളെ രമ്പാട്ടിയും, കഞ്ചിയും മറ്റും മാങ്കാവിൽ ഭഗവതിയെ തൊഴുതു മടങ്ങുമ്പോൾ പുഴയിൽ തോണികടക്കുന്ന സമയം ആ തോണിപ്പോട്ടകൂടി അഴിമുഖത്തുള്ള കുപ്പലിലേക്കു കൊണ്ടുവരാനാണു തീർച്ചപ്പെടുത്തിയിരിക്കുന്നത്. ഈ വിവരം ഞാൻ പറിഞ്ഞിട്ടില്ലേ? കുപ്പൽ ശരിപ്പെടുത്തുന്നതും അതിനല്ലേ?

ചെറുശ്ശേരി - - (ആത്മഗതം) നല്ല ധൈര്യം: രാജാക്കന്മാർക്കെതിരും ഉറക്കം (പ്രകാശം) പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അങ്ങനെയൊന്നെയാണ് മലോചന. എങ്കിലും ഈ പ്രവൃത്തികൂടാതെ കഴിപ്പാൻ തരമില്ലേ? ഇതു വല്ലാത്ത കഷ്ടതയെന്നു.

രാജാ - - ഇതു കൂടാതെ കഴിക്കേണമെങ്കിൽ ചെറുശ്ശേരി വേറെ വല്ല ഉപായവും പറഞ്ഞുതരണം. എന്നാൽ അപ്രകാരം ചെയ്യും.

ചെറുശ്ശേരി - - ഞാൻ പറയുന്നത് ഇത്ര പ്രയാസപ്പെട്ട് ഈ രമ്പാട്ടിയെ എന്തിനാണു കൊണ്ടുവരുന്നത്? സാമൂതിരിക്കോവിലുത്തു സ്വപ്നസന്താനമേയുള്ളു. മരുമക്കത്തായം പറഞ്ഞിന്നു വിരോധമായി ഈ കൃത്യം ചെയ്യേണമോ? ഇതു വലിയ അനന്തമായി തീരുമല്ലോ. അതുകൊണ്ടെന്നിക്കു വളരെ വ്യസനമുണ്ട്.

രാജാ - - ഇതു ചെയ്യാതെയിരിക്കുന്നല്ലോ അനന്തത്തെയും

ചെയ്താലുള്ള അനന്തമത്തേയും താരതമ്യപ്പെടുത്തി
നോക്കിയതിൽ ആദ്യം പറഞ്ഞതിന്നാണ് പ്രാബല്യ
മുള്ളത്. അതുകൊണ്ട് ഈ കൃത്യം അത്യാചശ്യമാ
ണെന്നാണ് ഞാൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയത്. എന്റെ
പ്രിയതമ ഞങ്ങൾ തമ്മിൽ പിരിയുമ്പോൾ പറഞ്ഞ
തിനേയും, ആ ഭാവത്തേയും ഞാൻ എങ്ങിനെ മ
റക്കും?

ഗാഢാശ്വസ്ഥം വിട ത്തി പ്രിയയൊടു മുട്ടവായ്
ഞാൻ ഗമിക്കട്ടെയെന്നാൽ
ശൂന്യം ചൊന്നൊരു ദേഹം, മുഖമതുവിളർ,
ദീനമായൊന്നെ നോക്കി
ഉഷഃപ്രേമത്തൊടെന്നെപ്പിരിയുകി ചിനി
ഞാനെന്നു കാണും ഭവാനെ?

പ്രേമശൂന്യനൊരുമിത്തം പറയുമളുവില -
കണ്ണിൽ വെള്ളം നിറച്ചാൽ

12

(പിരമഭാവം നടിച്ചു ദീർഘശ്വാസം വിടുന്നു)

ഇതിനെ സൂചിക്കുമ്പോൾ ഇപ്പോഴും എനിക്കു മ
നോവേദന വലുതാകുന്നു. ഇത് എന്റെ ഹൃദയത്തിൽ
ഇരിക്കുമ്പോൾ ഞാൻ എങ്ങിനെയാണ് എന്റെ പ്രി
യയെ ഇങ്ങോട്ടു കൊണ്ടുവരാതെയിരിക്കുക?

ചെറുശ്ശേരി - രാജകുമാരികൾക്ക് അനുരൂപന്മാരായ രാ
ജകുമാരന്മാരെ കിട്ടിയാൽ അവർ വിടുന്നതല്ല. കാമ
ഭേദന്റെ കോമരങ്ങളായാൽ അവരെ തടുക്കാനാ
മാണ്?

രാജാ - ക്രമപാരമ്പര്യം ക്ഷണഭംഗമാണ്. എന്നാൽ

അന്ത്യോന്ത്യരാഗംകൊണ്ടുണ്ടാകുന്ന സ്രീപുരുഷനാരുടെ സംയോഗം ഈ ലോകത്തിൽ ഏറ്റവും പരിശുദ്ധമായീട്ടുള്ളതാണ്.

ചെറുശ്ശേരി-- എന്നാൽ കോവിലകങ്ങളിലെ തന്മൂലമാർ ആ പരിശുദ്ധമായ ആനന്ദത്തെ പ്രാപിക്കുന്നില്ല. നമ്മുടെ പ്രഭുക്കളുടെയോ ക്ഷത്രിയരുടെ കയ്യിൽ പാഞ്ഞാൽ ആർക്കും രസിക്കുന്നതല്ല. കഷ്ടം; കഷ്ടം!

കമ്പംകൊട്ടി നടന്നിടുന്ന വിടരം

നന്മുടിമാരോടും

വമ്പനാരുടെ ചീട്ടിലൊക്കെയുമേറാ!

സന്താനമന്ത്രങ്ങളും

മുമ്പിലാഞ്ഞൊരു ചട്ടമാണിതു; വിഭദ്ര-

ശങ്കാർ ചിരിക്കില്ലയോ?

കമ്പം തുറന്നുതരില്ല നമ്മുടെ വെരും-

വെങ്കലപ്രഭുക്കൾക്കേറാ!

18

രാജാ-- (വിസ്മയത്തോടെ) എന്താ! ചെറുശ്ശേരി! എന്റെ വിരഹവേദനയിൽ എല്ലാവരെയും ഒന്നിച്ചു നിന്ദിക്കാൻ ഒരു സന്ദർഭം കിട്ടി അല്ലേ? മരുമക്കത്തായ ആചാരമില്ലായിരുന്നെങ്കിൽ യുദ്ധവീരനായ രാജാക്കന്മാരുടേയും, നായന്മാരുടേയും വംശങ്ങൾ മുടിഞ്ഞുപോകില്ലായിരുന്നെങ്കിലോ? നന്മുടിമാരില്ലെങ്കിൽ പ്രഭുക്കന്മാരുടെ സ്രീകൾ എന്നും വിധവകളല്ലയോ? അവർക്ക് സന്താനം ഏർപ്പെടുന്നതുമുണ്ടാകും? പണ്ടത്തെ സൂര്യവംശവും, ചന്ദ്രവംശവും മറ്റും ഇപ്പോൾ എ

വിടെ? ചെറുശ്ശേരി ചിലപ്പോൾ നോമ്പാക്കു പറഞ്ഞാൽ വല്ലാതെ തറയ്ക്കുന്നു.

ചെറുശ്ശേരി--(അത്ഥഗതം) രാജാവിന്റെ ഭരവം മാറി ഇപ്പോൾ വിരമിയല്ല. കോലത്തിരിയാണ്. (പ്രകാശം) എന്നാൽ തമ്പാട്ടിക്ക് അവിടുത്തെ പേരിൽ ഇത്ര അധികം അനുരാഗമുണ്ടാവാൻ കാരണമെന്തു?

രാജാ--സ്രീപുരുഷന്മാരുടെ അനുരാഗം ആകസ്മികമായി സംഭവിക്കുന്നുണ്ട്. അതു ചിലപ്പോൾ സ്ഥാനത്തായി എന്നു വരാം. ചിലപ്പോൾ അതു് അസ്ഥാനത്തുകാകും.

ചെറുശ്ശേരി--എന്നാൽ നമ്മുടെ തമ്പാട്ടിയുടെ അനുരാഗം ഇപ്പോൾ അസ്ഥാനത്തല്ലേ?

രാജാ--(സന്ദിഗ്ധം) അസ്ഥാനത്താണെങ്കിൽ സ്ഥാനത്താക്കുന്നുണ്ട് എന്റെ ശ്രമം. ഇവി ആ കാര്യം ആലോചിക്കുക.

ചെറുശ്ശേരി--ഇവിടുന്ന് അങ്ങോട്ട് പോകേണമെന്നുണ്ടോ?

രാജാ--ഞാൻ പോകാതിരുന്നത് തമ്പാട്ടി കല്ലിൽ കേറുന്നതല്ല. ചെറുശ്ശേരിക്കുറത്തു വരുവാൻ മടിയുണ്ടോ? എന്താലോ! അവിടെല്ല കരുമിപ്പൂ? നാം ഇവിടെ നിന്ന് ഉത്തര കഴിച്ചിട്ടാണു പോകുന്നത്. കല്ലിൽ ശുദ്ധം മാറി നാം കഴിക്കണമെന്നില്ല. സഖമായി ഉറങ്ങാം. രാവിലെ പുഴയിൽ കുളിച്ചു വല്ലതും കഴിച്ചാൽ മതി.

ചെറുശ്ശേരി...കുറുപ്പു കഷ്ടം എന്തിന്നു യാതൊരു മുടക്കവും ഇല്ല. ഇവിടുത്തെങ്ങേയിൽ എവിടെ എവിടെയും ലോകം. ആരെല്ലാം വേണം?

രാജാ...അതെല്ലാം കരുക്കളോടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടു്. അയാളും അമ്പതു നായന്മാരും വേണം. പിന്നെ കുപ്പാരം മറ്റും ഉണ്ടായിരിക്കുമല്ലോ?

ചെറുശ്ശേരി...നമ്പിയർ വടകര കോട്ടയിൽ വേണ്ടതെല്ലാം കണ്ടുകൊണ്ട് ലോകങ്ങളെക്കൊണ്ടു പറഞ്ഞിട്ടുണ്ടെന്നു പറഞ്ഞു. വടകര കോട്ടയിലുള്ള വന്നുറേയങ്ങളു്; തെക്കെ ഇളംകുറ്റിന്നു വിവരം അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടോ?

രാജാ...എല്ലാം പറഞ്ഞുല്പിച്ചിട്ടുണ്ടു്. അപർ വേണ്ടതെല്ലാം പ്രവർത്തിക്കും. എന്തിന്നു ഇതിൽകിതെ കരുക്കായ്കയും ഈ ലോകത്തിലാല്ല.

ചെറുശ്ശേരി...നായന്മാർല്ല. സമൂഹത്തിൽ രാജവംശത്തിൽനിന്നു് ഒരു നമ്പുവാട്ടിയെ കിട്ടുന്ന കായ്കയും എത്രയും വലിയ കായ്കയെന്നെ ണ്. ഇപ്പോൾ സാധാരണ നായർകളു കണ്ടാൽ തന്നെ രാജാക്കന്മാർക്കു് അവരുടെ സ്ത്രീകളെ കൊടുക്കുന്നിപ്പ.

രാജാ... (ആത്മഗതം) ഈ ചെറുശ്ശേരി മണ്ണിൽ കൂത്തു വകയാണെന്നു ഞാൻ മുൻപു തന്നെ അറിയും. ഇതു് ഒന്നു പിത്തണം (പ്രകാരം ചെറുശ്ശേരി എന്താകുന്നു പറയുമ്പോൾ കാരാണു പറയുന്നതു്. എന്റെ പ്രിയനെ കൊണ്ടുവരുന്ന കായ്കത്തിലധികം വലിയ കായ്കം ഒന്നും എവിടെല്ലാ എവിടെ ഞാൻ

പറഞ്ഞത്. അത് എന്റെ പ്രിയയിൽ എനിക്കുള്ള
പ്രേമധീകൃത കോണിടുകയാണ് ചെയ്യുന്നത്.
സാമൂഹികതയുടെ വംശമാറ്റത്തെയെ കോണിടുകയ
ല്ല ചെയ്യുന്നത് അങ്ങിനെയുള്ള വിധിവിധിതയെ പറയ
ണമല്ലോ; കഷ്ടം!

ചെറുശ്ശി. (അത്ഭുതം) ഇങ്ങിനെത്തന്നെ. ഇ
വിവിധരം പറിട്ടു (പ്രകാശം) ഇങ്ങിനെയൊക്കെ
ണ്ടെ വരിയ കഷ്ടമാണെന്നു കാണിച്ചാൻ ഞാൻ
പറഞ്ഞതാണ്. ചെറുശ്ശി വിചിത്രമായിട്ടെന്നും പറ
ഞ്ഞല്ല.

(അനന്തരം ഒരു ഭേദം പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഭേദം... നമ്പ്യാൻ എന്തിനെയും എഴുന്നള്ളിയിരിക്ക
ുന്നത്? (കഷ്ടതയോടെ) താൻ തൊഴുന്നു.)

രജാ... എന്തിനേകുപ്പം? വിചിത്രം വന്നത്? എല്ലാം
ശരിയായോ?

കേളപ്പൻ... എന്തിനേകുപ്പം ശരിയായിരിക്കുന്നു. അ
ത്രേയ്ക്കു കഷ്ടമായ് തോന്നിയിരിക്കാം. കേളപ്പനും,
അദ്ദേഹവും കേളപ്പൻ അടിയത്താലൊ ഇങ്ങിനേ
ട്ട് ഉണങ്ങിപ്പോൻ... വികേതാജ്ഞ കല്പിച്ചു

രജാ... വിചാരിക്കാ ഞങ്ങൾ കേളപ്പനെയൊക്കെ.

കേളപ്പൻ... എന്തിനേ (രണ്ടു പേരു ചോദി.)

രജാ... ചെറുശ്ശി! നേരെ നമ്പ്യയെയി. മന്ദ്രപ്രകാ
ശം കണ്ടതുപോലെ; എന്നാൽ:-

പ്രാണേശ്വരി! വികേതാജ്ഞ കേളപ്പനെയൊ-

ക്കൊണ്ടുവരികയും സപ്തകലാപാതം

കാണുന്നു ഭേദിക്കയാട്ടു തുറന്നുവെക്കലിൽ

ചേർന്നു തോണി കലാശത്തിലെന്നപോലെ. 14

(രണ്ടു പേരും പോയി)

നവലോകം കഴിഞ്ഞു.

അ ബാ ര മ ന്ദം .

[പയ്യൂര ഭട്ടേരി, മഴമംഗലം നമ്പൂരി, പാറക്കുന്ന്
ആ നമ്പൂരി, ചെമ്പലശ്ശേരി നമ്പൂരി ഇവർ പ്രവേശി
ക്കുന്നു]

പയ്യൂര ഭട്ടേരി.- എന്താ! മഴമങ്ങലം! കോവിലകത്തെ
വെണ്മനം കേട്ടില്ലേ? വാസ്തവംതന്നെ അല്ലേ? ച
ല്ല സംശയം ഉണ്ടോ?

മഴമംഗലം.- അല്ല; പട്ടേരിക്ക് ഒരു കായ്ക്കത്തിലും സം
ശയം തീരാറില്ല; അങ്ങനെ പതിച്ചില്ല. ഉവ്വേ ?

പാറക്കുന്ന്.- ചല്ല സംശയമുണ്ടെങ്കിൽ മഴമങ്ങലത്തോടു
ചോദിച്ചാൽ അറിയാം. അതാ! പട്ടേരി ചോദി
ച്ചത്.

ഭട്ടേരി.- (ചിരിച്ചുകൊണ്ട്) അങ്ങനെ പറയൂ;
ചെമ്പലശ്ശേരി.- അതെന്താത്ത്. മഴമങ്ങലത്തിന് അ
ത്ര നിശ്ചയം എന്തിനെ ?

പാറക്കുന്ന്.- മഴമങ്ങലം ഒരു കോതിരി നല്ലവണ്ണം ശ്രമി
ച്ചു കൂട്ടുന്നതിലാണ്. മഴമങ്ങലത്തിനല്ല ചോരതു മ
ഴവനം?

മഴമംഗലം.- എന്തിനാ എന്നു പറയുന്നതല്ല? പ
ട്ടേരിയാണ് ഒരിന്നവകാശി; പട്ടേരിക്കാണ് ചോ
രത്ത്.

ചെമ്പലശ്ശേരി.- ശരിയാണ് മഴമംഗലം; ആഭിജാത്യം,

അധികം പഠിപ്പ്, രാജസേവ മുതലായ യോഗ്യതകൾ പട്ടേരിക്കാണധികമുള്ളത്. മഴമംഗലത്തിന്നവകാശമില്ല.

പട്ടേരി...ജനി അനാവശ്യമായ സംസാരം വേണ്ട. കാര്യം നടന്നതു വാസ്തവം തന്നെയാണു തീർച്ച. ഇത് എന്തിനെ നടന്നു എന്നാണു കേട്ടത്? തമ്പാട്ടിയെ ആരെ കൊണ്ടുപോയത്? എവിടെക്കാണു കൊണ്ടുപോയത്? അതാണു അറിയേണ്ടത്.

പാറക്കുന്ന്... അതു ഞാൻ പറയാം. തമ്പാട്ടിയും, കഞ്ചിയും നാലകമ്പടിക്കാരും കൂടി മറക്കാവു ഭഗവതിയെ തൊഴാൻ പോയിരുന്നു. മടക്കത്തിൽ പൂഴിയിൽ തോണി കേറിയതു മാറിപ്പോയി. തോണിക്കാർ തോണിയും കൊണ്ടു അഴിമുഖത്തിലേക്കു പോഞ്ഞുകുളഞ്ഞു. ഇതു വാസ്തവം.

ചെമ്പലശ്ശേരി... ഇത് അവാസ്തവം. അല്ലെ? ഞാൻ കേട്ടതു ഞാൻ പറയാം കോലത്തിരി ഇയ്യിടെ ഇവിടെ വന്നപ്പോൾ തമ്പാട്ടിയെ കണ്ടു മോഹിച്ചു പോൽ. കല്ലു തമ്പാട്ടിയെ കൊണ്ടു തോണിയെ വശീകരിപ്പിക്കുകയാണ് ഉണ്ടായത് എന്നും, തോണി പൂഴിയുടെ നടുവിലായപ്പോൾ അന്നു അഴിമുഖത്തിലേക്കു തിരിഞ്ഞു എന്നുമാണു ഞാൻ കേട്ടത്.

മഴമംഗലം... കോലത്തിരി തമ്പാട്ടിയെ കൊണ്ടുപോവാനും അപരാധം നമ്പൂരിക്കാണു്. കല്ലരിന്റെ തലക്കാണ് കുറാം ആരോപിച്ചിരിക്കുന്നത്. തല്ല ചെണ്ടയും, വണം മാറ്റാനും അല്ലെ വരിവു്?

പാറക്കുന്ന്... പട്ടേരി! കോലത്തിരിയെ കൊണ്ടുപോ

യത്ത് എങ്കിൽ വല്ല ഭൂഷ്ടം സാമൂരിക്കൊ, കോലത്തിരി'ക്കൊ ഉണ്ടോ? ആരോ ഉയന്നു ജാതി?

പട്ടേരി—അതിന്നു സംശയമുണ്ടോ? കോലത്തിരിതന്നെ. കോലത്തിരിയെ പൂണൂലും, ഗായത്രിയും ഉണ്ടല്ലോ. കോലത്തിരി 'അടികളാ'ണ്. സാമൂരിയി എ അടികളാണ്.

ചാക്കണ്—'അടികളും' 'എന്തെ അടികളും' ആകുമ്പോൾ അടികൾ ഹരിയറക്കല്ലെ വരിപ്പോ? അങ്ങിനെ ഒരു വ്യാഖ്യാനം വന്നാലോ?

ചമ്പലശ്ശേരി—'വേണാട്ടിരി അടികൾ' എന്നു പഴയ പട്ടയങ്ങളിൽ കണ്ടിട്ടില്ലെ? വേണാട്ടു രാജാവും കോലത്തനാട്ടു രാജാവും ഒരേജാതി. —എന്തിന്—കോലം ശമാണ്.

മഴമംഗലം—രാജാക്കന്മാരെ വിളിക്കുമ്പോൾ 'തിരുവടികൾ' എന്നു വിളിക്കുന്ന പതിവാണ്. വേണാട്ടു രാജാവിനെ 'രാമവർമ്മ തിരുവടികൾ' എന്നു വിളിക്കുന്നില്ലെ?

പട്ടേരി—ജാതികൊണ്ടൊന്നും തരക്കടലില്ല. പക്ഷെ സാമൂരിരിയുടെ കോവിലകത്തുതന്നെ കുളുൻ കുടന്നാൽ രാജാവിന്റെ വില എത്രത്തോളമുണ്ട്?

ചമ്പലശ്ശേരി—എന്നാൽ പട്ടേരിചമ്പ സാമൂരിയുടെ അടുത്തു ചെന്ന് ഏഴുപ്പനി മൂട്ടിക്കൊള്ളു

മഴമംഗലം—ദേവ വരട്ടെ! വരട്ടെ! അതാ കിട്ടിമപ്പ

ലം വരുന്നു. അദ്ദേഹത്തോടു ചോദിച്ചപ്പോൾ വിവരം മുഴുവനും അറിയാം. (അനന്തരം കിളിമംഗലത്തു നമ്പൂരി പ്രവേശിക്കുന്നു)

(എല്ലാവരും കിളിമംഗലത്തെ സ്വീകരിച്ചിരുന്നതും)

പാറക്കുന്ന്. - എന്താ കിളിമംഗലം ഇഴശപരസ്സേവചെയ്ത്, ഇഴശപരസ്സേവചെയ്ത്, തമ്പുരാട്ടിയെ പുറത്താക്കിയാ? എന്താ വർത്തമാനം കേൾക്കട്ടെ.

ചെലശ്ശേരി. - അതങ്ങിനെയൊ പതിവ്. കളിപ്പിച്ചു കളിപ്പിച്ച് ഉണ്ണിയെ കാണിച്ചു.

കിളിമംഗലം. - വിടുന്നു. ഒരു കാര്യം ഉണ്ട്. സാമൂരി ചാരന്മാരെ വെച്ചിട്ടുണ്ട്. എല്ലാം പതുക്കെപ്പറയണം. ഇതിനെപ്പറ്റി എന്തൊക്കെയൊ പറയുന്നത് എന്തിനാ? ചാരന്മാർ നടക്കുന്നുണ്ട്. നമ്പൂരികാരായിരിക്കും. സൂക്ഷിച്ചു സംസാരിക്കണം.

മഴമംഗലം. - കിളിമംഗലം ചാരനല്ലല്ലോ? ഇവിടെ ശുക്തസാരണന്മാരെക്കൂടി ഭയമില്ല. ആകട്ടെ. അതും. ഇതും. പറഞ്ഞു സമയം കളയണ്ട. കിളിമംഗലം തമ്പുരാട്ടിയുടെ ഭയമിച്ചു പോയ ആളല്ലേ? ഉണ്ടായ വിവരം പറയൂ.

കിളിമംഗലം. - പറയാം. (എല്ലാവരും കേൾക്കുന്നു) ചെറുപ്പാളു മരകാവിൽ ഭഗവതിയെ തൊഴാൻ തമ്പുരാട്ടി പോകുന്നുണ്ട്. കൂടെ പോന്നു എന്നു വലിയതമ്പുരാട്ടി കൂടുന്നോടു പറഞ്ഞു. ഞാൻ അന്നു രാവിലെ ചെറിയ തമ്പുരാട്ടിയുടെ കേരവിലകത്തു പോയ

പ്പോൾ നല്ല നായനാർ അകമ്പടിക്കു വാളും പരിചയമായി നില്ക്കുന്നുണ്ട്. രണ്ടു ദാസികളുമുണ്ട്. പുറപ്പെട്ടു നില്ക്കുന്നു.

മഴമംഗലം—വലിയ തമ്പുരാട്ടിയും കൂട്ടക്കാരും ആരും ഇല്ല. അപ്പോഴു പറയു: പറയു:

കിളിമംഗലം—എന്നെക്കണ്ട ഉടനെ എല്ലാവരും ഇറങ്ങി. അകമ്പടിക്കാർ മുമ്പിലും, ഹരിക്കാരനാർ പിന്നിലും, ഞങ്ങൾ നടുവിലുകായി പോയി. കടവത്തു് എത്തിയപ്പോൾ തമ്പുരാട്ടിയും, കുഞ്ചിയും ഒരു തോണിയിൽ കേറി. മറ്റുള്ളവർ വെല്ലേറെ തോണികളിൽ കേറി. കടവു കടന്നു് അമ്പലത്തിലേയ്ക്കു പോകയും ചെയ്തു.

ചെമ്പലശ്ശേരി—അങ്ങേയടുത്തു പറയു:

കിളിമംഗലം—കുളിയും, തൊഴലും കഴിഞ്ഞു. അവിടെത്തന്നെ പ്രാതലിന്നു വട്ടമുണ്ടായിരുന്നു. അതും കഴിച്ച്, പുറപ്പെട്ടു തിരുവണ്ണമുവഴിക്കായി കടവത്തു് എത്തിയപ്പോൾ രണ്ടു നായനാർ ഒരു തോണിയുംകൊണ്ടു കരത്തുനില്ക്കുന്നു.

പറക്കുന്നു—മുമ്പു തോണികടത്തിയവരല്ല; അതെയോ? കിളിമംഗലം അല്ല—അവർ തമ്പുരാട്ടിയെ കണ്ടപ്പോൾ 'ഇതിൽ ചുഴുന്നള്ളാം' എന്നു പറഞ്ഞു് എന്തൊ കയ്യിൽ കൊടുത്തു. തമ്പുരാട്ടിയും കുഞ്ചിയും ബലപ്പെട്ടു് ആ തോണിയിൽ കേറുന്നതും കണ്ടു.

പട്ടേരി—അപ്പോൾ അകമ്പടിക്കാരും, ദാസികളും, ഹരിക്കാരനാടും എവിടെയായിരുന്നു?

കിളിമംഗലം—അവരെക്കൊത്തുരാട്ടി ചെയ്യുന്നതിൽ വിരോധം പറയാനൊ? അവരും കാരോ തോണിയിൽ കേരിത്തുടങ്ങി. അപ്പോഴേക്കും തന്മൂരട്ടിയുടെ തോണി പുഴയുടെ നടുവിൽ എത്തി. പടിഞ്ഞാഴേയ്ക്കു തിരിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു.

ചമ്പലശ്ശേരി—അപ്പോൾ ഈ അകമ്പടിനായന്മാർ എന്തുചെയ്തു, കിളിമംഗലം? തോണിയെ പിടിച്ചുനിർത്തുവാൻ ആരും ശ്രമിച്ചില്ലേ?

കിളിമംഗലം—ഞാൻ കരളിൽ നില്ക്കുകയായിരുന്നു. അവർ നായന്മാരാണോ? കരവന്മാർ; അവർ തൂക്കാനും വിളിക്കാനും തുടങ്ങി. തന്മൂരട്ടിയുടെ തോണി അപ്പോഴേക്കും അഴിക്കുകയുണ്ടായി. പിന്നെ പുഴയിൽ കോലാഹലംതന്നെ. അന്വേഷം തോണിക്കാരും മാപ്പിളമാരും അഴിക്കലേയ്ക്കു ചാഞ്ഞു.

പട്ടേരി—തന്മൂരട്ടിയുടെ അനുവാദത്തോടുകൂടിയാണു പോയിട്ടുള്ളതു് എന്നു പ്രത്യക്ഷമാകുന്നുണ്ട്. അടയ്ക്ക ഉദ്യോഗം, ബലപ്പാടും മറ്റും കാരണവ്യാപാരം അങ്ങിനെയായിരിക്കണം. ഇതിന്റെ ഉള്ളിലാരാണ്?

കിളിമംഗലം—സ്വകാര്യമായിരിക്കണം, കോലത്തിരി അണെന്നാണു വർത്തമാനം. കോലത്തിരി ഇയ്യുടെ ഇപിടെ വണപ്പോൾ; നമ്മുടെ രാസികൻ ചെറുശ്ശേരിയില്ലേ? അദ്ദേഹം കോലത്തിരിയേയും, തന്മൂരട്ടിയേയും കൂട്ടിച്ചേർത്തുവിട്ടിട്ടുണ്ടെന്ന് ഒരു സ്വകാര്യവർത്തമാനമുണ്ട്.

മഴമംഗലം—ഇതെല്ലാം എങ്ങിനെ അറിഞ്ഞു കിളിമംഗലം? പറയൂ, പറയൂ.

കിളിമംഗലം—ഞാനും, വലിയ തമ്പുരാട്ടിയുംകൂടി തമ്പാട്ടിയുടെ ഭാസിയായ കുഞ്ഞിയെ വിസ്തരിച്ചു. കുഞ്ഞിയുടെ തെളിവുതന്നെയാണു സാമൂരിക്കും കിട്ടിട്ടുള്ളത്. കോലത്തിരിയാണെന്നുള്ള ഉറപ്പും അങ്ങിനെയാണു് ആദ്യം ഉണ്ടായത്.

പട്ടേരി—വലിയതമ്പുരാട്ടി ഇപ്പോൾ എന്തുപറയുന്നു? വ്യസനമുണ്ടോ? ഭാസിവിചാരം കഴിഞ്ഞില്ലേ?

കിളിമംഗലം—വലിയ തമ്പുരാട്ടിയ്ക്കു നല്ല ധൈര്യം. ‘വന്നപക്ഷം കൂടെ കാടിയവൾ ഈ നെടിയിരിപ്പു സ്വരൂപത്തിൽ ഇരിക്കേണ്ടവളല്ല. വുകഞ്ഞ കൊള്ളി പുറത്തു പോട്ടെ’ എന്നാണു പറയുന്നതു്.

പാറക്കുന്ന്—അതിൽ ഒന്നു ഉള്ളൂ: മകൾ നല്ല പ്രാപ്തനായ ഭർത്താവിന്റെ കൂടെപ്പോയാൽ അമ്മയ്ക്കു നല്ല ധൈര്യമുണ്ടായിരിക്കും.

കിളിമംഗലം—അയി! അങ്ങിനെയല്ല. വലിയതമ്പുരാട്ടിക്കു വളരെ ദേഷ്യമുണ്ടു്. ‘ആ കാടാവിനെ ഇനി ഇതിന്റെ അകത്തു കടത്തരുതു്’ എന്നാണു പറയുന്നതു്.

പട്ടേരി—ഇനി, ഇപ്പോൾ എന്താ ഭാവം?

കിളിമംഗലം—ഇനി എന്താ ഭാവം എന്നു മനസ്സിലായില്ല. കാര്യക്കാരു്, കൂടെപ്പോയവരേയും, പിന്തുടന്നു പോയവരേയും വിചാരണചെയ്യുന്നു. സാമൂരി വള

ഓ ശ്രദ്ധനായിരിക്കുന്നു. ആരും സമീപത്തു പോക
നില്ല.

പട്ടേരി—എന്തായാലും കോവിലകത്തെ തമ്പുരാട്ടിമാരെ
ത്തന്നെ കളവുചെയ്തു കൊണ്ടുപോവേണ്ടതുടങ്ങി.

മഴമംഗലം — ഇതു കളവാണോ? തമ്പുരാട്ടി സ്വയമേവ
പോയതല്ലേ?

കിളിമംഗലം — നാം ഇവിടെ അധികം താമസിക്കേ
ണ്ട. മന്ത്രിമാരും മറ്റും ഇപ്പോൾ ഇവിടെ വരും.
നാം പിരിയുക; അതാണു നല്ലത്.

(എല്ലാവരും പോയി)

പിഷ്കാരം കഴിഞ്ഞു.

— — — — —

(അനന്തരം സമുദ്ര തീരിപ്പാട് മനക്കോട്ട നമ്പൂതി
രിയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

സമുദ്രതീരിപ്പാട് — എന്താ! മനക്കോട്ട! ഇത്ര വലിയ
അപമാനം നെടിയിരിപ്പുസ്വരൂപത്തിന് എന്റെ
കാലത്തു വന്നുചെന്ന്വെല്ലോ. ഞാൻ ഇനി ഇരുമ്പിട്ടു
പ്രയോജനമില്ല.

മനക്കോട്ട — കോലത്തിരിയുടെ കരുമിച്ചാണു പോയതെ
ങ്കിൽ നമ്മുടെ സ്വരൂപത്തിലേയ്ക്കു യാതൊരു അപ
മാനവും ഇല്ല. അതിനെപ്പറ്റി യാതൊരു സുഖക്കേ
ടും അവിടെയ്ക്കു പോണ്ട.

സമുദ്രതീരിപ്പാട് — ആരായാലും അപമാനംതന്നെ. ഇതേ

കരയ്ക്കത്തിൽ നാം എന്നാണു ചെയ്യേണ്ടത്? സ്രീബുദ്ധിയുടെ ഒരു കരുത്തു നോക്കൂ.

കഷ്ടിച്ചുത്തുവയസ്സുതൊട്ടധികമായ്

ലാളിച്ചു രക്ഷിച്ചുവോ!

ശിഷ്ടാചാരമെഴുത്തുവായന തുട -

നെല്ലാം പഠിപ്പിച്ചു ഞാൻ;

കഷ്ടപ്പെട്ടു വളർത്തി യൗവനദശ -

യ്ക്കെത്തിച്ചുകാലത്തു ത -

നിഷ്ഠാം പാലൊക്കെച്ചെയ്തവളെയ -

ങ്ങെത്തിന്നു ചെയ്യേണ്ട ഞാൻ? 1

മനക്കോട് — ഇങ്ങിനെ അവിടന്നു വ്യസനിക്കുന്നുവല്ലോ! ഞാൻ കളർക്കെ കിടാത്ത ഒരു വളർത്തി ഒടുവിൽ അന്യനല്ലെ വേളികഴിച്ചുകൊടുക്കുന്നത്?

സമൃത്തിരി... കോലത്തിരി ഈ ധിക്കാരം ചെയ്തതു നന്നായോ? കോലത്തിരിയുടെ വംശത്തെക്കുറിച്ചുതാലമുള്ള ഒരു രാജവംശമല്ലെ ഇത്. ഇവിടേനിന്ന് ഒരു പെണ്കിടാവിനെ ഇറക്കി കപ്പൽകേറ്റി കൊണ്ടുപോകാമോ? സ്രീകളെ കപ്പൽ കേറ്റാംമോ? (കോലം നടിച്ച്) ആ കട്ടെ! ഞാൻ ഇതിന്റെ പരമം നന്നം അറിയട്ടെ: ഞാൻ ഇത നെ ക്ഷമിക്കുന്നവനാണോ?

ഭാസ്കരഭൃതിസമാനസമ്മതപരേത്ര -

മൻ ഭവനവിക്രമൻ

ഭാസ്കരവ്യപിപാശനെന്ന പെരുമുള്ള

തൻ പൈതൃവാളമാൻ

സംസ്കരിച്ച രണപാടാത്തൊടു ഗമിച്ചു
തൊലക വയ്ക്കു.

തന്മൂലമെന്തെങ്കിലും ഗുണമുണ്ടെന്നു കരുതേണ്ട
തന്മൂലമെന്തെങ്കിലും ഗുണമുണ്ടെന്നു.

2

ഈ ധിക്കാരം പ്രവർത്തിച്ചതിന്നു പ്രതികാരം ഇ
ങ്ങിനെയാണു ഞാൻ നിശ്ചയിച്ചിരിക്കുന്നത്.

മനക്കോട്—‘താമൂരി കത്തുമോ’ ‘കോലത്തിരി കത്തു
മോ’ എന്ന വാദംകൊണ്ടുണ്ടായ സുഖക്കേട് ഒരോ
തിരി തീന്നെയുള്ളു. അപ്പൊഴും ഈ കടങ്കയ്ക്കു കോ
ലത്തിരി ചെയ്തതു നന്നായില്ല.

താമൂരിയിപ്പോൾ—അതൊക്കെ കേൾപ്പാനും പറയാ
നും രസമുണ്ടു്. സൂരികളെ കടങ്കൊണ്ടുപോരുക എന്ന
നീചകർമ്മം ആരെങ്കിലും ചെയ്യുമോ? അതും നമ്മുടെ
സംഗ്രഹത്തിൽ?

സംഗ്രഹമാത്രമുണ്ടെന്നു കേൾപ്പാനാണിത്.

നമ്മുടെ നമ്മുടെ

മാറ്റിയിട്ടു കടന്നു കൊള്ളാമെന്നു

കാര്യംറിയാതെ

അല്ലനാമുദ മവർ നിന്നിവിടെ വന്നു

ചെയ്തു കെട്ടുകാര്യം.

അപ്പൊഴും ബഹുജനത്തിനുള്ളിലിതു നിന്നു.

മേരാമുളവെക്കിട്ടു.

3

മനക്കോട്—ശ്രീകൃഷ്ണൻ, അജ്ഞാതൻ മുതലായവർ സൂരി
കളെ നല്ലവർക്കായി കൊണ്ടുപോയിട്ടില്ലേ? അ

തെല്ലാം വിചാരിച്ചു സമാധാനമായിട്ടായിരിക്കും ഈ പ്രവൃത്തി ചെയ്തിരിക്കുക. പിന്നെ രാജാസവിവാഹം രാജാക്കന്മാർ വിധിച്ചതാണല്ലോ?

സാമൂതിരി—മനക്കോടിന് ഈ പ്രവൃത്തിയിൽ അധികം തെറ്റു തോന്നിയിട്ടില്ലെന്നു തോന്നുന്നു. കൃഷ്ണനോടും, അജ്ഞാനനോടും ഉപമിക്കുവാൻ ഒരു യോഗ്യനെ കണ്ടതു ചിത്രമായി!

മനക്കോടി—ചെയ്തതു നന്നായി എന്നല്ലാ പറയുന്നത്. മറ്റൊരു ആൾക്കു ചെയ്യാൻ ഒരു സമാധാനം ഇതായിരിക്കും എന്നാണു പറയുന്നത്.

സാമൂതിരി—ശ്രീകൃഷ്ണൻ മുതലായവരോട് ആരും ചോദിക്കാതെയും, പ്രതികാരം ചെയ്യാതെയും ഇരുന്നിട്ടില്ലാ. അവരുടെ പരാക്രമംപോലെയുള്ള പരാക്രമത്തോടുകൂടി എന്തോടെത്തു യുദ്ധംചെയ്തു ജയിക്കുകയും ചെയ്തു. അതും വേണ്ട? (ഉച്ചത്തിൽ) ആരാ അവിടെ?

(നടയിൽ തവണക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

നടയിൽതവണക്കാരൻ—എറാൻ! അടിയൻ.

സാമൂതിരി—അകമ്പടിക്കാരിൽ ഒരുവനെ അയച്ചു മടങ്ങാനേയും, തമ്മനെയും ഇങ്ങോട്ടു വരുത്തണം വേഗം വേണം.

ന-ത—എറാൻ—അടിയൻ കല്പനപോലെ.

സാമൂതിരി—പിന്നെ! മനക്കോടി! കോലത്തിരിയാണെന്നു തീർച്ചയായാൽ ഇക്കുറി ഞാൻ കോലത്തിരിയുടെ മേൽ ശമിപ്പിച്ചു ഇരിക്ക. എന്തായാലും നാട്ടുകാർക്കും,

നഗരക്കാക്കും അരിവുകൊടുക്കട്ടെ. എത്രകാലം ഈ ധിക്കാരം കണ്ടുകൊണ്ടിരിക്കും?

മനഃക്കോട് - - കോലത്തിരിയാണെങ്കിൽ യുദ്ധം വേണ്ടെന്നുവെല്ലുകയല്ലെ വേണ്ടത്? അദ്ദേഹം മരുമകളുടെ ഭർത്താവായില്ലെ? ബന്ധുത്വം വന്നില്ലെ? ഇനി എന്തിനാണു പരിഭവിക്കുന്നത്? മരുമകൾക്കും പുത്രനുമായില്ലെ?

സാമൂതിരി - - മാനത്തിൽനിന്നു മിതയാണോ മരുമകൾ? മരുമകൾ അത്ര നന്നെങ്കിൽ ഞാൻ അരിയൊതെ ചാടിപ്പോകുമോ?

മനഃക്കോട് - - എല്ലാം നല്ലവണ്ണം ആലോചിച്ചിട്ടു മരി, ധൃതിപ്പെടേണ്ട.

നടയിൽ തവണക്കാരൻ (പ്രഭുവശിച്ചു) മങ്ങാട്ടച്ചനും, പണിക്കരും എത്തി. കല്പനയായാൽ -

സാമൂതിരി - - വേഗത്തിൽ ഇങ്ങോട്ടു വരാൻ പറ. (അനന്തരം മങ്ങാട്ടച്ചനും, തമ്മൊത്തു പണിക്കരും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

മങ്ങാട്ടച്ചൻ - - (രജാവിനെ നോക്കിട്ടു) പണിക്കരെ! തമ്പുരാറെ നോക്കൂ:

ജാത്യം രക്തനിരം കലൻ വദനം

നന്നെച്ചകുന്നുജ്ജപലി..

മുത്രന്തം കലുഷങ്ങൾ, കണ്ണുകൾ ചലി..

ചിട്ടന്നു രണ്ടും സ്വയം

പ്രത്യംഗം വിറയുണ്ടു, ചുണ്ടുകൾ വിറ-

ച്ചിടുന്നു ഹാ! തമ്പുരാൻ

പൂർണ്ണ കോപമൊടാണിരിപ്പതിവിടെ

സ്തംഭാരോരോരോപമൻ.

4

ഇങ്ങിനെ ഇരിക്കുമ്പോൾ എങ്ങിനെയൊണ് ഈ

വർത്തമാനങ്ങൾ പറയേണ്ടതു്?

പണിക്കർ - - അത്രമാത്രമല്ല

വല്ലായ്മ തെല്ലം സഹിക്കാഞ്ഞിടയ്ക്കിടെ -

പല്ലം കടിച്ചുണ്ടു കരം തിരുമ്മിയും

വല്ലാതെ കോപത്തോടു മേവുമീറുപൻ

കൊല്ലാത്തടങ്ങിപ്പിന്നെ കോലഭൂപനെ.

5

(രണ്ടരളം സാമൂതിരിപ്പാട്ടിനെ കണ്ടതായി നടി

ച്ചു് താണതൊഴുന്നു.)

സാമൂതിരി - - (നോക്കിട്ടു് - കോപത്തോടെ) കിടാവിനെ

കൊണ്ടുപോയതു കോലത്തിരിതന്നെ അല്ലേ?

മണാട്ടച്ചൻ - - എറാൻ, കോലത്തിരിതമ്പുരാൻതന്നെ

യാണു തമ്പുരാട്ടിയെ കൊണ്ടുപോയതു്. കോട്ടയ്ക്കൽ

കുഞ്ഞരലിടെ സഹായത്തോടുകൂടിട്ടാണു കൊണ്ടു

പോയതു്.

സാമൂതിരി - - കോലത്തിരി കപ്പലിൽ ഉണ്ടായിരുന്നുവോ?

മണാട്ടച്ചൻ - - ഉച്ചു്: അവിടുന്നു തന്നെയാണു തമ്പുരാട്ടി

യെ തോണിയിൽനിന്നു കപ്പലിലേക്കു കേറിയതു്.

സാമൂതിരി - - കാനയും, കളേയും ഞാൻ കുഞ്ഞരലിയുടെ

ബന്ധുക്കളോക്കിവിടാം. എന്നാ 'മനക്കോട്ടു്!' മിണ്ടാ

തിരിക്കുന്നതു? മാപ്പിളയുടെ കൂട്ടത്തിൽ കപ്പലിൽ സഞ്ചരിച്ചാൽ ജാതിയിൽനിന്നു ഭ്രഷ്ടനായില്ലേ?

മനക്കോട്ട് — അങ്ങിനെ ചെയ്താൽ പതിതപമുണ്ടു്. പ്രായശ്ചിത്തം ചെയ്താൽ മതി.

മങ്ങാട്ടച്ചൻ — കപ്പലിൽ തമ്പുരാനും, ചെറുശ്ശേരി നമ്പൂരിയും പത്തുനാലുതു നായന്മാരും മാത്രമേ ഉണ്ടായിരുന്നുള്ളൂ. മാപ്പിളമാർ വേറെ കപ്പലിൽ ആയിരുന്നു.

സാമൂതിരി — ആരാ പറഞ്ഞതു്?

മങ്ങാട്ടച്ചൻ — അന്വേഷണത്തിൽ കിട്ടിയ വിവരങ്ങളും ണിതൊക്കെയും.

മനക്കോട്ട് — ആര്യപ്പെട്ട ഉഷാപ്പിപ്പാനും തരമുള്ളു? കോലത്തിരിക്കും നമ്മെപ്പോലെ ജാതിയേയും, വംശത്തേയും ബഹുമാനമുണ്ടാവില്ലേ?

സാമൂതിരി — കോലത്തിരി കാമാന്ധനാണു്; കാമാന്ധനാക്കു മേലും കീഴും ഇല്ല.

തമ്മോത്തുപണിക്കർ — അവിടുത്തുള്ളിപ്പയ്യതു ശരിയാണു്.

സാമൂതിരി — തമ്മ! താൻ പോയി നായന്മാരെ എല്ലാം വിളിച്ചുകൂട്ടണം. മങ്ങാടൻ നാടുകളിലേക്കെല്ലാം ഇപ്പോൾ തന്നെ തിട്ടഴുതണം പടക്കെല്ലാം ഒരുങ്ങട്ടെ. കോലത്തിരിയുടെ ധിക്കാരം നിത്തണം. തീർച്ചതന്നെ.

മനക്കോട്ട് — വരട്ടെ! ഒരു ചോദിക്കട്ടെ! മുരിയാട്ടുകടവു

ചാട്ടു കല്ലായി കടവിൽക്കൂടി വരുവാൻ കാരണമെന്താണ്?

മനക്കോട്ട്... ചാക്കവിൽനിന്നു തിരുമണ്ണു ചുറ്റിപ്പോയി ആ വഴിയായി കല്ലായി കടവിലേക്കു വന്നു. ആ വഴിക്കാണ് വരുന്നത് എന്നു തോന്നിക്കുമോടോ വരുന്നില്ലമോയില്ലെന്നു.

മനക്കോട്ട്... എന്നാൽ തമ്പാട്ടി ചാടിപ്പോവാൻ മന്ദകൂട്ടി കരുങ്ങിത്തന്നു ചാടിപ്പോയി എന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്താം. ഈ കാര്യത്തിൽ തമ്പാട്ടി കോലത്തിന്റെ കാര്യം തെറ്റുകാരിയാണ്. (അനന്തരം നടയിൽ തമ്പനക്കരൻ പ്രവേശിച്ചതായതുകൊണ്ടു തീർച്ചയുണ്ടു)

സാമൂതിരി... എന്താണിത്?

തമ്പനക്കരൻ... എന്താണിത്! ചാക്കിന്റെ അറ്റത്തു നമ്പൂരിപ്പാട്ടു തിരുമണ്ണുവെക്കുന്നത് എഴുന്നള്ളി സമയം വരുന്നതു തീർച്ചയുണ്ടു

സാമൂതിരി... മനക്കോട്ട്! എന്താണിത് അറ്റത്തു നമ്പൂരിപ്പാട്ടു വരുന്നതു തീർച്ചയുണ്ടു? നാം ആരെയും കാരണമെന്താണിത് വിചാരിക്കുന്നില്ല.

മനക്കോട്ട്... അതിനാൽ... എല്ലാം അതിന്നുണ്ടു. എന്നാൽ അതിനുള്ളിൽ എന്തു അറിഞ്ഞിട്ടു വേണ്ടതു പ്രവൃത്തികൾ. കാരണമെന്താണിത് എന്താ വിരോധം? എന്താ വെറും കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവരും

തമ്പനക്കരൻ... എന്താണിത്! അതിനാൽ കല്ലു വെറും (പോയി)

സാമൂതിരി... ഈ നമ്പൂതിരികൾക്കൊക്കെയുള്ള ഉപദേശം

കരച്ചെന്നുവെല്ല. എപ്പോഴും കാര്യങ്ങളിലും അവൻ മുമ്പിൽ ചാടിവിഴം. ഇവിടെ വന്നാൽ സാധാരണ കലശപ്രശ്നം പറ്റാത്ത മറ്റൊന്നു പറയാൻ ഞാൻ സമയം കൊടുക്കുന്നതല്ല. തീർച്ചയാണ്.

മനക്കോട്ട്--വാട്ടെ! നമുക്കു വേണ്ടപോലെ പറഞ്ഞു കൊൾവേണ്ടത്. (അനന്തരം അറോപ്പൻ നമ്പൂരിയോടുകൂടെ നടപ്പിൽ തവണക്കാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

തവണക്കാരൻ--(നമ്പൂരിയോട്) ഇവിടെയാണ് എഴുന്നള്ളിയിരിക്കുന്നത്.

അറോപ്പൻ--സാമൂതിരി കാര്യക്കാരനാകാതെ മനക്കോട്ടിനോടുകൂടി എന്തൊ കാര്യമായി ആലോചിക്കുകയാണെന്നു തോന്നുന്നു. ഭാഷയെല്ലാം മറിക്കാണുന്നു. നമ്മുടെ കാര്യം എവിടെയെങ്കിലും കോലത്തിരിയുടെ ഗുണം ഇദ്ദേഹത്തിനില്ല. പിന്നെ ഞാനായിട്ട് അധികം പരിചയവുമില്ല.

എന്നു മാത്രമല്ല.

കോലാധിപനെന്നു കേൾക്കുന്ന പ്രധാനൻ ശൈലാഞ്ചിപാടനിൽ ഭീമഗുണമുള്ളവൻ കോലാചിതത്തെയരിയതിവിടെ സാധാരണമാലോചനക്കു ലഘുവല്ലവിടത്തെ മട്ടിൽ 6

(അടുത്തുചെന്നു) അവിടെക്കു സെക്കുവെന്തെന്നു ചെല്ലൂ? അവിടെക്കു ആയുരാരോഗ്യം വലിച്ചുവെട്ടെ. സാമൂതിരി--നമ്പൂരി ഇരിക്കു ഇന്നാണോ വന്നത്? വഴിയോരത്തു സഞ്ചിക്കാതെ കൂടാത്തതെന്നു എന്തിനായില്ലെ?

മനക്കോട്ട് — (നന്ദൂരിയോട്ട്) സൗഖ്യം തന്നെ നല്ലേ? കണ്ടിട്ടില്ലാ നാളായി. വഴിയാത്രകൊണ്ടായിരിക്കാം ഇത്ര വരവശം. കുളിയും ഉണ്ണാം കന്നം കഴിഞ്ഞിട്ടില്ലെന്നുണ്ടോ?

അറേപ്പൻ... (സാമൂരിയോട്ട്) സുഖക്കോടൊന്നും കൂടാതെ എത്തി. (മനക്കോടിനെ നോക്കി). നല്ലകാര്യം മനക്കോട്ട് — ഓ! എന്നു കേൾക്കും. ഞാൻ കാലത്തു വാക്കൽ എത്തി. കുളിയും ഉണ്ണാം, അവിടെ കഴിച്ചു. ഇപ്പോൾ അവിടിന്നാണു വരുന്നത്.

സാമൂതിരി — എന്നാൽ ഒരു കാര്യം പറയാം. നന്ദൂതിരി വളരെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു. അല്പം വിശ്രമിക്കുകയാണു നല്ലത്. മങ്ങാടൻ അദ്ദേഹത്തെ കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയി വേണ്ട ഏല്പാടുകൾ ചെയ്തു. അപ്പോഴേക്കും ഞങ്ങൾ ഇവിടെ അല്പം കാര്യമുള്ളതു തീർക്കാം.

മനക്കോട്ട് — അതാണു നല്ലത്. അവിടുന്ന് അല്പം ക്ഷീണം തീർക്കട്ടെ. വന്നുകാര്യം നമുക്കു സൗകര്യംപോലെ പറയാം.

(മങ്ങാട്ടല്ലനോടു സ്വകാര്യം — ചെവിയിൽ) ഇദ്ദേഹം വന്ന കാര്യം മെല്ലെ ചോദിച്ചു മനസ്സിലാക്കണം.

(അറേപ്പൻ നന്ദൂരിയേ, മങ്ങാട്ടല്ലനും പണിക്കരും പോയി).

സാമൂതിരിപ്പാട്ട് — ഇദ്ദേഹം വന്ന കാര്യമെന്താണെന്നു മനക്കോട്ട് ഉറപ്പാക്കുന്നുണ്ടോ? എന്നു അങ്ങനെയെ ഉറപ്പാക്കുകയുണ്ടാകട്ടെ.

മനക്കോട്ട് — ഇദ്ദേഹം വന്നുകാര്യം സംശയിക്കാനില്ല.

കൊലത്തിരിയുടെ ആളായിട്ടാണ്. ഈ അവിവേക മെല്ലാം ചെയ്തുവെങ്കിലും കാര്യം സമാധാനിക്കേണ മെന്നായിരിക്കുന്നു. കാര്യങ്ങൾ നമുക്കു ബഹുമാനം വരത്തക്കവണ്ണം തീർക്കുന്നതിന്നു വല്ല വിരോധവുമുണ്ടോ? സാമൂതിരിപ്പാട് — അതെല്ലാം ഞാൻ ആലോചിക്കും. കൊലത്തിരിയെ ഞാൻ വെറുതെ വിടുന്നതല്ല.

(അണിയറയിൽ) ആഴ്വാരഞ്ചേരി ചെറിയ തമ്പ്രാക്കളുടെ എഴുന്നള്ളത്തുണ്ടെന്നു തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുണർത്തിപ്പാൻ കാര്യക്കാർ കല്പിച്ചിരിക്കുന്നു.

മനക്കോട് — എന്താ തമ്പ്രാക്കളുടെ എഴുന്നള്ളത്തുണ്ടെന്നോ പറയുന്നതു്?

സാമൂതിരിപ്പാട് — തമ്പ്രാക്കൾ വരുന്നുണ്ടെങ്കിൽ എതിരേൽക്കുവൻ അങ്ങോട്ടുതന്നെ പോകണം.

നാം പോകുക.

എന്നു രണ്ടാളും പോയി.

അനുരാഗം കഴിഞ്ഞു.

അനുരാഗം.

(അനന്തരം ഒരു മാപ്പിളഭടനും, ഒരു നായർ ഭടനും പ്രവേശിക്കുന്നു).

നായർ — എടോ! കുഞ്ഞാലി എവിടത്തേക്കു പോവട്ടാൻ പോകുന്നതു്? താൻ വല്ലതും അറിഞ്ഞോ?

കുഞ്ഞാലി — ഞമ്മക്ക അതു് അറിയുവ. കേളു ആരെ! ഞമ്മിന്റെ കോയക്കു പണിക്കരച്ചന്റെ എയിത്തു്

ഉണ്ടെന്നാണു ഞമ്മ കേട്ടതു. ഏതോടാണെന്നു ഞ
മ്മക്കറിയില്ല.

കേളനായർ - പടക്കോട്ടക്കാണെന്നു കേട്ടത്. തമ്പുരാ
ട്ടിയെ കൊണ്ടുപോയതിന്നു പകവീട്ടാനാണത്രെ. മാ
പ്പിളയ്ക്കു നല്ല കാലം.

മാപ്പിള - ഞ്ഞിങ്ങടെ കൂടക്കർക്കു കൊണൊന്നല്ലെ? എ
ന്നു ഞമ്മന്റെ അറക്കുമാത്രം.

കേളനായർ - മാപ്പിളയ്ക്കു കൊള്ളചെയ്യാം. നായന്മാ
ർക്കു അതു ചെയ്തുടാ. അവർക്കു യുദ്ധം ചെയ്യാനല്ലാ
തെ കൊള്ള ചെയ്യാൻ പാടില്ലല്ലോ? ധർമ്മയുദ്ധമല്ലെ
പാടുള്ളു?

കുഞ്ഞാലി - നിങ്ങളു കള്ളു കടിപ്പാൻ ധീകരില്ലെ? അ
തു ഞമ്മക്കില്ല. താമൂരിപ്പാട്ടിന്നു മാപ്പിളപ്പട എന്തി
ന്നു? മുതലുണ്ടാകാൻ. മാപ്പിളയില്ലെങ്കിൽ താമൂരി
പ്പാടുണ്ടോ?

കേളനായർ - അത്രെ! അതിരിക്കട്ടെ! കുഞ്ഞാലി! തിന്നു
മണ്ടൊ കയ്യിൽ? ഒന്നു ചവക്കട്ടെ.

കുഞ്ഞാലി - ഇല്ലാതെ; നായിപിനെപ്പോലെ പെരുങ്ക
യ്യോടെ നടക്കാനോ? (വെറുവെഴുത്തി എടുത്തു കൊ
ടുക്കുന്നു) രണ്ടാളും മുറുക്കൻ ശ്രമിക്കുന്നു).

കേളനായർ - അതിന്നു കാരണം മുന്മ ചരഞ്ഞി
ല്ലെ? നായർക്കു തമ്പുരാൻ തന്നാൽ മാത്രമേയുള്ളു.
കൊള്ളചെയ്യാൽ തലവെട്ടും. മാപ്പിളയ്ക്കു കൊള്ളയും
കുചയ്ക്കയും ചെയ്യാം യുദ്ധകാലത്തു ധാരാളം ചെ

സ്ഥാൻ സമ്മതമുണ്ട്. അതുകൊണ്ട് മാപ്പിളക്ക് എപ്പോഴും പണമുണ്ടല്ലോ?

കുഞ്ഞാലി... തമ്പിറാൻ നിലം എപ്പോൾ ചാത്തി തന്നാലും നായക കള്ളുകടിച്ചു കളമിറല്ല? കള്ള കടിക്കുന്നവൻ നന്നാകുമോ?

കള്ള നായക... ഭടന്മാർക്ക് ഉപകാരവും, ആകാരവും വേണ്ടെ? അതിനാലും. കള്ള കടിക്കാത്ത നായകം കക്കാത്ത മാപ്പിള മുക്കുണ്ടായാൽ ഭൂമി സ്വർഗ്ഗമായില്ല? ചിലർ എല്ലാം അതേ ദോഷമുണ്ട്. (രണ്ടരമു മുറുക്കി തുപ്പിട്ടു). കുഞ്ഞാലി ഒരു പാട്ടുപാടി കേൾക്കട്ടെ നല്ല പാട്ടായിരിക്കണം.

കുഞ്ഞാലി... ണിങ്ങുള്ളതെ വടക്കൻ പാട്ടുപാടിൻ. പിന്നെ ഞങ്ങളുടെ പാട്ടു പാടാം.

കേളനായക... മാപ്പിളയുടെ തോന്നുപ്രകാരം നോക്കൂ. ഒരുങ്ങു പരാഞ്ഞാൽ കന്നിന്റെ പരയുടെ ഇതല്ലെങ്കെ ഞങ്ങളിന്ദ്രനായകം?

കുഞ്ഞാലി... അല്ല, മൃഗമാ! നായ്ക്കാരും പിടിക്കേണ്ട. ണിങ്ങളെപ്പോലെ പാടിയാൽ ഞങ്ങളും പാടാം.

കേളനായക... ഓ! ഞാൻ പാടാം. (പാടുന്നു)

(അയ്യപ്പൻ പാട്ട്.)

അന്തകരിച്ചുനടന്നു നല്ലൊ-

ളന്തമില്ലാതുള്ളൊരുപാത

ചന്തമോടെതിനച്ചിതു മനസ്സിൽ

എന്തൊരുപതുരുകേൾപ്പിനെല്ലൊരു

അനന്തകയറാമുളോരുമലയിൽ
 താപസനാരാധയെപ്പൂജയുമാറ്റ
 നാമിവിടെയിരുന്നാലെന്തൊരു
 നാണിഭങ്ങുനമുക്കുവരുന്നു
 മകരമാസത്തിൽമുഖവരുന്നു
 മകരവേലമഹോത്സവത്തിന്നു.

കുഞ്ഞാലി—മതി: മതി: കേളു ഞ്ഞെ! ഇതെന്തൊരു
 പാട്ടാണിത്?

കേളുനായരു—ഇത് അയ്യപ്പൻ പാട്ടാണെടൊ.

കുഞ്ഞാലി—ഈ ചക്കരച്ചോറു തിന്നുന്ന ഞിങ്ങടെതെ
 വണരക്കുണ്ടോ ഉയിർ? ഞമ്മന്റെ പാട്ടു കേൾക്കി.

(പാടുന്നു)

അളുവുപടച്ചല്ലൊനവിഴെപ്പുണ്ട്
 പടച്ചുളമനിശ്ചയിൽവിശേഷമത്രേ
 അളുവുതുനിയാവു മുകമ്മതിന്റെ
 മുകമ്മതുതുനിയാവിലളുവിന്റെ

കേളുനായർ—എടോ മൊട്ടെ! നിന്റെ അളുവു തു
 നിയാവു ഒന്നും എനിക്കു കേൾക്കേണ്ട. വേറെ വല്ല
 തും പാട്.

കുഞ്ഞാലി—നായർ എളുക്കിപ്പോയി വെളിച്ചപ്പാട്. എ
 ന്നാൽ വേറെ ഒരു പാട്ടു കേട്ടോളി.

(പാടുന്നു)

(മാപ്പിളപ്പാട്ടിന്റെ രീതി)

(പാട്ട്)

കോയിക്കോട്ടനകരത്തിൽ
 വേരുകോട്ടാരുകോട്ടയുണ്ട്

കോട്ടയിന്നകത്തുയന്നൊരുകോലകമുണ്ട്
 കോലകത്തിരുപ്പുള്ളതുതാമൂരിരാജാവല്ലോ.
 കാവലായിനില്പാനൊരപടിനായനാരുണ്ട്
 കള്ളൻകടന്നതുമിഷ്ടോവിലകത്തിന്നകത്തല്ലോ
 കള്ളൻകട്ടതുപൊന്നമല്ലവണ്ടമല്ലപെണ്ണിനെ -
 യാണു്.

കേളനായരും—(ചിരിച്ചു) കുഞ്ഞാലി അങ്ങിനല്ലടോ.
 ഞാൻ പറടാം.

(പാടുന്നു) (വടക്കൻപാട്ടിന്റെരീതി)

പാട്ടും.

കടവകാക്കുമാപ്പിച്ചുമാരുടെ
 കളവുകണ്ടുപിടിച്ചല്ലോ!
 കടവുകടക്കുന്നതമ്പുരാട്ടിയെ
 കളവുചെയ്തുകണ്ടില്ലേയോ
 കാത്തുനില്ക്കുമാപ്പിച്ചുമാരും
 കള്ളൻമാരോടൊത്താവല്ലോ.

കുഞ്ഞാലി—അതിലും നായരു തോല്പിക്കുന്നു. ഇനി എ
 ന്താ വിദ്വാ?

കേളനായരും—കുഞ്ഞാലി! കുഞ്ഞാലി! അതാരാടോ വ
 രുന്നതു? നോക്കൂ. നോക്കൂ.

കുഞ്ഞാലി—നോക്കിട്ടു കാക്കര നായരാണ്.

(അനന്തരം കാക്കരനായരു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കാക്കരനായരും—തമ്മേൽ മുത്തപണിക്കരശ്ശൻ എവി
 ടെയൊണെന്നറിയുന്നില്ല. ഇതാരാ രാണ്ടുപേരു വിലക്കു

നന്ദൻ. ഇവരോട് ചോദിച്ചാലറിയാം. (അടുത്തുചെന്ന്) അല്ല! കേളാറെ അന്താ ഇവിടെ നില്ക്കുന്നത്? പണിക്കരേറ്റൻ എവിടെയാണെന്നറിയാമോ?

കേളനായർ - എന്താ തെരക്കു? എവിടെക്കു ബലപ്പെട്ടു പോകുന്നത്?

കാക്ക - പണിക്കരേറ്റനു കാര്യക്കാരെ ഒരു മുറിയുണ്ട്. നാട്ടാക്കും മറ്റും തിട്ടെഴുതേണ്ടത്രെ? വടക്കോട്ടു വടക്കു പോകുന്നില്ലെന്നുവെച്ചു.

കുഞ്ഞാലി - എന്തിനാ കാരണം? എന്റെ വടച്ചോനെ! എടുത്ത വാള് വെക്കാനോ? കൊറവായി.

കേളനായർ - എന്താ കാരണം? കുടിപ്പുക തീന്നോ? വലിയ ഒളഞ്ഞത്തന്നെ. എന്താ കാരണം പറയൂ.

കാക്ക - തമ്പ്രാക്കൾ എഴുന്നള്ളിട്ടുണ്ട്. ജാതിക്കു യാതൊരു ഭേദവും ഇല്ല. അടികൾക്കു ഏറാടിവംശത്തിൽ സംബന്ധമാവാമെന്നു തീർച്ചപ്പെടുത്തി. തമ്പ്രാട്ടിയെ കാണാതെ കൊണ്ടുപോയതിന്നു കോലത്തിരി എന്തെങ്കിലും പിഴചെയ്യാം. എന്നും തീർച്ചയാക്കി. കാര്യക്കാരനാകും, എഴുമാനാകും, നമ്പൂതിരിമാരും എല്ലാം അതുകൊണ്ടു വടയേണ്ടെന്നും തീർച്ചയാക്കി.

കേളനായർ - ഇവിടെ തീർച്ചപ്പെടുത്തിയത് അവിടെ കേൾക്കാനാവാമോ?

കാക്ക - അവിടെനിന്നും ഒരു തിരുമാന്ദ്യം വന്നിട്ടു

ണ്ട്. അവിടത്തോട് ആലോചിച്ചിട്ടാണു തീർച്ചയാക്കിയത്.

കേളനായർ — തമ്പ്രാക്കൾ പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ ഇളക്കമില്ല. തോണിയറയ്ക്കും ഭ്രഷ്ടിപ്പെട്ടു? സമുദ്രത്തിൽ കൂടിയല്ലേ പോയത്?

കുഞ്ഞാലി — നമ്പൂരിപ്പൻ പറഞ്ഞാൽ പിന്നെ തമ്പിരാക്കന്മാർക്കു മറിച്ചുണ്ടോ?

കാക്കര — എന്താ വായിലൂട് തമ്പ്രാക്കളെ നിന്ദിച്ചാൽ വാപുഴക്കും. (കേളനായരോട്) അല്പം ദൂരംതന്നെ അല്ലെ പൊയ്ക്ക്. കപ്പലിൽവെച്ച് ആഹാരം ഭക്ഷണം കഴിച്ചിട്ടില്ല. പിന്നെ എപ്പോഴെത്ത വർത്തമാനം കെട്ടുപോലെ ഭക്ഷണം അല്പം കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാടു തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മന്ത്രം ജപിച്ചു തോണിയെ വശീകരിച്ചതാണത്രെ. തമ്പിരാട്ടി കേറിയ തോണി 'തന്നെ പോയി' എന്നാണു പറയുന്നത്. തമ്പുരാൻവന്നു കൂട്ടിക്കൊണ്ടു പോയതല്ലത്രെ.

കുഞ്ഞാലി — ആരാ ഈ പോളി പറഞ്ഞത്. ചുരുക്കപ്പോളി നമ്പൂരി അല്പൻ ആരാ മന്ത്രത്തു തങ്ങളാണോ?

കാക്കര — കല്ലൂർ നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്നു തമ്പ്രാക്കളുടെ മുമ്പാകെ സമ്മതിച്ചു. വശീകരണകാര്യം കഴിച്ചു മന്ത്രം മൂന്നുദിവസം ജപിച്ചു. തോണി താനേ വടക്കോട്ടു പോയി.

കേളനായർ — ആരാണു് ഈ കഥം ചെയ്തിച്ചത്?

കാക്കര — അതു കോലത്തിരി തമ്പുരാൻതന്നെ. അതാണിപ്പോൾ അവിടത്തെ പേരിൽ കുറുമുളളത്. തെറ്റു ചെയ്യേണമെന്നു തീർച്ചയാക്കി.

കേളനായർ—ഈ കാര്യം അങ്ങിനെയായി.

കാക്കര—ഇന്നു കല്പന നമ്പൂരിപ്പാട്ടിനും, വടക്കിന്നു വന്ന തിരുമനസ്സിനും, മങ്ങാട്ടച്ചനും, എളയതും എല്ലാം കോലത്തു നാട്ടിലേക്കു പോകുന്നു. അവിടെപ്പോയി എല്ലാം തീർച്ചപ്പെടുത്തും. (മേൽപ്പെട്ട നോക്കിട്ട) നോരം വളരെ ഭ്രാന്തായി. എന്നിങ്ങു പോകാൻ വഴുക്കി. പണിക്കരപ്പൻ എവിടെയാണെന്നറിയുമോ?

കുഞ്ഞാലി—പണിക്കരും, കോരേം പാളയത്തിലുണ്ട്.

കാക്കര—അതാൻ പോണം (എന്നു പോയി).

കേള—എന്നാ കുഞ്ഞാലി കാര്യം കഷ്ടത്തിലായി പടയുമില്ല, കടയുമില്ല.

കുഞ്ഞാലി—എന്ത് ഞമ്മന്റെ തമ്പുരാനുകൂടി ആണുത്തമില്ലാത്തതല്ലോ. കഷ്ടം തന്നെ പെണ്ണിനെ കൊണ്ടുപോയിട്ട് ഈ നമ്പൂരി അച്ചന്റെ വാക്കു കേൾക്കൂ?

കേളനായർ—നിങ്ങളല്ലാമെങ്ങിനെടോ നിങ്ങളുടെ തങ്ങളുടെ വാക്കിനെ ദൈവവാക്യംപോലെ വിചാരിക്കുന്നതു്. അതുപോലെ ഞങ്ങളുടെ തങ്ങളാണു തമ്പുരാകൾ.

കുഞ്ഞാലി—എന്നെ അത്ര ഞമ്മളു് പാളയത്തുപോയി വർത്തമാനമറിയ.

കേളനായർ—എന്നാൽ കീയാം.

(മങ്ങാളും പോയി.)
വിഷ്ണുഭം കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം കോവിലകത്തിന്റെ മുകളിൽ ഏകാന്തമായിരുന്നു കൊണ്ടു തമ്പുരാട്ടിയും, കുഞ്ചി കോവിലമ്മയും പ്രവേശിക്കുന്നു.)

തമ്പുരാട്ടി - കുഞ്ചി! തെക്കിനു വെള്ളാമ്പലം കൊണ്ടു കേട്ടില്ലല്ലോ?

കുഞ്ചി - ചില അങ്ങാടിപ്പാട്ടുകളെല്ലാം കേൾക്കുന്നുണ്ട്.

അടിച്ചുതള്ളി അമ്മയെ കൊല്ലാനുണ്ടു വരുന്നുണ്ട്.

തമ്പുരാട്ടി - എന്താ എന്നോടൊന്നും പറയാതെതു?

കുഞ്ചി - അവയൊന്നും വാസ്തവമല്ല. ഗുണമുള്ളതല്ല.

പിന്നെ അടിയനെന്തിനാ തിരുവുള്ളം കലക്കുന്നത്?

തമ്പുരാട്ടി - എന്തിന്നു കേൾക്കണം കുഞ്ചി!

കുഞ്ചി - താമൂരിപ്പാട്ടു തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ടു മറപ്പിച്ചിട്ടുള്ള അയച്ചു കോലത്തുനാട്ടു കൊള്ളയെ യിക്കാണത്രെ ഭാവം. ഇവിടം മുഴുവനും പുറത്തു നശിക്കും.

തമ്പുരാട്ടി - അതൊന്നും സാധിക്കില്ല. ഇവിടെ എന്താ ആണങ്ങളില്ല? പക്ഷെ സാമൂതിരി രാജവംശത്തിന് അപമാനമുണ്ടാക്കുക മറപ്പിച്ചതെന്നതാണ്. അതു് എന്നാണെന്നു അറിവേണ്ടു. മറപ്പിച്ചതെന്തൊണ് അത്ര കളിക്കുന്നുണ്ട്.

കുഞ്ചി - തിരുമേനിയുടെ വായിമുറ്റത്തും വല്ലാതെയിവിയിരിക്കുന്നു.

തമ്പുരാട്ടി - കുഞ്ചി! കല്പമുതൽ നമ്പൂരി ഇവിടെ വന്നിട്ടുല്ലോ? അദ്ദേഹത്തെ ഞാൻ എത്ര കാത്തുമാറി ഏല്പിച്ചതാണ്.

കുഞ്ചി—ഇവിടെനിന്നു പോയ അരേപ്പൻ നമ്പൂരിപ്പാടും എത്തിയില്ല.

തമ്പുരാട്ടി—കുറേ അധികം വഴിയില്ലെ? നടന്നതന്നെ വരേണ്ട?

കുഞ്ചി—അതും പേരോ അവിടെ ഒരു കൂട്ടം സമാധാനമൊക്കിട്ടു വരണം.

തമ്പുരാട്ടി—കല്ല്യാണം, അരേപ്പനും സമത്സന്മാരാണ്. കറുത്തുകൊണ്ടു ചാടാൻ മിടുമിടുകയാണ്.

കുഞ്ചി—സംശയമില്ല. അടിയന്നതു് ബോദ്ധ്യമാണ്.
(ഒരു ഭൃത്യൻ പ്രവേശിക്കുന്നു)

ഭൃത്യൻ—ഒരു തിരുമേനി എഴുന്നള്ളി കാണാൻ സമയം ചോദിക്കുന്നു.

തമ്പുരാട്ടി—(ഭൃത്യനോടേ)വേഗം കൂട്ടിച്ചൊണ്ടു വാ! പോ!
(ഭൃത്യൻ പോയി).

കുഞ്ചി! കല്ല്യാണം നമ്പൂരിയായിരിക്കും.

കുഞ്ചി—എന്താൻ! സംശയമില്ല, അവിടന്നെന്നെ.

(അനന്തരം കല്ല്യാണം നമ്പൂരിപ്പാട്ടിന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു.)

(തമ്പുരാട്ടിയും കുഞ്ചിയും എഴുന്നീറ്റുവചാരം ചെയ്യുന്നു.)

കല്ല്യാണം—അവിടന്നായിരിക്കണം. (തമ്പുരാട്ടിയിരിക്കുകയും കുഞ്ചി നില്ക്കുകയും ചെയ്യുന്നു.)

തമ്പുരാട്ടി—അവിടന്നു വഴിയാത്രക്കൊണ്ടു നന്നെ ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരു ബ്രാഹ്മണനെ ഇങ്ങിനെ ദ്രോഹിച്ചതു് വളരെ കുഷ്ടമായി.

കല്ല്യൗ - എങ്കിലും കാര്യം സഫലമായി. അതുകൊണ്ട് വളരെ സന്തോഷമുണ്ട്.

തമ്പുരാട്ടി - എങ്ങിനെയാകുകയാണ്?

കല്ല്യൗ - ഇവിടുത്തിനി അങ്ങോട്ട് പോകാൻ ശുചിക്കുണ്ട്. അങ്ങിനെയാകാൻ ഇവിടെക്കു സ്ഥാനമാനങ്ങൾ വേണ്ടെ? നീലിശപരം രാജ്ഞിയായി വാഴിക്കുക. ഉണ്ടാകുന്ന സന്താനങ്ങൾ അവിടുത്തെ രാജാക്കന്മാരും.

തമ്പുരാട്ടി - അതിൽ എന്ദിങ്ങു വലിയ പ്രസനമെന്നു മില്ല. പിന്നതോ?

കല്ല്യൗ - കോലത്തിരി ഈ പ്രവൃത്തിയെ ചെയ്തതിന്നു വാഴയായി കേരട്ടപ്പഴക്കു തെക്കുള്ള രാജ്യം സാമൂതിരിക്കു വിട്ടുകൊടുക്കുക.

തമ്പുരാട്ടി - അതുകൊണ്ട് ഈ സഭാവത്തിന്നു മുമ്പുതന്നെ ആ വശ്യപ്പെട്ടതാണ്. അതുകൊണ്ട് എന്ദിങ്ങു ബാധകമില്ല പിന്നെ?

കല്ല്യൗ - ഇപ്രകാരം ചെയ്യിക്കാൻ മങ്ങാട്ടച്ചൻ ഇങ്ങോട്ടു വന്നിട്ടുണ്ട്. അറേപ്പനും, മങ്ങാട്ടച്ചനും രാജാവിനെ കരണാൻ അങ്ങോട്ടു പോയി. ഞാൻ ഇങ്ങോട്ടു വന്നു.

തമ്പുരാട്ടി - ഈ വർത്തമാനത്തെപ്പറ്റി ആ ദിക്കിൽ എത്രത്തോളം ലഭിച്ചുണ്ട്. നമ്പൂരിമാരെല്ലാം എന്നെ ആക്ഷേപിക്കുന്നുണ്ടായിരിക്കും. ആ വർത്തമാനങ്ങളോണു കേൾക്കേണ്ടതു്.

കുഞ്ചി - ഇതുവരെ തിരുമനസ്സു പ്രസന്നിച്ചിരുന്നു. ഇ

പ്പോൾ വർത്തമാനങ്ങൾ കേൾപ്പാൻ സമാധാനമായി.

കല്ല്യൗ - നന്മുരിമാരു പലതും പറഞ്ഞു രസിച്ചിരുന്നു. പക്ഷെ ആഴ്വാഞ്ചേരിനു വന്നപ്പോൾ അന്തെല്ലാം ശമിച്ചു. സാമൂരിക്കു സമാധാനമുണ്ടാകാൻ അവിടുന്നു നന്നേ പണിപ്പെട്ടു. കൊലത്തിരി ചെയ്തതു ധിക്കാരമാണെന്നു പിന്നെയും, പിന്നെയും സാമൂരി പറയുക. പിന്നെ ഞാൻ കടന്നു പറഞ്ഞു, ഞാൻ തോണിയെ വശീകരിച്ചതാണെന്നു പറഞ്ഞു. കോലത്തിരി കുറ്റക്കാരനല്ല. ഞാനാണു കുറ്റക്കാരൻ എന്നു പറഞ്ഞു.

കുഞ്ചി - അതാ ക്ഷേത്രിലും സമാധാനം.

തമ്പുരാട്ടി - അങ്ങിനെ എന്നിന്നു അവിടുന്നു പറഞ്ഞതു. അതു കളവായിപ്പോയില്ലേ?

കല്ല്യൗ - ലോകമേ കളവാണു്. അതിൽ പിന്നൊരു കളവുണ്ടോ? മന്ത്രവാദം ചെയ്തു വശീകരിച്ചു എന്നു പറഞ്ഞാൽ ജനങ്ങൾ ഭാഗത്തിൽ വിശ്വസിക്കും വംശത്തിലേക്കും ഇവിടെക്കും അപവാദമുണ്ടല്ല. ഞങ്ങളെ മന്ത്രവാദത്തിന്നു ശക്തി വരുത്തുകയും ചെയ്യും. അതാ അങ്ങിനെ പറഞ്ഞു.

തമ്പുരാട്ടി - അതും ആവശ്യംതന്നെ. ഇപ്പോൾ തമ്പുരാക്കൾ വിചാരിച്ചാൽ എന്തെല്ലാം കാര്യങ്ങൾ സാധിക്കാൻ കഴിയും. അതു് അവിടുത്തെ മഹാത്മ്യം കൊണ്ടല്ലേ? അതുപോലെ കാരോരുത്തരുടെ മഹാത്മ്യം കാരോ തരത്തിൽ ശോഭിക്കുമെന്നു പറയാം.

(അനന്തരം ഒരു ഭൂതൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

ഭൃത്യൻ--തമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇങ്ങനെയെങ്കിലും എഴുന്നള്ളുന്നുവെന്നു അരുളിച്ചെയ്യുന്നു.

തമ്പുരാട്ടി--ചുഴുന്നള്ളാം എന്നു പറ. കുഞ്ചി സിംഹാസനം തുടച്ചുവെക്കൂ.

കുല്ലൂർ--ഞാൻ ഇങ്ങനെയൊട്ടക്കു പോകാം.

തമ്പുരാട്ടി--ഓ! ഇരിക്ക; അവിടുന്നു വന്നിട്ടു പോകാം.

(അനന്തരം രാജാ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

(എല്ലാവരും എഴുന്നീറ്റു ബഹുമാനിക്കുന്നു.)

രാജാ--(എല്ലാവരേയും നോക്കിട്ടു) അല്ല! കുല്ലൂർ ഇവിടെ ഉണ്ടല്ലോ!

കുല്ലൂർ--ഞാൻ ഇത്രയും വിദൂരത്തു ഇങ്ങനെയൊട്ടക്കു വന്നു. ഇവിടെയുണ്ടല്ലോ. മുഖിൽ സമാധാനമുണ്ടാകുന്നു.

രാജാ--രാജ്ഞിയെ സമാധാനിപ്പിക്കാൻ ഞാൻ പോകും ഇങ്ങനെയൊട്ടക്കു വന്നതു.

തമ്പുരാട്ടി--ഞാൻ ആ കാര്യം ഉടനെ ധരിച്ചു.

രാജാ--എന്തൊ കുലദേവതകളുടെ അനുഗ്രഹംകൊണ്ട് ഇങ്ങനെയൊരു അവസരം പിടിച്ചുവെല്ലോ.

തമ്പുരാട്ടി--നമ്പൂരി വഴിയാത്രക്കൊണ്ടു ക്ഷീണിച്ചിരിക്കുന്നുവല്ലോ? ഇവിടെ അല്പം വിശ്രമിക്കുന്നതിന്നു പോകാം. പ്രവൃത്തിയുടെ സാഹചര്യത്തിന്നു ഞാൻ നാവി പറഞ്ഞുകൊള്ളുന്നു.

നമ്പൂരി--അങ്ങനെയൊരു വാഗ്ദാനം. (പോകുന്നു)

കുഞ്ചി--അകത്തു ചിലതെല്ലാം കെക്കുന്നുണ്ട്. അടിയനും വിടുകൊള്ളുന്നു. (പോയി)

രാജാ—പരിവാരങ്ങളെ കൈ അയച്ചതുകൊണ്ട് എ
ന്നെ കുറെ നേരത്തിന്നു വിടാൻ ഭാവമില്ലെന്നു തോ
ന്നുന്നു.

തമ്പുരാട്ടി—അങ്ങിനെ ഒന്നും വിചാരിച്ചിട്ടില്ല. നമ്പൂ
രി മുഖേന പോകാൻ ഭാവിച്ചതാണ്. ഇവിടുത്തെ ക
ണ്ടിട്ടു പോയാൽ മതി എന്നു പറഞ്ഞിരുന്നതിനാ
ണ്. കണ്ടിട്ട് ഈ വർത്തമാനം കണ്ടവരോടൊ
ക്കെ പറയാൻ വൈകിയിരിക്കുന്നു. അതിന്നോടുക
രാണ്.

രാജാ—ഏതായാലും അവകൾക്കു സന്തോഷം ത
ന്നെയാണ്; സംശയമില്ല.

തമ്പുരാട്ടി—അപ്പാൾ, ഇവിടെ സന്തോഷമില്ലെന്നു
തോന്നുന്നു. ഓ. ശരി. രാജാ—പ്രകൃതുകൊടുക്കണ
മല്ലോ? അല്ലേ?

രാജാ—അതുകൊണ്ടുതന്നെ എനിക്കു വലിയ വിഷാദ
മില്ല. യുദ്ധമോ വല്ലതും ഉണ്ടായാൽ പുതിയ ഭാവ
ത്വത്തിന് എത്ര വിരോധമായി. പിന്നെ അതു
എങ്ങിനെ അവസാനിക്കുമോ എന്നും അറിയില്ല. അ
തല്ലാതെ,

പ്രാണേശ്വരികളിടയായിവന്നു പാത്താൽ
നിലീശ്വരം വലിയ കാര്യമതാകയില്ല,
രാജേശ്വരിഭജനവും പുനരോക്തിലേറെ
രാജേശ്വരികളു വരിച്ചതുവുമാണഭാഗ്യം.

I

തമ്പുരാട്ടി—ഇവിടെ മുഖസ്തുതി നല്ലവണ്ണം വശം.

രാജാ—സ്മരിക്കുക കഴിഞ്ഞുതന്നു കാണിച്ചുകൊടുത്താൽ

അവരതു കുൻകെട്ടുവിട്ടുയാണെന്നു പറയും. അതി
ന്നു് ആരാണു് ഉത്തരവാദി?

തമ്പുരാട്ടി—ഏതായാലും എന്തെ അഞ്ചാംപുറ കെട്ടി
ഇരുത്താൻ തീർച്ചപ്പെടുത്തി.

രാജാ—(ആത്മഗതം) അപ്പോഴങ്ങിനെ; ഇപ്പോഴിങ്ങി
നെ. സ്രീകുറു മനസ്സിനെ ചല്ലാതെ അലട്ടും. (പ്ര
കാശം) പ്രിയേ! അങ്ങിനെ പറയരുതു്; മഹാകഷ്ട
മാണതു്! എന്ദിക്കു വലുതായ മനസ്സാവാം ഉണ്ടാകും.
ഈ കാര്യം ഇങ്ങിനെ അല്ലാതെ എങ്ങിനെയാണു്
അവസാനിപ്പിക്കുക? നെടിക്കിരിപ്പു സ്വപത്രവത്തെ ഇ
വിടെ കൊണ്ടുവന്നു് സ്ഥാപിപ്പാൻ സാധിക്കുമൊ?

തമ്പുരാട്ടി—അതുതന്നെയാണു് ഞാനും പറയുന്നതു്.
ഇറങ്ങിപ്പോയവർ അഞ്ചാംപുറ സധാരണയല്ലേ?

രാജാ—(കണ്ഠിതത്തോടെ) എന്റെ ഭാര്യയെ നിരിപ്പാ
നും, നെടിക്കിരിപ്പു സ്വപത്രവത്തിലെ തമ്പുരാട്ടിയെ
നിരിപ്പാനും രണ്ടുംകൂടി സാധിക്കുമൊ? സാധിക്കും;
അതിന്നു വേണ്ടുന്ന ഒരുക്കങ്ങൾ ചെയ്യാൻ തുടങ്ങി
ണം. യുദ്ധംചെയ്തു സാമൂതിരിയെ തോല്പിച്ചു, രാജ്യ
ത്തെ കീഴടക്കി പ്രിയയെ വാഴിക്കണം. എന്നാൽ അ
തിന്നു സമ്മതം തരുന്നവൊ? ആരെല്ലാം അവസാന
ത്തിൽ ശേഷിക്കുമെന്നു് ഇപ്പോൾ തീർച്ചപ്പെടുത്തു
വാൻ തരമില്ല. എന്താ അനുവാദമുണ്ടൊ? ഇപ്പോൾ
ത്തന്നെ പറയണം.

തമ്പുരാട്ടി—വേണ്ടവേണ്ട; സഹസത്തിന്നൊരുങ്ങേ
ണ്ട. എന്ദിക്കു മാനവും വേണ്ട. അഭിമാനവും വേണ്ട

നീലീശപരംകൊണ്ടു ഞാൻ തൃപ്തിപ്പെട്ടുകൊള്ളാം. ഇതെല്ലാം ഇവിടുത്തെ അനന്തരവന്മാർക്കു സമ്മതംതന്നെയല്ലേ?

രാജ—പ്രിയേ' ഭവതിയെ എന്റെ അനന്തരവന്മാർ ഇശ്വരപരിയെപ്പോലെ പൂജിക്കും. എന്നാൽ പോരെ? ഞങ്ങളുടെ സ്നേഹം മാത്രം വലിയതാണെന്നു ഭവതി വിചാരിച്ചാൽ മതി.

തമ്പുരാട്ടി—അവിടുത്തെ അനുഗ്രഹത്തെ ഞാൻ വലുതായി വിചാരിക്കുന്നു. എന്നിങ്ങു വിമന്ത്രികളുടെ പതിവുരംഭം മാത്രം വലിയ സ്വത്തായിരുന്നാൽ മതി. അതിനെ മാത്രമേ ഞാൻ ഇപ്പോൾ ആഗ്രഹിക്കുന്നുള്ളൂ.

രാജാ—ഭവതിയുടെ സ്വാതന്ത്ര്യമാണു് എന്റെ സന്തോഷത്തെ ഉണ്ടാക്കുക. ഭവതിയുടെ മനസ്സുവെച്ചു എന്റെ സഖയായി. ഭവതിയുടെ സംസാരല്ലാസവിഹാസങ്ങൾ എന്റെ ശുശ്രൂഷയായി. ഭവതിക്കു് എന്റെ കരുമിച്ചുള്ള സ്നേഹം സുഖവാസംതന്നെയാണു് എന്റെ അനുഗ്രഹത്തിന്റെ പാലമായിത്തീരുന്നതു്.

തമ്പുരാട്ടി—ഇവിടെക്കു് എന്റെ കേൾ നവനവകാശി സ്നേഹം വലിച്ചുവരുന്നതുതന്നെയാണു് എന്റെ സംഗ്രഹം. എന്നിങ്ങു് അതിൽമിതയല്ല നെടിയിരിപ്പു സ്വരൂപവും. അതിന്നു ചേർന്നു രാജ്യസമ്പത്തുകളും.

രാജാ—(സന്തോഷം നടിച്ച്) പ്രിയേ! എന്താൽ നിശ്ചയപ്രകാരം എല്ലാം നടക്കുകയല്ലേ?

തമ്പുരാട്ടി--അവിടെക്ക് എന്തിച്ചുമെ അത് എ നിക്കും
ഇച്ചുതന്നെ. ഭർത്താവിനത്തിന്നു വിരോധമായി സ്രീ
കുറുക്കു വല്ലതും പറയാനുണ്ടോ?

രാജാ--നേരം സന്ധ്യാകാലമായി. നോക്കൂ,
വരകിരണദിനേശൻ, വിപ്രയോഗാവസ്ഥാനം
വിരഹിയുടെമനഃപാൽ ധന്ത! താപം വെടിഞ്ഞും
ചരമജലധിതനിൽ ചൊന്നു ലാവണ്യത്തോയ--
ത്തിരകളിലിഹ മുങ്ങിപ്പോയി നിങ്ങളു ന്ന മോദാൽ. 2

(അണിയറയിൽ ശംഖനാദം)

തമ്പുരാട്ടി--(കേട്ടതായി നടിച്ചു) അമ്പലത്തിൽ അതും
ശംഖ് വിളിക്കുന്നു. ഞാൻ കുളിച്ചു വിളക്കു കാണട്ടെ.
രാജാ--ഞാനും കുളിച്ചു സന്ധ്യാകാലം ചെയ്യട്ടെ.

(രണ്ടാളും പോയി)
ആരാധനം കഴിഞ്ഞു.

— 308 —

ഏഴാമങ്കം.

(അനന്തരം ഗാംഭീര്യഭാവത്തോടെ മാവിലായി
നമ്പിയാർ പ്രവേശിക്കുന്നു)

നമ്പിയാർ--(അല്പനേരം വിചാരമഗ്നനായിരുന്നിട്ട്)
ഇന്നു തമ്പുരാട്ടിക്കു നിചീശപരം ഏല്പിച്ചുകൊടുക്കുന്ന
ദിവസമാണ്. ഒരു കാര്യവും ആയിട്ടില്ല. ആസ്ഥാനത്തു
കാര്യസ്ഥൻ ഒരു വരുസ്സൻ. അയാൾക്ക്
അന്നക്കന്നെ ഒരു കാര്യവും ആവില്ല. (ഉച്ചത്തിൽ)
എടോ! ആരവിടെ? (ഒരു ഭൃത്യൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

നമ്പിയാർ--(നോക്കിട്ട്) നീ! എവിടെപ്പോയി--എന്ത്

വിളിച്ചു ഉടനെ കണ്ടില്ല. കുഴതേ! പാഞ്ഞുചെന്ന് ആ സ്ഥാനത്തു കാൽപ്പഥൻ രയിരക്കുറുപ്പിനെ ഇങ്ങോട്ടു കൂട്ടിക്കൊണ്ടുവാ രണ്ടു നിമിഷത്തിനുള്ളിൽ വരണം.

ഭൃത്യൻ--കല്പനപോലെ (പോയി)

നമ്പിയാർ--(എന്തൊരു കരു ആലോചന വന്നപോലെ നടിച്ച്) ക! അയാൾ ഗ്രന്ഥവരി വേണം എന്ന് അറിയിച്ചിട്ടുണ്ടായിരുന്നു. (ചുറ്റി നടന്ന് ഒരു കാലക്കെട്ടു നോക്കി എടുത്തു കയ്യിൽ പിടിക്കുന്നു) പിന്നെ നേരെ നോക്കിട്ട്) ക, അതാ! രയിരക്കുറുപ്പു പാഞ്ഞുവരുന്നു. ഹായം; വയസ്സൻ.

(അനന്തരം രയിരക്കുറുപ്പു പ്രവേശിക്കുന്നു)

നമ്പിയാർ--(കണ്ടതായി നടിച്ച്) എന്താ കുറുപ്പേ! ആ സ്ഥാനമണ്ഡപത്തിൽ എല്ലാം തെയ്യാരായെ? നിങ്ങളെ എല്ലിച്ചു കാൽക്കുളൊന്നും നടക്കുന്നില്ലല്ലോ? കുറുപ്പ്--അങ്ങിനെ കല്പിക്കുന്നതു കഷ്ടമാണ്. എല്ലാം കരുതിട്ടുണ്ട്. ഇനി തമ്പുരാന്റെ അടുത്തു ചെല്ലേണമെങ്കിൽ ഗ്രന്ഥവരി വേണം. അതു കിട്ടിയാൽ അവിടുത്തെ കരുക്കൾ എല്ലാം ചെയ്യാം.

നമ്പിയാർ--ഇതാ ഗ്രന്ഥവരി. ആ ഭാഗം എടുത്തു വായിക്കുക.

കുറുപ്പ്--ഞാൻ കണ്ണട കൊണ്ടുവന്നില്ല. വായിക്കാൻ പ്രയാസം.

നമ്പിയാർ--കാലക്കെട്ടെടുത്തു കരെ എടുക്കുവാൻ അങ്ങോ

ട്ടം, ഇങ്ങോട്ടും തള്ളി ഒരു കാല തിരഞ്ഞെടുക്കുന്നു.)
ഇതാ കേൾക്കുക! ഈ ഭാഗമാണ്.

(വായിക്കുന്നു) കാലത്തു' അങ്കം ചാത്തി, നിരാട്ടക
ജിപ്പും, തേവാരവും കഴിച്ച്, അമ്പലത്തിൽ ചെന്നു തൃ
ക്കൺ പാത്തു തീർത്ഥവും, പ്രസാദവും വാങ്ങി, ദക്ഷിണ
കൊടുത്തു, അമൃതേത്തു കഴിച്ച്, കളഭം ചാത്തി, ഗ
ന്ധാക്ഷതം തൊട്ട്, ശലാകകൊണ്ടു കണ്ണെഴുതി, ഉടു
ത്തു, കെട്ടി, ചമയം ചാത്തി, ഇണപ്പട്ടവകൊണ്ടു തിരു
മുടി പട്ടം കെട്ടി, അതിൽ മുത്തുകൊലതൊക്കലും ചാ
ത്തി, ഉത്തരീയമിട്ട്, ആ സ്ഥാനമങ്ങപത്തിൽ മഞ്ചത്തി
ന്മേൽ പട്ടപ്പായും; പർവ്വതത്തിലും വിരിച്ചു നിലപ്പാട്ടു
നിലനിൽ ഇരുനാൽ, തലക്കുമേൽ പട്ടിൽ മേലാപ്പവി
ടിക്കണം, ആലവട്ടം ചാത്തണം, ഇളംകൂറുകൾ പൊൻ
വിടിവാളും, പട്ടുപരിചയും എടുത്തു' അകമ്പടി നിലു
ന്നും, അപ്പോൾ നമ്പൂതിരിപ്പാടു തിരുമുമ്പാകെ ആ വ
ണപ്പലയിൽ ഇരിക്കണം, കാര്യക്കാരന്മാർ ഇണമുണ്ടുട
ത്തു തലക്കെട്ടും കെട്ടി തിരുമുമ്പാകെ നിലുണ്ണം; സാമ
ന്തരാജാക്കന്മാർ അവരവരുടെ വരുളുകളോടു കൂടി തിരു
മുമ്പാകെ നിലുണ്ണം. മഞ്ചത്തിന്റെ വലത്തുപുറത്തു
തിരയിട്ടു തമ്പുരാട്ടിമാർ നിൽക്കണം, മഞ്ചത്തിന്റെ
എടുത്തുപുറത്തു തിരയിട്ടു കെട്ടിലമ്മമാർ നിലുണ്ണം,
നാട്ടുകാരും നഗരക്കാരും മണ്ഡപത്തിൻപാതുകൾ നിലു
ണ്ണം, മാപ്പിളമാരും, തിണ്ടൽജാതിക്കാരും കോട്ടുപ
ടിക്കൽ നിലുണ്ണം. * * * *

ഇതൊക്കെയാണു മുമ്പുള്ള ചട്ടം. ഇതിന്നപ്പോൾ

പോം ഞാൻ ചെയ്യിക്കേണ്ടതായ പ്രവൃത്തികളാണ്. അതു ഞാൻ ചെയ്തുകൊള്ളാം (ഗ്രന്ഥവരികാല കുറുപ്പിന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു).

കുറുപ്പു - - എന്നാൽ ഞാൻ ഇതൊക്കെ വേണ്ടപോലെ ചെയ്യാം. ഇവിടന്ന് ആ സമയത്തു് അവിടെ വന്നാൽ മതി. (പോയി)

നമ്പിയർ - - ആ കാര്യം അറിഞ്ഞതായി. ചെമ്പു പട്ടയം എഴുതി കഴിഞ്ഞുവെന്ന് എന്നറിഞ്ഞില്ല. സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്ക് അയക്കേണ്ടുന്ന കാല കേളുമാനോൻ എഴുതുന്നുണ്ട്. (ഉച്ചത്തിൽ) എടാ! അവിടെ?

ഭക്തേയൻ - - (പ്രവേശിച്ചു) മൃത്താശാരി ചെടയൻ ചത്തു എഴമനാന്റെ കാണവാൻ നില്ക്കുന്നു.

നമ്പിയർ - - ഞാൻ അവനെ വിളിച്ചുകൊണ്ടുവരുവാൻ തന്നെയെന്നു നിന്നെ വിളിച്ചുതു്. വരുവാൻ പാ.

ഭക്തേയൻ - - കല്പനപോലെ (പോയി)

(അനന്തരം മൃത്താശാരി ചത്തു പ്രവേശിക്കുന്നു)

നമ്പിയർ - - (കണ്ടതായി നടിച്ചു്) എന്താ ചത്തു?

ചത്തു - - (താണു തൊഴുതു) തമ്പുരാനെ!

നമ്പിയർ - - ചെമ്പുപട്ടയം എഴുതി കഴിഞ്ഞുവെ?

ചത്തു - - എറാൻ! ഉവ്വ്. (കട്ടിയിൽ ഒരു ചെമ്പുതകിട കൊടുക്കുന്നു)

നമ്പിയർ - - (വാങ്ങി വായിച്ചുനോക്കിട്ടു) നിണക്കു

കൈ വിറയൽ തുടങ്ങിയില്ലെ? ഏഴത്തു് ഒരുമാതിരി
യായിരിക്കുന്നു.

ചത്തു - - കൊത്തുന്നതല്ലെ എല്ലാം ഒരുപോലിരിക്കില്ല.
നമ്പിയാർ - - നിന്നുള്ള അവകാശങ്ങളേ തരിയിക്കാം.

തമ്പുരാട്ടിയെക്കൊണ്ടു ചട്ടം വളയും തരിയിക്കാം.

ചത്തു - എറാൻ തിരുമനസ്സ്; അടിയൻ വിടകൊള്ളാം.

(പോയി)

നമ്പിയാർ - - കാരോന്നോരോന്നായി ഒരുങ്ങിത്തുടങ്ങി.

(സൂക്ഷിച്ചു നോക്കിട്ടു്) ഓ! കേളുമേനോക്കിയും വരുന്നു. അതും നോക്കിക്കളയാം.

(അനന്തരം കേളുമേനോക്കി പ്രവേശിക്കുന്നു)

കേളുമേനോക്കി - - നമ്പിയാരെവിടെ (കണ്ടതായി നടിച്ച് അടുത്തു ചെല്ലുന്നു)

നമ്പിയാർ - - എന്താ മേനോക്കി സാമൂതിരിപ്പാട്ടിലേക്കു് അയക്കേണ്ടുന്ന കാല ഏഴതി കഴിഞ്ഞുവൊ? എന്താ ഇത്ര താമസം?

മേനോക്കി - - മങ്ങാട്ടച്ചൻ ഏഴതിയത്ര കഠണണമെന്നു പറഞ്ഞു് അദ്ദേഹത്തിന്റെ അടുത്തു പോയിരുന്നു.

നമ്പിയാർ - - ഓ! മങ്ങാട്ടച്ചൻ വല്ലാത്തൊളം. വലിയ ഗംഭീരൻ. ഈ കാല വായിച്ചുനോക്കിയോ? എന്തു പറഞ്ഞു?

മേനോക്കി - - ഓ! ഹെ. വായിച്ചുനോക്കി. ഒന്നും പറക ഉണ്ടായില്ല. അദ്ദേഹത്തിന്നു് ഇവിടത്തെപ്പറ്റിയും

ഇതേ അഭിപ്രായമാണ്. നമ്പിയാർ ചെറുപ്പമാണെങ്കിലും നല്ല കാര്യസ്ഥനാണെന്നു പറഞ്ഞു.

നമ്പിയാർ. - ഹാ! ഹാ! അഭിപ്രായം കടന്നുപോയി കാല ഇങ്ങോട്ടു തരിക. (പാങ്ങി മുഴുവനും വായിച്ചുനോക്കുന്നു) തൃക്കൈവിളയോട്ടം അവിടെവെച്ചാക്കും. നാം ഇനി സഭാമണ്ഡപത്തിലേക്കു പോകുക.

(രണ്ടോളം പോയി)

വിഷ്ണുഭംഭം കഴിഞ്ഞു.

ഏഴാമങ്കം.

ദർബ്ബാർ ഭംഗം.

ഗ്രന്ഥവരിയിൽ വിവരിച്ചപ്രകാരമുള്ള വേഷഭൂഷണങ്ങളോടും, ആളും അകമ്പടിയോടും കൂടി കൊലത്തിരി രാജസഭാമണ്ഡപത്തിൽ മഞ്ചത്തിനേൽ ഇരുന്നു പ്രവേശിക്കുന്നു)

രാജാ. - (ചുറ്റും നോക്കിട്ട്) (ആത്മഗതം)

രാജാലങ്കാരമെല്ലാമൊരുവനു വലുതാ-

യുള്ളഹങ്കാരമാകും

തേജസ്സില്ലാത്തവനും പുനരതുകതുകം

തന്നെയൊണിനു പാർത്താൽ

പ്രാജ്ഞാറിന്നിതെല്ലാം കിമപി നൃപനടൻ

വേഷവും കെട്ടി നിത്യം

രാജാഃഗത്തെ പുലർത്തിടണമവനി ഭരി-

ച്ചിട്ടവനോടലെയ്യ.

(രയിരുകുറുപ്പിനെ നോക്കിട്ട പ്രകാശം)

എന്താ! എല്ലാം കരുണയില്ലെ?

കുറുപ്പ് — കാര്യങ്ങൾ വരുമ്പോൾ, വന്നിട്ടാകാമെന്നാണ്.

(അനന്തരം മറവിലായി നമ്പിയാർ വേഷഭൂഷണമായി പ്രവേശിക്കുന്നു)

നമ്പിയാർ — (രാജാവിനെ താണു തൊഴുന്നു)

രാജാ — എന്താ ഇത്ര നേരം. ഇനിയും കരുണയില്ലെ?

നമ്പിയാർ — എന്താ കരുണ. മുറ്റത്തുമായാൽ തുടങ്ങാം.

കുറുപ്പ് — മുറ്റത്തും അടുത്തു.

നമ്പിയാർ — എന്താൽ തുടങ്ങിക്കൊള്ളുക.

(എല്ലാവരും നിശ്ശബ്ദമായിരിക്കുന്നു)

കുറുപ്പ് — “ഉദയവർമ്മനെ നാമധേയമായ കോലത്തിരി വലിയതമ്പുരാൻ തിരുമനസ്സുകൊണ്ട് ഇളംകൂർ മുത്ത തമ്പുരാക്കന്മാരാടുകൂടി ഇവിടെ ഏഴുനാളി ഇരുന്നതല്ലേന്നു നിന്നു കല്പിച്ചു ചോദിക്കുന്നത്.

(1) പയന്നൂർ, പെരുഞ്ചെലുത ഗ്രാമങ്ങളിലെ ബ്രാഹ്മണരെല്ലാം എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

(2) സാമന്തരാജാക്കന്മാരും, നാട്ടുവാഴികളും എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

(3) നാട്ടുകാരും, നഗരക്കാരും എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

(4) കൊങ്ങിണികളും കടകത്തനാളം എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

(5) കുപ്പലോട്ടം മാപ്പിളമാർ എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

(6) തീണ്ടൽ ജാതിക്കാരെല്ലാവരും എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

(7) എല്ലാവരും എത്തിയോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്, ഉവ്വ്.

നമ്പിയാർ--എന്നാൽ ഇത് ഉറക്കെ വായിക്കുക.

കുറുപ്പ്--അവിടുന്ന്തന്നെ വരെയിച്ചാൽ നന്ന്! എനിക്ക് കുണ്ണു കുഴുപോരാ.

(നമ്പിയാർ ചെമ്പുപട്ടയം എഴുത്തു നല്ലവണ്ണം നോക്കി ഉച്ചത്തിൽ വായിക്കുന്നു)

ശ്രീ.

“സ്വസ്തി; ശ്രീ; മേടശ്ശനി, ഏടവചുഴം, ചിത്ര ഭാനു വരിഷം, ഏടവം ഞായർക്കു ചെങ്കോൽ ചെലുത്തി വാണു ആണ്ടിന്നു നാലാമാണ്ടു വൈശാഖമാസം അത്തം നക്ഷത്രവും ശുക്ലപക്ഷപാദശിയും കൂടിയ ദിവസം കോലത്തിരി ഉദയവർമ്മ വടക്കുന്നാഥൻ നാലുകുറുവാഴ്ചയും, രണ്ടു തമ്പുരാട്ടിയും, രണ്ടു പെൺവഴി അനന്തരവനാളും, അറയപ്പൻ നമ്പൂരിപ്പാടും, കോട്ടയം, കടത്തനാടു മുതലായ സാമന്തരാജാക്കന്മാരും, ചിറോറത്തു കരക്കുളം, മാവിലായി നമ്പിയാരും, പെരുഞ്ചെല്ലു

ര്, പയ്യന്തര ഗ്രാമങ്ങളിലെ ബ്രാഹ്മണരും, നാട്ടുകാരും, നഗരക്കാരും യോഗക്കാരും വെങ്കലപ്പരിഷ്കരിച്ചിൽ കൊത്തിയിരിക്കുകയും, കടകത്താണാകും, കപ്പൽപ്പാലാരും മാപ്പിളമാരും കൂടിയ യോഗത്തിൽ വെച്ചു നെടിയിരുപ്പു സ്വരൂപത്തിലെ ചെറുമ്പാട്ടി എന്ന ശ്രീദേവി പിരാട്ടിക്കു പിരിയലും ചെരുമാട്ടിപ്പട്ടം കൊടുത്താൻ.

അപ്പടിക്കു, ആയിരംകുടി നായന്മാരും, കുണ്ണും, കുയ്യും, കല്ലനയുമായി അവകാശങ്ങൾക്കു താഴ്ന്നും, വിഴ്ന്നും കൂടാതെ ചേവകരായി സേവിച്ചുവരുവാനും,— അങ്കം, ചുങ്കം, ഏഴ്, കൊഴ്, വിഴ്, പിഴ്, അമ്പ് വാരി, ഐമുല, മുന്തല, ചെങ്കൊമ്പു, കടകം പുളി, നരി വാൽ, കിണററിൽ പന്നി, അറുവെപ്പ, തോട്ടുവെപ്പ, കടൽവെപ്പ, തൊരം, വഴിപ്പേരി, തലപ്പ, മുതലായ രാജഭോഗങ്ങളും—പഞ്ചവാദ്യം ശംഖ്, പകൽവിളക്കു, പാവം, അന്തോളം, കൊടുക്കു, വടകപ്പാ, തോരണം, പീലിവട്ട, പവണത്തുക, കടത്തു, തണ്ടേററം, തലവെട്ട, മുതലാകുന്ന സ്ഥാനമാനങ്ങളും, അധികാരങ്ങളും കൊടുത്തു ശ്രീദേവി പിരാട്ടിക്കു ചെരുമാട്ടിപ്പട്ടവും, നീലീശ്വരത്തു ചെങ്കോയ്യയും നിരട്ടിക്കൊടുത്തോം ഉദയവർമ്മനും തമ്പിമാരും—അമ്മാക്കുമേ ഇപ്പടിക്കു ഇതറിയും സാക്ഷി—ചെരുമെല്ലാം, പയ്യന്തര ഗ്രാമങ്ങളിലെ ബ്രാഹ്മണരും, കോട്ടയം, കടുത്തനാട് ഈ രാജ്യങ്ങളിലെ സാമന്തരാജാക്കന്മാരും, അറികെമുത്താശാരി ചെടയൻ ചത്തു കയ്യെഴുത്തു. (ഇങ്ങിനെ മുഴുവനും വായിച്ചു)

(നമ്പിയാർ ചെമ്പുപട്ടയം രാജാവിന്റെ കയ്യിൽ കൊടുക്കുന്നു)

കുറുപ്പ് -- (ഉച്ചത്തിൽ) എല്ലാവരും കേട്ടുവോ?

(അണിയറയിൽ) ഉവ്വ്! ഉവ്വ്! ഉവ്വ്.

കുറുപ്പ് -- എല്ലാവരും സമ്മതമല്ലെ?

(അണിയറയിൽ) അതെ! അതെ!

കുറുപ്പ് -- വിരോധം വല്ലവരും ഉണ്ടോ?

(അണിയറയിൽ) ഇല്ല! ഇല്ല!

(രാജാവു ചെമ്പുപട്ടയത്തെ തിരിച്ചും മറിച്ചും നോക്കിട്ടു വലത്തുഭാഗത്തേക്കു നോക്കിട്ട്)

രാജാ - - കന്നിങ്ങൊട്ടു വരണം.

തമ്പുരാട്ടി - - (തിര നീക്കി പുറത്തേക്കു വന്നു നില്ക്കുന്നു.

(രാജാവു ചെമ്പുപട്ടയം തമ്പുരാട്ടി പക്കൽ കൊടുക്കുന്നു. തമ്പുരാട്ടി രണ്ടു കൈകൊണ്ടും വാങ്ങുന്നു. ഉടനെ അറയപ്പൻ നമ്പൂതിരിപ്പാടു കിണ്ടിയും വെള്ളവും കൊണ്ടു് അടുത്തു ചെല്ലുന്നു. രാജാവു ഉള്ളൻകൈ കാണിക്കുന്നു. അതിന്നുതാഴെ തമ്പുരാട്ടിയും ഉള്ളൻകൈ നിവിർത്തി പിടിക്കുന്നു. നമ്പൂതിരിപ്പാടു രാജാവിന്റെ കയ്യിൽ വെള്ളം ഒഴിക്കുന്നു. രാജാവു അതിനെ തമ്പുരാട്ടിയുടെ കയ്യിൽ ഒഴിക്കുന്നു. തമ്പുരാട്ടി വാങ്ങി കുടിക്കുന്നതായി നടിച്ചു തിരയുടെ ഉള്ളിലേക്കു പോകുന്നു.)

രാജാ - - എല്ലാം ആയില്ലെ?

ചെറുശ്ശേരി - - (ബലപ്പെട്ട പ്രവേശിച്ചു്) എനിക്കൊരാ ക്ഷേപമുണ്ടായിരുന്നു. ഇപ്പോഴതു തീർന്നു.

(എല്ലാവരും ചിരിക്കുന്നു)

രാജാ--(ആത്മഗതം) ഇങ്ങിനെ കാര്യവും, നേരംപോക്കും കരേസമയത്തു പറവാൻ ചെറുശ്ശേരിക്കല്ലാതെ വേറെ ആർക്കും സാധിക്കുന്നതല്ല. അദ്ദേഹം സൂക്ഷ്മത്തിൽ പൂർവ്വകഥയെ കാമപ്പെടുത്തുകയാണ്. കേട്ടാൽ നേരമ്പോക്കാണെന്നല്ലാതെ തോന്നുകയുമില്ല. വല്ലാത്ത വിദ്വാനാണ്. (പ്രകാശം) ചെറുശ്ശേരി കുറച്ചു ക്ഷമിക്ക. കാര്യം കഴിയട്ടെ.

നമ്പിയാർ--(രാജാവിനോടു) മങ്ങാട്ടച്ചൻ വക്കൽ കൊടുക്കാനുള്ള കാല വായിക്കേണ്ടപ്പോ?

രാജാ--(അല്പം ഭാവഭേദത്തോടുകൂടി) അന്യരാജാക്കന്മാരോടു സന്ധി ചെയ്യാനുള്ള അധികാരം നമുക്കു പ്രത്യേകമുള്ളതല്ലേ? പിന്നെ എന്നോ ചോദിക്കാൻ.

നമ്പിയാർ--എന്നാൽ തൃക്കൈ വിജയാടണം. (കാലയും ഏഴുത്താണിയും കൊടുക്കുന്നു)

രാജാ--(വാങ്ങി കപ്പിടുന്നു) (മങ്ങാട്ടച്ചൻ വശം കാലം കൊടുത്തിട്ടു)

ഇനി സാമൂതിരിയുടെ പരിഭവമെല്ലാം തീർക്കേണ്ടതാകാം മങ്ങാടന്റേതാണ്.

മങ്ങാട്ടച്ചൻ--ഇനി ബന്ധുക്കളായില്ലേ? പിന്നെ പരിഭവമുണ്ടാകുമോ?

രാജാ--(നമ്പിയാരെ നോക്കിട്ടു) വീരചങ്ങല രണ്ടും കൊണ്ടുവരിക.

(നമ്പിയാർ രണ്ടു വീരചങ്ങല രാജാവിന്റെ വശം കൊടുത്തു)

രാജാ--(മങ്ങാട്ടച്ചനും, തനയഞ്ചേരി എളയതിന്നും കര
രോന്നു കൊടുക്കുന്നു)

(അവർ വാങ്ങി വണങ്ങുന്നു)

രാജാ--ഇവിടുത്തെ കാര്യങ്ങളെല്ലാം കഴിഞ്ഞില്ലേ?
നമ്പിയാർ--എല്ലാം കഴിഞ്ഞു.

രാജാ--എല്ലാവരും എന്റെ പ്രവൃത്തിയിൽ സന്തോ
ഷമുണ്ടായി വരുന്നതിന്നു പുറമെ ഇങ്ങിനെ കൂടി
വിക്കട്ടെ.

ഭരതവാക്യം.

നിന്മായം സതിധർമ്മിനു വിളയാ-
ടട്ടെ ജഗത്തികലാ-
ശ്ശർമ്മത്തിന്നു രണത്തെ വിട്ടു മരുവീ
ടട്ടേ മഹാ വീരരും
ധർമ്മത്തെലുരണീശരൊക്കെ ബലമായ്-
കാക്കട്ടെ വേദോപദേശം
കർമ്മത്തിന്നു ഭവിച്ചിടട്ടെ വളരേ
ഗോബ്രാഹ്മണന്മാർ സദാ.

(എല്ലാവരും പോയി)
ഏഴാമങ്കം കഴിഞ്ഞു.
ശ്രീദേവീഹരണം
ഭാഷാസാദകം

സമാപ്തം.

